

MVO Verslag 2006 Essent N.V.

Een krachtig energiebedrijf in duurzaam perspectief

MVO Verslag 2006 Essent N.V.

Een krachtig energiebedrijf in duurzaam perspectief

Inhoudsopgave

Onze waarheid, voorwoord voorzitter Raad van Bestuur	5
Introductie MVO-beleid en -logo	7
1. Ons MVO-beleid	8
2. Profiel van Essent N.V.	10
3. Corporate Governance, taken en verantwoordelijkheden	14
4. De dialoog met onze stakeholders	16
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	20
6. Essent als bedrijfsvoerder	24
7. Essent als marktspeler	52
8. Essent als werkgever	74
9. Essent als bedrijfsburger	90
10. Overige gegevens	108
Overzicht gehanteerde GRI-richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging	110
Colofon	121

Michiel Boersma
voorzitter Raad van Bestuur

***“Met al onze energie
nemen wij de uitdaging aan.”***

Onze waarheid

Ons eerste, op zichzelf staande MVO-verslag is een feit. Hoewel MVO zeer verweven is met onze dagelijkse activiteiten, heeft de toenemende complexiteit van de onderliggende vraagstukken ons echter toch doen besluiten onze waarheid meer expliciet te publiceren.

Een waarheid die — ongemakkelijk misschien — aantoont dat voor een in alle opzichten duurzame energieproductie een flankerend en bestendig overheidsbeleid een onmisbare voorwaarde is. In 2006 zijn wij opnieuw de grootste duurzame energieproducent van Nederland. Met een constantere rugwind vanuit Den Haag hadden wij een beduidend groter aantal klanten een duurzame keuze kunnen aanbieden. Wij blijven ervoor pleiten dat de overheid haar beleid niet versmalt tot het behalen van slechts dat ene percentage: 9% duurzame elektriciteit in 2010. Op langere termijn is een volledige energietransitie noodzakelijk. Dit vraagt om een veel breder pakket van maatregelen, waarmee vandaag al moet worden begonnen.

Wij blijven ons daarom inzetten voor een verdere verduurzaming van de energievoorziening. Hiermee leveren wij een bijdrage aan de bescherming van het klimaat en maken wij de energieproductie minder afhankelijk van fossiele brandstoffen. Ons streven is erop gericht op middellange termijn te behoren tot de top 5 van Noordwest-Europese energiebedrijven, gemeten naar veiligheid, klanttevredenheid, financiële prestaties én naar duurzaamheid. Als onderdeel van dat streven willen wij ook onze ketenverantwoordelijk-

heid voor vaste en vloeibare biomassa (oorsprong, productiemethoden) verder afdekken. De reikwijdte van onze Essent *Green Gold Standard* wordt in overleg met onze leveranciers uitgebouwd. Daarnaast hebben wij reeds een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van certificering van palmolie.

Behalve aan het duurzame gehalte van het product energie blijven wij ook aandacht besteden aan de hoogte van het verbruik. In de periode 2007-2010 zullen wij energiebesparing tot een speerpunt van ons beleid maken. Wij zijn bezig rond dit thema een sectoroverstijgende coalitie te bouwen. Uiteenlopende partijen worden mede door ons bij elkaar gebracht om initiatieven te synchroniseren en te versterken.

De overgang naar een duurzamere energievoorziening veronderstelt de beschikbaarheid van duurzame energietechnologie. Wij willen aan de verdere ontwikkeling daarvan ook zelf een bijdrage leveren. Naast de projecten in het kader van het Borssele-convenant zal ons nieuwe Innovatiecentrum ook andere initiatieven ondersteunen.

Wij kunnen deze ambities uitsluitend verwezenlijken met de inzet van

gemotiveerde en goed opgeleide medewerkers. Zij vormen de belangrijkste pijler onder ons beleid. Aan hun zakelijke en persoonlijke ontwikkeling zal in toenemende mate gerichte aandacht worden besteed. Schaalvergroting, vergrijzing, *employability* en zingeving zijn vraagstukken waarop wij gezamenlijk een antwoord zullen moeten vinden.

Dit MVO-verslag is opgesteld aan de hand van de GRI (*Global Reporting Initiative*) Richtlijnen en is gevalideerd door Ernst & Young. Naar aanleiding van dit verslag zullen wij graag het gesprek aangaan met onze directe *stakeholders*, met de overheid, met onze financiers en andere geïnteresseerden. Op deze wijze willen wij bevorderen dat de 'ongemakkelijke waarheid' van Al Gore wordt omgevormd tot een inspirerende waarheid voor ons allen: een duurzame toekomst voor de aarde en haar bewoners.

Met al onze energie nemen wij die uitdaging aan.

Arnhem, 7 maart 2007

Michiel Boersma
voorzitter Raad van Bestuur

Introductie MVO-beleid en -logo

Marga Edens
secretaris Essent en manager MVO

Voor u ligt het eerste MVO-verslag van Essent. Hierin informeren wij u over onze activiteiten op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. En dat zijn er veel. Of het nu gaat om de productie van energie, de in- en verkoop ervan, onze relatie met onze medewerkers, onze contacten met onze klanten: overal handelen we met MVO in ons achterhoofd.

U vindt onze duurzame visie op ondernemen ook terug in ons MVO-logo. Het is getekend als een kringloop waarvan de elementen voortdurend in beweging zijn, als toonbeeld van actie en energie. Daarbij staan de elementen zelf – aarde, water, lucht en vuur – symbool voor een reeks van begrippen

waarmee wij ons verwant voelen. Zoals betrouwbaarheid, flexibiliteit, helderheid en gedrevenheid.

Daaromheen cirkelen de woorden *People, Planet, Profit* en *Power*. De eerste drie kennen we als de drie P's die onlosmakelijk verbonden zijn met MVO.

Power is onze eigen vierde P. Essent levert *Power* in de vorm van duurzame energie. Daarnaast stoppen we *Power* in MVO – vol overtuiging, met passie.

7

Dat die vier maatschappelijke P's op hun beurt ook weer een kring vormen in ons MVO-logo, heeft weer alles te maken met de verbondenheid die wij met de samenleving voelen. Waarbij onze eigen mensen feitelijk het verbindingsstuk tussen de letters vormen. Zij zijn het immers die vorm geven aan MVO. Die na willen denken over maatschappelijke vraagstukken, nieuwe vormen van duurzame energie, culturele projecten die onze steun verdienen. Die onze leveranciers overtuigen van het belang van hún maatschappelijke verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld in het erkennen en naleven van mensenrechten. En die bereid zijn al hun *Power* in ons bedrijf, onze klanten en onze maatschappij te steken.

In dit eerste MVO-verslag treft u daarvan diverse aansprekende voorbeelden aan. Zo geven alle medewerkers van Essent samen gestalte aan *corporate social responsibility*, als optelsom van individueel gedragen verantwoordelijkheid.

1 Ons MVO-beleid

De essentie

Inmiddels is Essent een aantal jaren achtereenvolgende de grootste duurzame energieproducent van Nederland. Dit is niet alleen een plezierige constatering, maar veel meer nog een aansporing om ons MVO-beleid nadrukkelijker vorm en inhoud te geven.

Wij nemen er geen genoegen mee dat de indruk zou bestaan dat onze maatschappelijke verantwoordelijkheid niet verder zou reiken dan duurzame energieproductie. MVO is voor ons een wijze van bedrijfsvoering waarbij wij onze positieve en negatieve invloed op de maatschappij in het algemeen en op onze stakeholders in het bijzonder in onze belangenafweging betrekken. Daaruit leiden wij vervolgens een weloverwogen keuze af, die een bijdrage levert aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Naast duurzame energieproductie, blijkt dan een veelheid van onderwerpen waaraan wij aandacht besteden, binnen dit kader te vallen. Om een betekenisvolle bijdrage te kunnen leveren is een nadere afbakening noodzakelijk. Als energiebedrijf vervullen wij vier verschillende rollen, te weten: bedrijfsvoerder, marktspeeler, werkgever en bedrijfsburger.

Essent als *bedrijfsvoerder* produceert producten en diensten en zorgt voor afstemming ervan op de wensen uit de markt.

Essent als *marktspeeler* biedt haar producten en diensten op de markt aan en neemt producten en diensten van andere leveranciers af.

Essent als *werkgever* biedt een werkplek aan mensen.

Essent als *bedrijfsburger* participeert in de maatschappij; is onderdeel van de gemeenschap en medeburger.

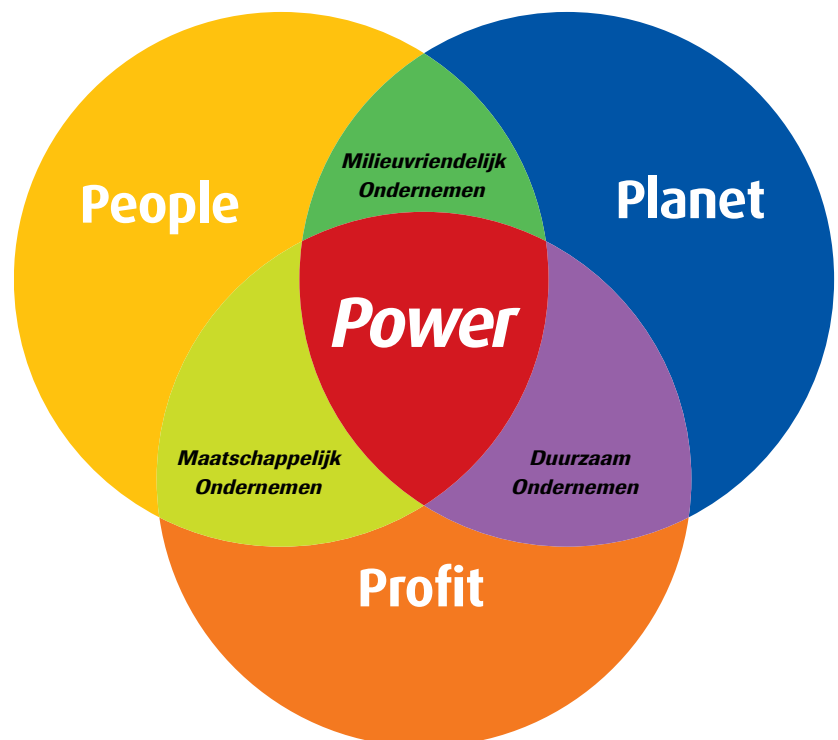
Vanuit elk van deze vier rollen oefenen wij invloed uit op onze omgeving (*People, Planet en Profit*). De effecten daarvan kunnen worden gebundeld tot een aantal actuele maatschappelijke vraagstukken. Voor elk daarvan nemen wij onze verantwoordelijkheid. Wij leveren een bijdrage aan het oplossen ervan, die zowel maatschappelijk verantwoord is als bedrijfs-economisch aanvaardbaar.

Wij leveren een bijdrage aan:

1. het stimuleren van duurzame ontwikkeling (waaronder het beperken van de klimaatverandering);
2. het versterken van de concurrentiekracht van de landen waar wij zijn gevestigd;
3. het in acht nemen van de internationale mensenrechten door onze toeleveranciers;

4. het versterken van de arbeidsparticipatie van in ons bedrijf ondervertegenwoordigde groepen;
5. het vergroten van de kwaliteit van arbeid in ons bedrijf;
6. het vergroten van de leefbaarheid van onze leefomgeving;
7. het vergroten van de (externe) veiligheid.

Wij willen dat doen op een wijze waardoor de klassieke *triple P* (*People, Planet, Profit*) met een vierde P (*Power*) wordt verrijkt. *Power* symboliseert de (duurzame) energie die wij leveren, maar bovenal de overtuiging en de passie waarmee wij ons MVO-beleid gestalte geven.

Figuur 1 *Power to triple P*

De thema's van 2006

Uitgaande van de hiervoor genoemde zeven maatschappelijke vraagstukken en op basis van een sterkte/zwakte-analyse per rol, hebben wij voor 2006 vier thema's geselecteerd.

Bedrijfsvoerder:

het excelleren in de productie van duurzame energie.

Marktspeeler:

het toetsen van het duurzame gehalte van onze toeleveranciers.

Werkgever:

het stimuleren van de persoonlijke en zakelijke ontwikkeling van onze medewerkers.

Bedrijfsburger:

het bevorderen van het welzijn in lokale gemeenschappen.

Op alle vier terreinen hebben we in 2006 bijzondere projecten gestart. Over de resultaten ervan rapporteren wij per rol vanaf pagina 24 in dit verslag.

De doelstellingen vanaf 2007

Als energiebedrijf bevinden wij ons in het hart van de maatschappelijke discussie over klimaatverandering.

Dit betreft onder meer:

- de effecten van het gebruik van fossiele brandstoffen;
- de uitputting van diezelfde brandstoffen;
- de ontwikkeling van nieuwe, duurzamere alternatieven.

Wij achten onszelf medeverantwoordelijk voor de continuïteit in de energievoorziening op termijn en zien onszelf dus geconfronteerd met vele vraagstukken op het gebied van energietransitie en duurzaamheid. Deze positie brengt én risico's én kansen met zich mee.

Bij het verder uitstippelen van ons MVO-beleid ontlent wij richting aan de door prof. Stuart Hart ontwikkelde *Sustainable Value Portfolio**. In de periode 2007-2010 zullen wij ons speciaal inzetten op drie terreinen, namelijk:

- energiebesparing;
- innovatie;
- *employability*.

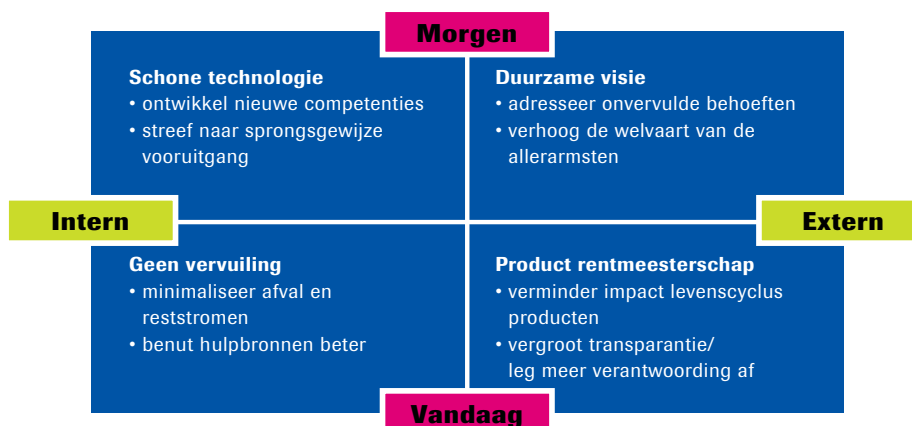
Door middel van gerichte acties en maatregelen rond deze thema's zullen wij tevens een bijdrage leveren aan het oplossen van de zeven maatschappelijke vraagstukken waarvoor Essent zich in het bijzonder verantwoordelijk voelt.

Het toezicht op de voortgang

Door de MVO-doelstellingen gefaseerd en in toenemende mate van detail op te nemen in onze rapportagecycli, vergroten wij het inzicht in de voortgang en de mogelijkheid van controle en verbetering. In het Ondernemingsplan voor 2007 is voor het eerst een MVO-paragraaf opgenomen.

De begin 2007 ingestelde MVO-Adviesraad bewaakt de eenheid van MVO-beleid en is bovendien alert op de voortgang. Verder worden in de zogeheten *State of the Risk* MVO-gerelateerde risico's en voorgenomen (tegen)maatregelen geïnventariseerd. Zie voor de MVO-Adviesraad en de *State of the Risk* ook het hoofdstuk *Corporate Governance*.

* Prof. Stuart L. Hart, verbonden aan Cornell University, New York

Figuur 2 *The Sustainable Value Portfolio*

2 Profiel van Essent N.V.

Essent is een Nederlands energiebedrijf dat elektriciteit, gas en warmte levert aan huishoudelijke en zakelijke klanten. Wij beschouwen Nederland als onze thuismarkt, maar hebben inmiddels ook een aanmerkelijke marktpositie opgebouwd in Duitsland en zijn in toenemende mate actief in België.

Onze activiteiten

Essent is een verticaal geïntegreerd energiebedrijf. Dit betekent dat wij aanwezig zijn in de gehele energieketen: van de productie van energie (uitgezonderd exploratie en winning) tot en met de levering aan eindverbruikers.

Naast energie en daaraan gerelateerde diensten, zoals het onderhoud van cv- en warmwaterapparatuur, leverde Essent (tot 1 februari 2007) ook een reeks van kabel- en telecom-producten, waaronder radio en televisie, breedbandinternet en telefonie. (Vanaf genoemde datum maakt de business unit Essent Kabelcom geen deel meer uit van Essent.) Bovendien ontplooit Essent een drietal milieuactiviteiten: de verbranding en compostering van afval en het beheer van stortplaatsen.

Bij de uitoefening van al onze activiteiten gaan wij respectvol om

met *People*, *Planet* en *Profit*; met mensen, milieu en maatschappij. En wij doen dat met *Power*. Dat betekent dat wij streven naar een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening voor onze klanten en dat wij ons met volle kracht daarvoor inzetten.

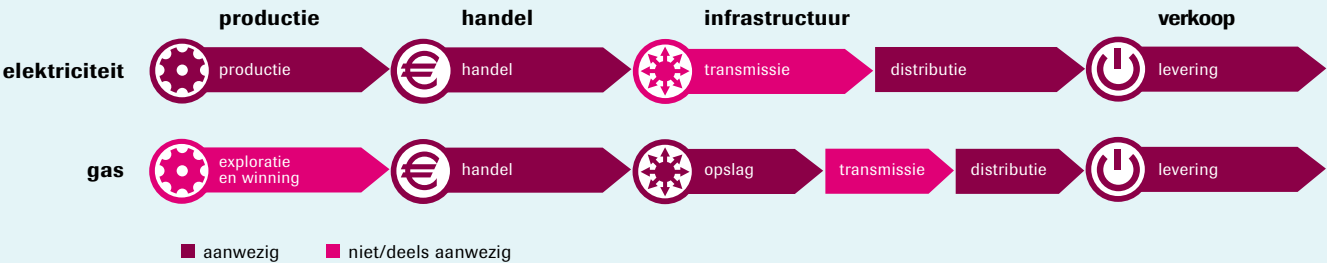
Op basis van de gegevens over 2006 is Essent in Nederland:

- marktleider in de energiemarkt, gemeten naar netto omzet (EUR 6,4 miljard);
- met 3.217 GWh (3.757 indien inclusief Duitsland) de grootste duurzame energieproducent;
- toonaangevend met haar milieubedrijf, waar jaarlijks zo'n 2,6 miljoen ton afval wordt verwerkt;
- het tweede kabeltelevisiebedrijf, op basis van het aantal klanten (1,7 miljoen);
- een van de grootste internetaanbieders, met 636.000 @Home-abonnees.

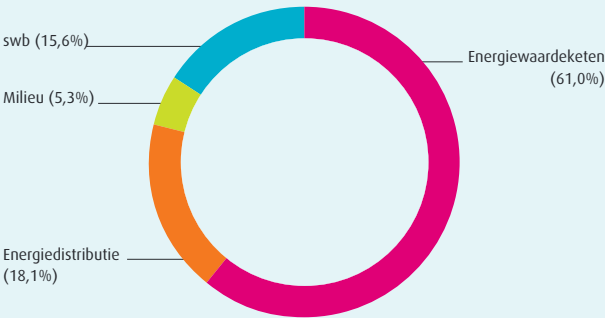
Onze organisatie

Essent is een niet-beursgenoteerde N.V., opgericht in 1999. Het hoofdkantoor van onze onderneming is gevestigd in Arnhem. Onze aandeelhouders zijn Nederlandse provincies en gemeenten. De onderneming heeft een holdingstructuur, met elf business units. Zeven daarvan vormen de Energiewaardeketen voor Nederland, Duitsland en België. De overige activiteiten in Duitsland vinden plaats bij swb. Het Netwerkbedrijf is – zoals wettelijk voorgeschreven – financieel, organisatorisch en juridisch afgescheiden van de overige activiteiten. Bij Essent werken ultimo 2006 circa 13.560 mensen (FTE, inclusief externe inhuur).

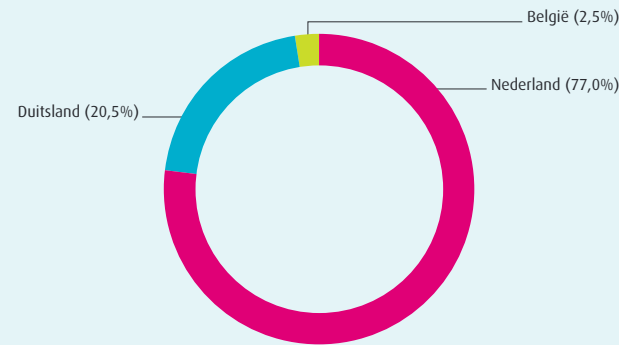
Figuur 3 Energieketen

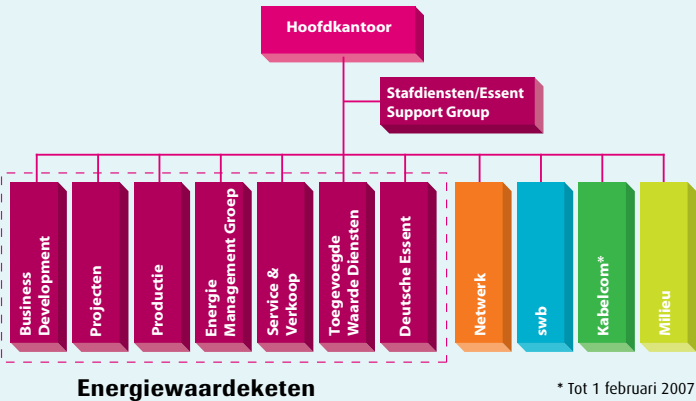
Figuur 4 Netto-omzet per segment in 2006 uit doorlopende activiteiten (in %)

Figuur 5 Netto-omzet per land in 2006 uit doorlopende activiteiten (in %)

Figuur 6 Organogram Essent N.V.

Business units Energiewaardeketen

De business unit **Business Development** onderzoekt en plant de ontwikkeling en uitbreiding van activiteiten (vooral met betrekking tot productiemiddelen) in de energieketen.

De business unit **Projecten** faciliteert de totstandkoming van grote kapitaal-intensieve (productie)projecten voor Essent in Nederland en daarbuiten, waaronder de bouw van centrales.

Productie verzorgt en optimaliseert gedurende hun levenscyclus het beheer van alle grote elektriciteits- en warmteopwekkende installaties van Essent in Nederland en daarbuiten, alsmede van de gasopslagfaciliteiten. Deze business unit zorgt voor een optimale productie, afgestemd op de conventionele en duurzame energie-behoefte van de markt, en levert aan de business unit Energie Management Groep.

Energie Management Groep (EMG) bepaalt de optimale inzet van centrales en handelt in energie, brandstoffen en emissierechten. EMG koopt energie in bij zowel de business unit Productie als bij derden en levert die energie aan de grote zakelijke externe klanten van Essent en aan alle verkoopkanalen van Essent, zoals de business unit Service & Verkoop.

Service & Verkoop verkoopt elektriciteit en gas, alsmede daaraan gerelateerde producten en diensten, aan particuliere en zakelijke klanten. Daartoe onderhoudt deze business unit het merendeel van de klant-contacten en beheert zij de klantgegevens.

Toegevoegde Waarde Diensten omvat bedrijven die aanvullend zijn aan de energieketen. Zij leveren warmte, zijn actief op het gebied van verhuur/lease van cv-ketels (inclusief onderhoud en service), energie(besparings)advies, alsmede inspectie en beveiliging. Toegevoegde Waarde Diensten bedient particuliere en zakelijke klanten.

Ook in Duitsland werkt Essent op een geïntegreerde manier. Via **Deutsche Essent** bestrijkt Essent de gehele energiewaardeketen. Daarnaast is Deutsche Essent verantwoordelijk voor de windactiviteiten van Essent in Nederland en Duitsland: een groot aantal *on-shore* windparken met een totaal opgesteld vermogen van circa 450 MW. Deze wind-activiteiten zijn gebundeld in één onderneming (Essent Wind), een dochteronderneming van Deutsche Essent.

De aanleg, het onderhoud en beheer van de transport- en distributienetten voor elektriciteit en gas in Nederland zijn de verantwoordelijkheid van **Essent Netwerk**. Zij is een onafhankelijke netbeheerder en financieel, organisatorisch en juridisch volledig afgescheiden van het moederbedrijf. Veiligheid en betrouwbaarheid staan bij Essent Netwerk centraal.

Essent participeert voor 51% in **swb AG** uit Bremen, een van de grotere gemeentelijke energie-bedrijven van Duitsland. swb is voorts actief op het gebied van drinkwater, afvalverbranding en afvalwaterzuivering.

Het zwaartepunt van de milieu-activiteiten van Essent ligt in Nederland. De business unit **Essent Milieu** concentreert zich op het verbranden en composteren van afval en het exploiteren en beheren van stortplaatsen.

De business unit **Essent Kabelcom** is verantwoordelijk voor de kabel- en telecomactiviteiten van Essent. Via haar eigen infrastructuur in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland levert zij (analoge en digitale) radio en televisie, breedbandinternet en telefonie.

Vanaf 1 februari 2007 maakt Essent Kabelcom geen deel meer uit van Essent.

Figuur 7 Onze prestaties

People

	2006
Aantal medewerkers (FTE, inclusief externe inhuur)	13.560
% vrouwen	27%
% vrouwen in leidinggevende functies	14%
% ziekteverzuim	4,2%
DART-rate (op basis van 34 miljoen gewerkte uren, inclusief derden in opdracht werkend van Essent)	1,09
Afsluiting energielevering (aantal klanten E+G)	23.271
Gemiddelde stroomonderbreking per klant (minuten)	25

Planet

	2006
Aantal ondertekende leverancierscodes	15
Donaties (in euro's)	ca. 300.000

Profit (in miljoenen euro's)

	2005	2006
Netto-omzet	5.890	6.442
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders	526	761
Totaal eigen vermogen	3.396	3.414
Totaal rentedragend vreemd vermogen	2.582	1.620
Geïnvesteed vermogen	6.508	6.559

Power

	2006
Totale duurzame productiecapaciteit	1.065 MW
% duurzame energie in totale productie	15,2
% duurzame energie in brandstofmix geleverde elektriciteit	27
Aantal Groene Stroomklanten in Nederland	936.000
CO ₂ -uitstoot	15,6 Mton
% vaste biomassa met EGG-label	33

3 Corporate Governance, taken en verantwoordelijkheden

De corporate governance van Essent wordt behalve door Nederlandse en Europese wetgeving en jurisprudentie tevens bepaald door de Nederlandse corporate governance code (Code Tabaksblat). Hoewel de code formeel geldt voor beursgenoteerde Nederlandse vennootschappen, hebben wij, met het oog op de omvang van ons bedrijf en de maatschappelijke betekenis van onze producten, in beginsel besloten de corporate governance code te hanteren.

Jaarlijks zetten wij de hoofdlijnen van onze corporate governance structuur uiteen in ons financieel jaarverslag en leggen wij elke substantiële verandering daarin ter bespreking voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

In de preambule bij de corporate governance code wordt gesteld dat goed ondernemerschap en goed toezicht daarop de twee belangrijkste pijlers zijn onder goede corporate governance. Verantwoordelijk daarvoor zijn de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur, ondersteund door een effectief stelsel van maatregelen van risicobeheersing en interne controle, alsmede de accountantscontrole.

Voor Essent is goed ondernemerschap per definitie ook maatschappelijk verantwoord. Dat is inherent aan onze kernactiviteiten: de productie en levering van energie. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een integraal onderdeel van onze bedrijfsactiviteiten en valt derhalve onder dezelfde corporate governance, zoals beschreven in ons financieel jaarverslag.

Om medewerkers een leidraad te geven voor hun handelen, hebben wij de Essent Bedrijfscode opgesteld. Wij verwachten van onze medewerkers dat zij hun handelen toetsen aan de verantwoordelijkheden en gedragsregels, zoals die zijn vastgelegd in de code.

Samengevat luiden deze als volgt:

Onze verantwoordelijkheden:

1. onze klanten kunnen altijd op ons vertrouwen;
2. wij bieden onze aandeelhouders een optimale waardeontwikkeling;
3. onze medewerkers mogen rekenen op respect en vertrouwen;
4. wij tonen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Onze handelwijze:

5. wij handelen integer;
6. wij zorgen voor een gezonde en veilige werkomgeving;
7. wij dragen zorg voor een zorgvuldig ondernemingsbestuur;
8. wij staan voor vrij ondernemerschap en eerlijke concurrentie;
9. wij stellen aan onze zakelijke relaties dezelfde eisen als aan onszelf.

De eisen aan onze zakelijke relaties, in het bijzonder onze leveranciers, zijn nader uitgewerkt in de zogeheten *Supplier Code of Conduct*, die hen ter (vrijwillige) ondertekening wordt voorgelegd.

Ondanks alle voorschriften en controle op de naleving ervan, kunnen zich ongewenste situaties voordoen. Werknemers die zo'n onregelmatigheid willen rapporteren, kunnen een beroep doen op de Klokkenuiders-regeling.

“Bij de uitvoering van ons ondernemingsbeleid trachten wij zoveel mogelijk rekening te houden met het voorzorgsbeginsel.”

Taken en verantwoordelijkheden

In onze Beleidsverklaring MVO spreken wij uit een bijdrage te willen leveren aan het oplossen van huidige en toekomstige maatschappelijke vraagstukken of het voorkomen ervan. In de praktijk heeft de Raad van Bestuur hierbij een belangrijke richting-bepalende en stimulerende rol. De Raad van Bestuur wordt hierin ondersteund door de begin 2007 ingestelde MVO-Adviesraad. Dit adviesorgaan doet aanbevelingen met betrekking tot de formulering en implementatie van het MVO-beleid, fungeert als platform voor *stakeholders* binnen Essent en adviseert in geval van ethische dilemma's bij onder meer de toepassing van de Essent Bedrijfscode en *Supplier Code of Conduct*. Het voorbereidende werk voor de MVO-Adviesraad wordt verricht door een kleine, centrale MVO-stafafdeling.

Teneinde de aandacht voor MVO in de bedrijfsonderdelen zo mogelijk nog te vergroten, is in februari 2007 een aantal MVO-Ambassadeurs benoemd. Zij signaleren nieuwe ontwikkelingen

en aandachtspunten voor hun business unit en vormen het aanspreekpunt voor hun collega's.

In het eerste kwartaal van 2007 zijn de MVO-doelstellingen voor het lopende jaar bepaald. De prestaties worden gedurende het jaar aan de hand van KPI's gemonitord door de MVO-Adviesraad. Over de uiteindelijke resultaten wordt gerapporteerd in het MVO-verslag 2007 dat, voorzien van een accountantsverklaring, begin 2008 zal worden uitgebracht.

MVO-gerelateerde onderwerpen worden in 2007 ook opgenomen in de zogeheten *State of the Risk*. Deze inventarisatie wordt voor geheel Essent twee keer per jaar gemaakt op basis van informatie uit de verschillende bedrijfsonderdelen. Het geeft een overzicht van de voornaamste ondernemingsrisico's met de voorgenomen mitigerende maatregelen.

Bij de uitvoering van ons ondernemingsbeleid trachten wij zo veel mogelijk rekening te houden met het voorzorgsbeginsel, zoals dat onder meer is

vastgelegd in de Verklaring van Rio de Janeiro inzake Milieu en Ontwikkeling (1992). Hierin staat de zinsnede:

“Ter bescherming van het milieu moet het voorzorgsbeginsel door de landen, afhankelijk van hun mogelijkheden, op zo veel mogelijk gebieden worden toegepast. Als er gevaar bestaat voor ernstige of onomkeerbare schade, mag wetenschappelijke onzekerheid niet als reden worden aangevoerd om kosteneffectieve maatregelen ter voorkoming van achteruitgang van het milieu uit te stellen.”

Teneinde onze intenties te onderstrepen, zijn wij in januari 2007 getreden tot het *UN Global Compact*. Dit is een internationaal initiatief dat het bedrijfsleven samenbrengt met organisaties van de Verenigde Naties en vertegenwoordigers van arbeidsorganisaties en maatschappelijke instellingen ter ondersteuning van tien universele beginselen op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en de bestrijding van corruptie.

4 De dialoog met onze stakeholders

16

Essent is een energiebedrijf en staat als zodanig midden in de maatschappij. De aard van ons product brengt dat met zich mee. Zeker in onze Westerse samenleving wordt energie inmiddels beschouwd als een eerste levensbehoefte. Bovendien wordt het geproduceerd door middel van de inzet van (deels nog in ontwikkeling zijnde) duurzame en (schaarser wordende) conventionele bronnen.

**Stakeholders worden
uitgenodigd om hun
visie te geven op het
door Essent gevoerde
MVO-beleid.**

Een tweede verklaring voor onze maatschappelijke positie is de omvang van ons bedrijf. Wij zijn een belangrijke (boven)regionale werkgever en een factor van betekenis voor de Nederlandse economie.

In onze bedrijfsvoering hebben wij derhalve te maken met een veelheid van partijen. Ons handelen is op hen van invloed. Omgekeerd ondervinden wij het effect van hun gedragingen. Van deze wisselwerking zijn wij ons bewust en daarom gaan wij actief de dialoog aan. De interactie met betrokken partijen draagt ertoe bij dat wij hun belangen op een nog evenwichtiger wijze in onze afwegingen betrekken. Wij beschouwen dit als een verrijking van ons beleid, die de kwaliteit en het draagvlak van onze keuzes ten goede komt. Teneinde te verifiëren of wij met de juiste belanghebbenden in gesprek zijn (en geen relevante partijen hebben uitgesloten), hebben wij in 2006 een *stakeholderinventarisatie* uitgevoerd. In twee brainstormsessies, waaraan werd deelgenomen door medewerkers

uit alle geledingen van het bedrijf, is het bestaande *stakeholderoverzicht* geanalyseerd en vervolgens herbevestigd.

Met alle *stakeholders* is in 2006 op diverse manieren gecommuniceerd. In 2007 zal hen worden gevraagd of de gekozen benadering in hun informatiebehoefte voorziet. Bovendien zullen zij worden uitgenodigd om hun visie te geven op het door Essent gevoerde MVO-beleid.

Klanten

Door middel van ons periodieke klant-tevredenheidsonderzoek worden wij attent gemaakt op mogelijke verbeterpunten in onze dienstverlening. Zo gaven klanten te kennen dat zij direct contact met het bedrijf op prijs stellen. Om die reden hebben wij verspreid over Noord-, Oost- en Zuid-Nederland een 24-tal vaste en mobiele klantenbalies geopend, waar klanten hun vragen aan een Essent-medewerker kunnen voorleggen. Essent heeft nu letterlijk een gezicht. Deze vorm van dienstverlening scoort hoog: 83% van de klanten is tevreden over de service aan de balie.

Klanten besteden een aanmerkelijk deel van hun inkomen aan energie. Wij willen voorkomen dat zij in betalingsproblemen komen. Om die reden hebben wij, in samenspraak met schuldhulpverlenende instanties, 'EnergieBewust' ontwikkeld: klanten kopen desgewenst een *prepaid* energietegoed. Betalingsachterstanden kunnen niet meer ontstaan en afsluiting wordt voorkomen.

Stakeholders	Interactievorm
Klanten	• Marktonderzoek • Klanttevredenheidsonderzoek • Klantsafari • <i>Expert meetings</i> • Klantenbalies
Aandeelhouders	• Algemene Vergadering van Aandeelhouders • Aandeelhouderscommissie • Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord-Nederland (VEGANN) • Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
Medewerkers	• Medewerkersonderzoek • Medezeggenschap • Roadshows Raad van Bestuur en business unit-directeuren • RvB Café • Stelling van de week • Pieterpadwandelingen
Leveranciers	• Essent <i>Green Gold Standard</i> • <i>Supplier Code of Conduct</i>
Lokale gemeenschappen	• Informatiebijeenkomsten • Nieuwsbrieven • Klachtenlijn
Non-gouvernementele organisaties	• Samenwerkingsrelaties • <i>Workshops</i> • Informatiebijeenkomsten • Ad-hoc overleg

Aandeelhouders

Jaarlijks bespreken wij de ondernemingsstrategie van Essent met onze aandeelhouders. Statutair is vastgelegd dat de (actualisering van die) strategie hun goedkeuring behoeft. Ook voor een aantal belangrijke besluiten van de Raad van Bestuur geldt dat deze zijn onderworpen aan de goedkeuring van de aandeelhouders.

Omwille van de praktische hanteerbaarheid van deze bevoegdheid, hebben aandeelhouders besloten tot de instelling van de Aandeelhouderscommissie Essent N.V. Deze commissie heeft de bevoegdheid vast te stellen of bepaalde besluiten van de Raad van Bestuur passen binnen de door de Algemene Vergadering goedgekeurde strategie en, indien de commissie

vaststelt dat zulks het geval is, niet de goedkeuring behoeven van de Algemene Vergadering. Dit laatste geldt slechts voor besluiten die niet dwingendrechtelijk aan de goedkeuring van de Algemene Vergadering zijn onderworpen.

De taken en bevoegdheden van de Aandeelhouderscommissie zijn nader uitgewerkt in haar reglement.

*De energiecentrale
als goede buur*

Deze opzet heeft zich inmiddels al bewezen. In 2006 vervulde de commissie op zeer slagvaardige wijze de aandeelhoudersrol bij de verkoop van de business unit Essent Kabelcom.

Medewerkers

Ook in 2006 werd het (sinds 2003 jaarlijkse) medewerkersonderzoek gehouden, waarbij wederom een hoge participatiegraad werd behaald (74%). De uitkomsten van het onderzoek lieten op bijna alle punten een verbetering zien ten opzichte van het jaar ervoor. Dit betekent dat Essent de Nederlandse norm voor dit soort onderzoeken (samengesteld uit de resultaten van onderzoeken bij een vijftigtal bedrijven) steeds dichterbij nadert. Aan de verbeterpunten die uit het onderzoek naar voren kwamen, zal in 2007 aandacht worden besteed. Daarbij zal in het bijzonder worden gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de medewerkers.

Het Pieterpad loopt van het Groningse Pieterburen tot de Sint-Pietersberg, vlak onder Maastricht. Bijna 490 kilometer lang, dwars door het netwerkgebied van Essent. Gedurende de afgelopen drie jaar hebben Essent-medewerkers verschillende trajecten van het Pieterpad gelopen. Wandelend over het Pieterpad praten medewerkers over Essent en onze kernwaarden: open, effectief en inspirerend. De Pieterpadwandelingen zijn onderdeel van het 'Jij bent Essent'-programma, dat tot doel heeft de ondernemingswaarden dicht bij de individuele medewerker te brengen. Essent heeft zo'n 13.560 medewerkers (FTE, inclusief externe inhuur) in Nederland, Duitsland en België. Al die medewerkers communiceren met elkaar en geven vorm aan de ondernemingscultuur. Alleen al de verscheidenheid aan opvattingen vereist dat er ruimte wordt gemaakt voor dialoog. De Pieterpadwandelingen zijn een goede manier om dit handen en – vooral – voeten te geven. Sinds de start van de wandelingen zijn tal van *best practices* uitgewisseld en verbeterinitiatieven gelanceerd.

Leveranciers

Een deel van de door Essent gebruikte vaste biomassa, zoals houtsnippers, koffieschillen en cacaoboondoppen, wordt geïmporteerd. Ook van dit materiaal dient het duurzame karakter te zijn gewaarborgd. Wij hebben hiertoe de Essent *Green Gold Standard* (EGGS) in het leven geroepen. De EGGS wordt gebruikt voor biomassa, die als (rest)product van landbouw- of bosbouwproducten beschikbaar komt. Het originele product dient van een duurzame bron afkomstig te zijn. De EGGS wordt bewaakt en getoetst door een Raad van Advies, waarvan ook het Wereld Natuur Fonds (WNF) deel uit maakt. Door de betrokkenheid en inbreng van onafhankelijke derden wint de EGGS als keurmerk aan betekenis.

In 2006 heeft Essent een *Supplier Code of Conduct* opgesteld. Deze gedragscode omvat regels die wij niet alleen onszelf opleggen, maar die wij ook onze leveranciers vragen na te leven. Wij verwachten van hen dat ook zij zich verantwoordelijk en integer gedragen. Een leverancier committeert zich met het ondertekenen van de *Supplier Code of Conduct* aan alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De gedragscode vormt een onlosmakelijk onderdeel van de overeenkomsten met onze leveranciers. Om naleving te verifiëren, voeren wij periodiek overleg met onze leveranciers. Wij zijn ervan overtuigd dat wij op deze wijze samen met hen een betere invulling geven aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Lokale gemeenschappen

'De energiecentrale als goede buur'. Onder die naam heeft Essent in 2006 een onderzoek uitgevoerd onder omwonenden van onze grootste productielocaties, waaronder de Amercentrale in Geertruidenberg en de Clauscentrale in Maasbracht. Door middel van het onderzoek is getoetst of de omgevingscommunicatie voldoende op de informatiebehoefte van omwonenden is afgestemd en of zij

van de centrales hinder ondervinden. Gebleken is dat voor de overgrote meerderheid van de omwonenden 'hun' centrale een neutrale tot goede buur is. Uitleg achteraf over – de geringe – ondervonden overlast zou echter kunnen worden verbeterd. Wij hebben op dit punt onze communicatiedraaiboeken inmiddels aangescherpt.

Non-gouvernementele organisaties

Het WNF en Essent hebben op 28 september 2006 hun, reeds uit 1995 daterende, samenwerkingsovereenkomst verlengd. Dat betekent dat wij ook de komende jaren onze gezamenlijke activiteiten op het gebied van duurzaam ondernemen en klimaatverandering zullen voortzetten. Als partners in de strijd tegen klimaatverandering stimuleren we elkaar tot nieuwe initiatieven op het gebied van natuurbescherming en energiebesparing. Tot en met 2009 is Essent hoofdsponsor van het WNF in Nederland.

5 De afbakening en inhoud van ons verslag

MVO bij Essent; de juiste keuzes in transparantie

Essent presenteert haar eerste MVO-verslag. Hierbij hebben wij keuzes gemaakt over wat een juist beeld geeft van Essent en onze MVO-inspanning in 2006. Dit is een beeld dat op een transparante wijze inzicht geeft in onze maatschappelijke betrokkenheid.

Essent is een energiebedrijf met verschillende rollen in de maatschappij en diverse *stakeholders*. Door te rapporteren vanuit deze rollen – bedrijfsvoerder, marktspeler, werkgever en bedrijfsburger – laten wij in de volle breedte aan al onze *stakeholders* zien wat Essent aan MVO doet.

Rapportagestandaard; gedegen referenties en herkenbaarheid

Voor het MVO-verslag heeft Essent gekozen voor de algemene uitgangspunten van het *Global Reporting Initiative* (GRI). Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de G3-richtlijn voor de vaststelling en invulling van de belangrijkste GRI-indicatoren. Een overzicht van de door ons gebruikte indicatoren en een verwijzing naar de plaats waar deze in het verslag te vinden zijn, is in hoofdstuk 10 opgenomen.

Reikwijdte van dit verslag

Ons verslag heeft betrekking op de activiteiten van Essent N.V. en de gegevens over het jaar 2006. Voor het vaststellen van de reikwijdte van dit verslag is het GRI *Boundary Protocol* – een referentiedocument voor het vaststellen van de grenzen van de rapportage – ons uitgangspunt.

Onze activiteiten en organisatie-structuur hebben wij bekeken op:

- *relevantie* van de bedrijfsactiviteiten en organisatieonderdelen;
- de mate van *zeggenschap* in deelnemingen;
- de *materialiteit* van de opname en detaillering van gegevens.

Relevante activiteiten

Essent is een energiebedrijf. We rapporteren over die activiteiten die direct of indirect ondersteunend zijn voor een energiebedrijf.

Deze activiteiten richten zich op:

- de wijze van opwekking van elektriciteit uit verschillende brandstoffen en daaruit voortkomende emissies;
- distributie van elektriciteit en gas en uitval in de levering hiervan;
- de verwerking van afvalstromen, de opwekking van energie uit afval en daaruit voortkomende emissies;
- de verkoop van energieproducten en -diensten aan onze klanten;
- de verantwoorde inkoop van biomassa-brandstoffen en van producten en diensten.

Relevante bedrijfsonderdelen

Financiën en veiligheid. Deze twee onderwerpen zijn opgenomen voor alle business units. De financiële gegevens omvatten de geconsolideerde resultaten van alle bedrijfs-onderdelen van Essent. Hierin zijn de prestaties van deelnemingen van Essent ook opgenomen. Veilig werken is een belangrijk uitgangspunt voor geheel Essent. Daarom zijn voor de gerapporteerde veiligheids-ontwikkelingen en -gegevens alle business units van Essent opgenomen.

Doordat sommige (delen van) business units geen relatie hebben met de activiteiten van Essent als energiebedrijf, of activiteiten hebben die voornamelijk plaatsvinden buiten Nederland, zijn deze niet opgenomen of minder gedetailleerd beschreven. Dit geldt voor de business units Essent Kabelcom, Toegevoegde Waarde Diensten, swb AG en Deutsche Essent.

De business unit Essent Kabelcom richt zich op kabel- en telecom-producten en -diensten, zoals televisie, internet en telefonie. In augustus 2006 hebben wij aangekondigd deze business unit te verkopen en vanaf 1 februari 2007 maakt Essent Kabelcom geen deel meer uit van Essent.

Enkele activiteiten van de business unit Toegevoegde Waarde Diensten zijn niet opgenomen. Dit zijn Inhome (tevens een minderheidsbelang), het service- en onderhoudsconcept van verwarmingsapparatuur met lokale installateurs en de beveiligings-activiteiten van Homesafety.

	Financiële waarden	Health and safety-gegevens ²	Productie- en emissiegegevens	Klant-, product- en marktgegevens	Personeelsgegevens ⁶	Maatschappelijk relevante activiteiten ⁸
Business Development	X	X	X ¹		X	X
Projecten	X	X	X		X	X
Productie	X	X	X		X	X
Energie Management Groep	X	X	X	X	X	X
Service & Verkoop	X	X	X	X ⁴	X	X
Toegevoegde Waarde Diensten	X	X		X ³	X	X
Deutsche Essent	X	X	X ⁵		X	X
Netwerk	X	X	X		X	X
swb AG	X	X	X		X ⁷	X
Kabelcom	X	X			X ⁷	
Milieu	X	X	X		X	X
Energiewaardeketen	Niet van toepassing					

Figuur 8 Keuze opname gegevens per business unit

Hoewel Essent een steeds internationaler opererend energiebedrijf is, hebben wij ons voornamelijk gericht op de activiteiten in Nederland. Onze deelneming in het Bremer energiebedrijf swb AG en de activiteiten van de business unit Deutsche Essent en van Essent Belgium worden slechts ten dele meegenomen.

Essent heeft geen directe betrokkenheid bij de dagelijkse bedrijfsvoering van swb AG. Toch nemen wij aspecten over de bedrijfsvoering bij swb op. Dit vanwege de omvang van de organisatie en omdat er een directe relatie is met één van onze belangrijkste activiteiten in Nederland; de opwekking van energie. Om dezelfde reden zijn ook de windactiviteiten van Essent, die organisatorisch onder Deutsche Essent vallen, opgenomen. De overige buitenlandse activiteiten van Essent blijven buiten beschouwing. Dit zijn vooral handelsactiviteiten van Deutsche Essent, gericht op de Duitse markt, en de commerciële en op net-

beheer gerichte activiteiten van swb AG en haar deelnemingen. swb AG publiceert hierover een afzonderlijk financieel jaarverslag.

Zeggenschap

Essent heeft in Nederland verschillende deelnemingen. Voor de opname en mate van detaillering van gegevens hierover zijn beperkende keuzes gemaakt. Deze zijn te herleiden tot de mate van zeggenschap die Essent heeft over de deelneming.

De financiële gegevens van deelnemingen zijn opgenomen en komen tot uitdrukking in de geconsolideerde financiële prestaties van Essent. Als energiebedrijf rapporteren wij ook de belangrijkste productie- en emissiegegevens van de deelnemingen, naar rato van ons belang.

Voor opname van verdere gegevens is gekeken naar de omvang van het financiële belang en het daadwerkelijk kunnen sturen van de bedrijfs-

1. Betreft de emissies van deelnemingen waar de business unit Business Development, namens Essent, de belangen behartigt.
2. Veiligheidsgegevens hebben betrekking op eigen Essent-personeel en gecontracteerde derden.
3. De activiteiten van Inhome en Homesafety zijn niet opgenomen.
4. Inclusief activiteiten van Essent Belgium en EnergieDirect.
5. Betreft alleen de windactiviteiten in Nederland en Duitsland.
6. Personeel actief in deelnemingen, alleen opgenomen indien belang >50%.
7. Opgenomen in totale aantallen FTe werkzaam bij Essent. Niet opgenomen in overige personeelsgegevens.
8. Maatschappelijke activiteiten zijn maar beperkt toe te schrijven aan afzonderlijke business units. Activiteiten van swb AG zijn niet opgenomen.

activiteiten van de deelneming. Van minderheidsdeelnemingen (kleiner dan of gelijk aan 50%) waar Essent niet verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering, worden gedetailleerde brandstof-, milieu-, personeels- en veiligheidsgegevens niet opgenomen. De minderheidsdeelnemingen zijn voornamelijk participaties in warmtekrachtcentrales. Deze staan veelal op de locaties van industriële partners van Essent, die de opgewekte warmte en energie in hun eigen productieproces gebruiken.

Onze 50%-deelneming in NV EPZ vormt een uitzondering. Voor deze grote elektriciteitsproducent, en exploitant van onder meer de kerncentrale in Borssele, nemen wij ook de belangrijkste (nucleaire) brandstof-, productie- en emissiegegevens op. Dit naar rato van ons belang. Naast deze en de financiële gegevens, zijn geen verdere gegevens over NV EPZ opgenomen.

Materialiteit

De keuzes voor welke bedrijfs-activiteiten, delen van de organisatie en deelnemingen binnen de reikwijdte van het verslag vallen, zijn met de voorgenoemde stappen gemaakt. De gegevens die wij hierover weer-geven moeten de belangrijkste van een energiebedrijf zijn:

- samengevatte financiële prestaties;
- ontwikkelingen rondom veiligheid (*Health and Safety*);
- productie- en belangrijkste emissie-gegevens en overige milieu-invloeden;
- klant-, product- en marktgegevens;
- gegevens over personeel;
- informatie over maatschappelijke activiteiten, zoals sponsoring en donaties.

De nevenstaande tabel geeft keuzes voor opname van deze gegevens per business unit weer. Bijzonderheden of uitzonderingen worden hierin toegelicht.

Naast deze gegevens wordt ook informatie gegeven over andere aspecten van Essent. Deze zijn niet direct toe te rekenen aan business units of hebben geen getalsmatige onderbouwing, zoals:

- ons duurzame energiebeleid;
- de inspanningen voor certificering van biomassa-brandstoffen;
- de inspanningen om MVO-uitgangspunten ook door onze toeleveranciers te laten toepassen;
- het mobiliteitsbeleid van Essent;
- de door Essent in 2006 ontvangen subsidies, waaronder de exploitatiesubsidie Milieukwaliteit ElektriciteitsProductie (MEP).

Gegevensverzameling

De voor het verslag benodigde gegevens vormen een dwars-doorsnede van Essent. De kwantitatieve data zijn deels specifiek opgesteld voor dit MVO-verslag en deels afkomstig uit reguliere bronnen en rapportagesystemen, op zowel groeps- als business unit-niveau. Kwalitatieve gegevens zijn afkomstig uit gesprekken en overleg met gespecialiseerde stafmedewerkers bij

het hoofdkantoor of bij de relevante business units. De uitgangspunten voor dit verslag zijn in samenspraak met de Raad van Bestuur tot stand gekomen.

Voor de financiële data is aansluiting gezocht bij het reguliere financieel jaarverslag. Essent hanteert voor haar financiële verslaglegging de internationale IFRS-principes. Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar het financieel verslag. Verder heeft Essent de wettelijke verplichting verschillende productie-, emissie-, brandstofmix- en klantprestatie-gegevens te rapporteren of te publiceren. Deze gegevens zijn ook opgenomen in het MVO-verslag en gelijkwaardig aan de gepubliceerde (of nog te publiceren) gegevens, of onttrokken aan daarvoor gebruikte bronbestanden.

Er is geen referentie met voorgaande MVO-verslagen beschikbaar, aangezien dit het eerste MVO-verslag is van Essent. Hoewel het betrekking heeft op 2006, zijn waar mogelijk vergelijkende cijfers opgenomen over 2005 en in sommige gevallen ook voorgaande jaren.

Externe verificatie; onafhankelijk, open, effectief en inspirerend

Essent wil met haar eerste MVO-verslag een bijdrage leveren aan een transparantere bedrijfsvoering. Om er zeker van te zijn dat wij een goed en volledig beeld van Essent hebben gegeven, hebben wij Ernst & Young verzocht een accountantsverklaring af te geven bij dit verslag.

Delen van de onder deze accountantsverklaring gecontroleerde waarden vormen geen volledige weergave van de totale activiteiten van Essent en haar deelnemingen. De scope van de werkzaamheden van Ernst & Young betreft alle activiteiten, met uitzondering van die van swb AG, Deutsche Essent en minderheidsdeelnemingen (kleiner dan of gelijk aan 50%, waarbij Essent geen zeggenschap heeft over de bedrijfsvoering).

De binnen de *scope* van Ernst & Young beoordeelde milieuwaarden, vormen tussen de 55% en 100% van onze activiteiten. Voor de gerapporteerde personeelswaarden is dit 83%.

De accountantsverklaring is in hoofdstuk 10 opgenomen.

De bevindingen en aanbevelingen van Ernst & Young vormen de basis voor ons MVO-verslag over 2007.

De voor het verslag benodigde gegevens vormen een dwarsdoorsnede van Essent

"In de bedrijfsvoering van Essent is Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen nadrukkelijk aanwezig; we beschouwen MVO niet als een aparte activiteit, maar als een Essent-brede attitude die zich op veel terreinen manifesteert.

Het mooie is ook, dat veel van onze medewerkers al heel bewust zelf bezig zijn met MVO en zelf met suggesties komen hoe het nog beter kan. Of het nu gaat om 'groenere' bedrijfsauto's of dubbelzijdig kopiëren. Om de medewerkers nog meer bij

***“MVO ingebed in de
gehele organisatie.”***

Michiel Boersma
voorzitter Raad van Bestuur Essent

MVO te betrekken, hebben we door de hele organisatie heen MVO-ambassadeurs benoemd. Zo volgen wij een koers waarbij MVO, als resultaat van individuele inzet, volledig ingebed moet zijn in onze dagelijkse bedrijfsvoering. Onze inspanningen op MVO-gebied dienen ook meetbaar te zijn. Op de eerste plaats omdat je moet weten waar je mee bezig bent. Op de tweede plaats om verantwoording over je acties af te kunnen leggen. Daar is dit MVO-verslag het directe bewijs van. Ik ben erg benieuwd naar de reacties van onze *stakeholders* hierop.”

Essent als bedrijfsvoerder

Energieproducten en -diensten produceren en deze afstemmen op de wensen uit de markt. Dát is Essents rol als bedrijfsvoerder. Een rol die we steeds duurzamer invullen. Intern en naar buiten toe, nu en straks. We kunnen het. We willen het. En we doen het.

Een duurzame bedrijfsvoering betekent op de eerste plaats het zodanig inrichten van onze conventionele centrales, dat deze steeds schoner hun energie opwekken. Denk bijvoorbeeld aan de bouw in 2007 van een tweede installatie bij de Amercentrale om NO_x uit de rookgassen te verwijderen.

Daarnaast bouwen we onze koploperspositie als duurzame energieproducent steeds verder uit. We leveren daardoor een belangrijke

bijdrage aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Omdat we dat belangrijk vinden én omdat Nederland op die manier de afspraken kan nakomen die op basis van het Verdrag van Kyoto zijn gemaakt. Groene Stroom, zowel opgewekt via de wind als door de verbranding van biomassa, is volop voorhanden en veilig voor de omgeving.

Zo draagt Essent op diverse manieren bij aan de oplossing van het klimaatvraagstuk. Dat we daarin doortastender

zijn dan anderen, heeft enerzijds te maken met de expertise die we op het gebied van duurzame energie de afgelopen jaren hebben opgebouwd. Anderzijds is het onze ambitie om een internationale koppositie in te nemen wat betreft beperking van de emissie van broeikasgassen.

We hebben er de omvang voor.
En we hebben er de kracht voor:
Power!

6 Essent als bedrijfsvoerder

Essent als bedrijfsvoerder; producent van elektriciteit en warmte, verwerker van afval. Hiermee dragen wij ook bij aan de uitstoot van schadelijke broeikasgassen en produceren wij afval dat verwerkt moet worden; van onszelf en van derden. Als bedrijfsvoerder vindt Essent het haar taak om hier zo verantwoord mogelijk mee om te gaan. Op het grensvlak van technologie, economie en verantwoord ondernemen. Zodat elektriciteitsproductie en afvalverwerking — twee voor de samenleving onontbeerlijke diensten — niet alleen economisch, maar ook op duurzame wijze en met zo min mogelijk belasting voor het milieu plaatsvinden.

De beperking van de klimaatverandering en daarmee het vergroten van de kwaliteit van onze leefomgeving, zijn belangrijke maatschappelijke thema's waar Essent zich bij betrokken voelt. Om hier invulling aan te geven heeft Essent het excelleren in de productie van duurzame energie als ondernemingsdoel gesteld in 2006.

Speerpunten voor de duurzame energieproductie bij Essent zijn windenergie in Nederland en Duitsland en het gebruik van biomassa in Nederland. Biomassa – als vervanger van conventionele, fossiele brandstoffen – beperkt de uitstoot van het broeikasgas CO₂. Windenergie is hier geheel vrij van. Andere bronnen van Groene Stroom,

zoals zonne-energie, zijn nog niet voldoende technisch ontwikkeld en daarmee te duur of, zoals waterkracht, minder geschikt voor Nederland. Essent blijft wel de ontwikkeling hiervan volgen.

Met diverse vormen van rookgas-reiniging in onze centrales beperken wij de uitstoot van schadelijke stoffen, die inherent is aan het gebruik van fossiele brandstoffen. Bovendien willen wij deze brandstoffen, zoals gas, zo efficiënt mogelijk gebruiken door de vraag naar elektriciteit te koppelen aan de productie van warmte in onze warmtekrachtcentrales. Op het gebied van afvalverwerking streven wij naar maximaal hergebruik.

Voorts draagt Essent actief bij aan onderzoek naar de transitie naar een duurzamere energiehuishouding. Dit gebeurt met bijvoorbeeld de verdere ontwikkeling en grootschalige toepassing van de microwarmtekrachtkoppeling als thuiscentrale voor de efficiënte opwekking van elektriciteit en warmte. De doelstelling van deze ontwikkelingen is een steeds betere en blijvend economisch verantwoorde balans te vinden tussen conventionele en duurzame energieopwekking, de daaruit voortkomende emissies en mogelijke besparingen.

Ons duurzame energiebeleid

Essent streeft naar het verder verduurzamen van haar energie-productie. Dit houdt in dat fossiele brandstoffen worden vervangen door niet-fossiele bronnen, zoals wind en (schone) biomassa. Hierdoor worden de directe emissies van het broeikasgas CO₂ gereduceerd. De ambitie van Essent is onze huidige Groene Stroom-productie te verdubbelen. Op deze wijze wordt samen met de overheid een bijdrage geleverd aan de nationale doelstelling om 9% van de elektriciteitsconsumptie duurzaam te laten zijn in 2010.

Essent pleit

nadrukkelijk voor

een consistent

overheidsbeleid.

Essent is als grote producent leidend bij de inspanningen gericht op duurzame energie, vooral op het gebied van biobrandstoffen. Wij produceren 43% van de in Nederland opgewekte duurzame elektriciteit en dragen daarmee belangrijk bij aan de duurzame energiedoelstellingen van de

overheid. Wij willen deze inspanningen uitbreiden om van het overheidsbeleid een succes te maken. Essent loopt echter tegen grenzen aan, deels door vraagtekens bij de duurzaamheid van sommige biobrandstoffen en deels door het herziene stimuleringsbeleid van de overheid zelf.

Essent is al op vele gebieden actief met duurzame energie: meer inzet van biobrandstoffen en wind, verkopen van Groene Stroom en ontwikkelen van handel in biobrandstoffen. Essent zal de Groene Stroom zo veel mogelijk in Nederland opwekken; verder voor dit product alleen schone biomassa gebruiken en onder de huidige condities Groene Stroom blijven verkopen tegen de prijs van 'grijze' stroom.

Maar dit is nog niet genoeg. Essent wil meer, onder de voorwaarde dat in de geliberaliseerde markt de overheid de juiste impulsen en ondersteuning verschaft. Wij willen onze Groene Stroom-productie de komende vijf jaar verdubbelen. Voorwaarde hiervoor is natuurlijk wel dat de overheid met passend, consistent, flankerend beleid de randvoorwaarden blijft scheppen. Wij zullen dan EUR 200 tot 300 miljoen investeren. Dit zijn investeringen in de meestook van biomassa, warmtekrachtcentrales op basis van biobrandstoffen en een verdere uitbreiding in windenergie in Nederland en Duitsland. Met betrekking tot windenergie onder-

zoeken wij ook de mogelijkheden in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Onze biomassa zal in steeds grotere mate voldoen aan bestaande en, in sommige gevallen, nog te ontwikkelen duurzaamheidscriteria. Dit geldt in het bijzonder voor bio-oliën, zoals palmolie. Met behulp van ons *Green Gold Standard* label (een meer gedetailleerde beschrijving hiervan is opgenomen in het hoofdstuk 'Marktspeler') zullen wij bij de import van biomassa letten op het voorkomen van natuuraantasting en sociaal ongewenste omstandigheden, zoals kinderarbeid.

Duurzame energie is nog altijd duurder om te produceren dan conventionele energie (uit fossiele brandstoffen). De overheid is daarom partner in de realisatie van onze doelstellingen. De laatste jaren wordt het overheidsbeleid echter gekenmerkt door vele wijzigingen. Hierdoor ontstaan investeringsrisico's die niet goed te overzien zijn. In de laatste tien jaar zijn er drie verschillende regelingen geweest die een financiële bijdrage leverden aan duurzame energie.

Het huidige systeem van de MEP (Milieukwaliteit ElektriciteitsProductie) is doelmatig en rechtvaardig. Producenten van duurzame energie krijgen het verschil vergoed tussen de kosten van duurzame en conventionele energieopwekking. De stopzetting met onmiddellijke ingang in augustus 2006 van de MEP-subsidie voor nieuwe projecten schrikt investeerders af. Essent pleit nadrukkelijk voor een consistent beleid. Al onze inspanningen zijn slechts mogelijk wanneer financiële ondersteuning van de overheid gekenmerkt wordt door doelmatigheid, consistentie en voldoende omvang. Dit om investeringen in onze ambities te rechtvaardigen.

In 2006 ontving Essent EUR 243 miljoen aan subsidies, waarvan het merendeel MEP-gelden betrof. Dit voor de productie van elektriciteit door biomassameestook, opwekking met windenergie en brandstof-efficiënte warmtekrachtkoppelingen.

Figuur 9 Duurzame energieproductie Essent Groep in GWh

	2006	2005
Windenergie	696	672
Waterkracht	33	29
Zonne-energie	0,05	0,05
Stortgas en biogas	50	65
Stand alone schone biomassa	162	174
Fossiel vervanging door schone biomassa	2.476	2.525
- waarvan vaste biomassa	946	1.236
- waarvan vloeibare biomassa	1.530	1.290
Overige biomassa	341	285
Totaal	3.757	3.750

Deelnemingen naar rato Essent-aandeel

Innovatie als de schone motor van ons duurzame energiebeleid

Innovatie is voor Essent een belangrijk middel om onze duurzame doelstellingen te bereiken. Wij zijn de afgelopen jaren volop bezig geweest met innovatieve ontwikkelingen. In onze rol als producent van elektriciteit, leverancier van gas en andere producten en diensten, dient Essent voortdurend innoverend bezig te zijn.

Met betrekking tot duurzame innovatie is Essent de afgelopen jaren succesvol geweest, zoals bij het realiseren van hogere energetische rendementen en energiebesparingen. Verder zijn alternatieve, schone brandstoffen ingezet en wordt er inmiddels veel biomassa meegestookt. Om deze en verdere duurzame ontwikkelingen binnen Essent nog beter te faciliteren, is er in de loop van 2006 een begin gemaakt met het ontwikkelen van een innovatiestrategie. Voorts heeft de aansturing van alle innovatieactiviteiten een centraal coördinatiepunt gekregen in het Innovatiecentrum. Hierdoor is ook de samenwerking met externe duurzame technologieprojecten verbeterd.

In 2001 is vanuit het ministerie van Economische Zaken de weg naar 'Energietransitie' ingeslagen. Dit is een ambitieus langetermijnprogramma naar een geheel duurzame energievoorziening in 2050. Essent draagt bij door deelname aan verschillende projecten. Deze zijn gericht op de mogelijkheden van gas (besparing, verhoging efficiency, decentraal gebruik, waterstof), handel, standaardisering en toepassing van biomassa en het duurzaam produceren van energie. Verder is Essent actief betrokken bij verschillende projecten rondom energieopslagstechnieken en -besparingsopties.

Bij veel ontwikkelingen werkt Essent samen met derden. Zo zijn wij deelnemer in één van de fondsen van Chrysalix. Deze organisatie beheert

de fondsen en investeert in vernieuwende technologieën en kansrijke ondernemers die zich inzetten voor de veranderingen in de mondiale energie-industrie. Dit geldt voor zowel veranderingen gericht op opwekking als op gebruikstoepassingen. Technologiefondsen overbruggen zo de *death valley* tussen prototype en succesvolle marktintroductie en hebben tot doel om een gezond rendement te behalen. Deze fondsen leggen het innovatief leiderschap waar het hoort, namelijk bij de fabrikant/ontwikkelaar. Bij voorkeur worden er projecten in Nederland gerealiseerd; de bijbehorende milieucredits worden in dat geval ook aan ons land toegeschreven.

Essent heeft ook samenwerkingsverbanden met kennisinstituten, zoals ECN, KEMA, TNO en universiteiten en hogescholen. Deze bieden zowel Essent als de onderwijsinstellingen de mogelijkheid specifieke kennis te vergaren. Daarnaast ondersteunt Essent op deze wijze het onderwijs en de wetenschap. Hierdoor worden nieuwe wetenschappelijke initiatieven mogelijk en wordt jong ondernemerschap gestimuleerd in de regio's waar Essent van oorsprong actief is en waar haar aandeelhouders zich bevinden.

Een constante stroom van energie...

Essent is een energiebedrijf en produceert elektriciteit en warmte, zowel voor consumenten als bedrijven. Ook verwerken wij afval waarbij energiewinning en hergebruik belangrijke uitgangspunten zijn. Productie en verwerking vindt op vele verschillende manieren en met diverse technieken plaats, maar steeds met alle aandacht voor milieu, duurzaamheid en veiligheid.

Milieu en duurzaamheid zijn begrippen die niet direct in verband worden gebracht met energiecentrales of afvalverwerking. Toch doet Essent er veel aan zo efficiënt mogelijk met fossiele brandstoffen om te gaan en emissies te beperken. Waar dit

technisch en economisch mogelijk is, zetten wij biomassa als brandstof in als alternatief voor fossiele brandstoffen. En gebruiken wij wind en waterkracht als bron voor elektriciteitsopwekking. Zo geeft Essent invulling aan haar rol als verantwoorde bedrijfsvoerder. Dit doen wij zelf, maar wij stimuleren dit ook bij energieproducenten waar Essent medeaandeelhouder is.

Het is onze doelstelling om transparant te zijn over wat wij doen en hierover verantwoording af te leggen. Als grote energieproducent, de grootste producent van duurzame energie en afvalverwerker in Nederland, één van de grootste exploitanten van windenergie in Noordwest-Europa en mede-eigenaar van de enige kerncentrale van Nederland, kunnen wij veel uitleggen. Over energieproductie, emissies, duurzaamheid, afval en veiligheid.

Elektriciteits- en warmteproductie bij Essent

Essent heeft een gevarieerd en uitgebalanceerd productiepark dat is gebaseerd op het gebruik van verschillende brandstoffen. Zo hebben wij de flexibiliteit om marktconform elektriciteit voor onze klanten te produceren. Dit doet Essent in grootschalige centrales en warmtekrachtcentrales, warmtekrachtkoppelingen, windparken, afvalverbrandings- en afvalvergistingsinstallaties en diverse kleinschalige opwekkingsinstallaties, zoals onze waterkrachtcentrales.

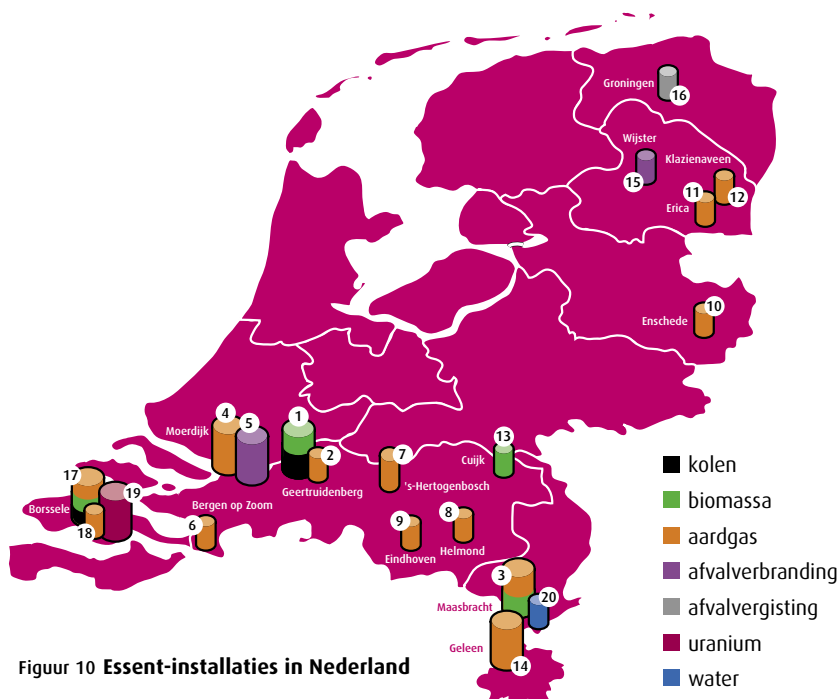
De conventionele productie van elektriciteit en warmte vindt plaats in grootschalige centrales en middelgrote warmtekrachtcentrales bij de industrie met een capaciteit van circa 4.500 MW in Nederland (Essent-aandeel).

Dit is 23% van de totale, vergelijkbare opwekkingscapaciteit in Nederland. Hiermee produceerde Essent in 2006 20.000 GWh. Essent is daarmee één van de grootste elektriciteitsproducenten in Nederland, met een

groot productiepark aan efficiënte warmtekrachtcentrales. Naast elektriciteit leverde Essent met deze centrales ook 27,5 miljoen GJ (equivalent aan 7.600 GWh) warmte aan haar klanten.

Duurzame energie wordt geproduceerd door onze windparken in Nederland en Duitsland en met onze Nederlandse centrales waar schone biomassa de fossiele brandstoffen vervangt. Verder gebruiken wij ook in Nederland op beperkte schaal waterkracht. In totaal produceerde Essent 3.757 GWh aan duurzame energie; circa 15% van de totale productie van Essent. Dit is het equivalent van het jaarverbruik van ruim 1 miljoen Nederlandse huishoudens, bij een gemiddeld jaarlijks verbruik van 3.500 kWh per huishouden. Een groot deel hiervan is aan onze klanten als Groene Stroom verkocht.

Ook de verwerking van afval is een bron van energie. Via de verbranding van afval, de winning van biogas uit vergisting van afval en de benutting van stortgas uit vele stortplaatsen, wordt elektriciteit gemaakt. De Essent-installaties in Nederland waar afval op deze wijze wordt omgezet, hebben in 2006 in totaal netto 775 GWh opgewekt (deelneming AZN naar rato Essent aandeel).

Figuur 10 Essent-installaties in Nederland

Figuur 11 Essent-installaties (exclusief windparken)

Bedrijf/locatie	Belangrijkste brandstoffen	Opgesteld elektrisch vermogen in MW	Max. warmtelevering in MW
1 Amercentrale, Geertruidenberg	kolen, biomassa	1.243	600
2 Dongecentrale, Geertruidenberg	aardgas	121	0
3 Clauscentrale, Maasbracht	aardgas, biomassa	1.280	0
4 WKC Moerdijk	aardgas	339	163
5 AZN (80% Essent Milieu) Moerdijk	afvalverbranding	nvt	nvt
6 WKC Bergen op Zoom	aardgas	33	18
7 WKC Den Bosch	aardgas	32	18
8 WKC Helmond	aardgas	83	93
9 WKC Eindhoven	aardgas	49	45
10 WKC Enschede	aardgas	58	35
11 WKC Erica	aardgas	61	70
12 WKC Klazienaveen	aardgas	61	70
13 Bio-energiecentrale Cuijk	biomassa	25	0
14 WKC Swentibold Geleen	aardgas	242	270
15 Essent Milieu Wijster	afvalverbranding, stortgas	57	0
16 Essent Milieu Vagron, Groningen	afvalvergisting	3	0
17 EPZ Kolencentrale Borssele	kolen, biomassa	406	0
18 EPZ Gasturbine Borssele	aardgas	18	0
19 EPZ Kerncentrale Borssele	uranium	485	0
20 Waterkrachtcentrale Linne, Maasbracht	water	11	0

WKC= Warmtekrachtcentrale

Amercentrale, Geertruidenberg

Clauscentrale, Maasbracht

Onze conventionele energie in Nederland en Duitsland

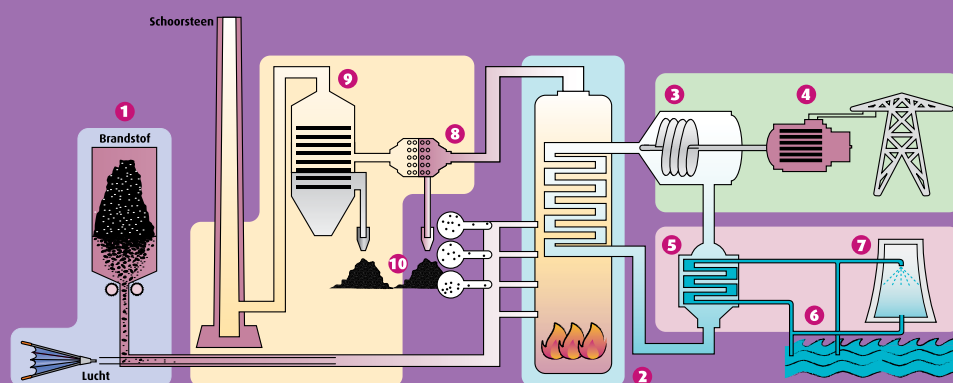
De grootschalige elektriciteitscentrales van Essent in Nederland zijn de Amercentrale in Geertruidenberg en de Clauscentrale in Maasbracht. Daarnaast heeft Essent een 50% belang in NV EPZ; de exploitant van onder andere de kerncentrale in Borssele. In Duitsland is Essent voor 51% eigenaar van het energiebedrijf swb AG uit Bremen met drie centrales.

Van oudsher wordt energie opgewekt met fossiele brandstoffen; kolen, aardgas of stookolie. Naast het gebruik van deze conventionele brandstoffen maakt Essent, na technische aanpassingen aan de centrales, ook steeds meer gebruik van biomassa als brandstof. De totale elektriciteitsproductie (Essent-aandeel) uit grote centrales was 16.195 GWh. Naast elektriciteit wordt ook warmte geproduceerd.

De Amercentrale in Geertruidenberg is een voorbeeld van een conventionele, kolengestookte centrale waar ook duurzame biomassa als brandstof wordt gebruikt. Het totale vermogen is 1.243 MW, met een warmteproductievermogen van 600 MW. Voor koeling wordt water uit de rivier de Amer gebruikt. Om ongewenste opwarming van het rivierwater te voorkomen, is er tevens een koeltoren aanwezig. In 2006 produceerde de Amercentrale 7.036 GWh, waarvan 863 GWh aan Groene Stroom uit biomassa; vooral houtpellets die bestaan uit geperst zaagsel.

33

Conventionele energie

- 1 brandstof
- 2 ketel
- 3 turbine
- 4 generator
- 5 condensor
- 6 rivier
- 7 koeltoren
- 8 elektrostatische vliegsvangers
- 9 rookgasontzwavelingsinstallatie
- 10 vlieg as en gips: bouwgrondstoffen

Het principe van elektriciteit opwekken in een centrale is relatief eenvoudig. Met een brandstof wordt water verhit. De stoom die daardoor ontstaat, wordt naar een turbine geleid welke een as aandrijft. Hieraan zit de generator voor de elektriciteitsopwekking. Nadat zo veel mogelijk energie is gewonnen uit de stoom, wordt deze in de condensor gekoeld tot water, dat teruggaat naar de ketel. Dit koelen gebeurt met water,

bijvoorbeeld oppervlaktewater uit een rivier. Om te voorkomen dat het oppervlaktewater door lozing van het koelwater te warm wordt, wordt de temperatuur van het oppervlaktewater constant in de gaten gehouden. Zo nodig wordt een koeltoren gebruikt om overmatige opwarming tegen te gaan.

In 2006 heeft een van de twee eenheden van de Amercentrale een uitgebreide onderhoudsbeurt gehad. Complete delen van de centrale zijn vernieuwd. Hierdoor is de levensduur van de centrale naar verwachting verlengd tot 2020. Verder wordt in 2007 bij de andere eenheid een DeNO_x-installatie geplaatst. Hiermee worden schadelijk stikstofoxides (NO_x) uit de rookgassen gefilterd en omgezet in stikstof (N₂) en water. De centrale

voldoet hierdoor weer volledig aan de (toekomstige) emissie-eisen. De Clauscentrale in Maasbracht, bestaande uit twee eenheden van 640 MW, is ontworpen voor de inzet van aardgas en stookolie. Door aanpassing aan de centrale – zoals opslagtanks, leidingen, pompen en branders – is deze geschikt gemaakt voor het gebruik van plantaardige olie en verwante plantaardige raffinage-restproducten. De centrale heeft twee

koeltorens. In 2006 produceerde de Clauscentrale 4.224 GWh, waarvan 1.530 GWh aan Groene Stroom uit biomassa.

34

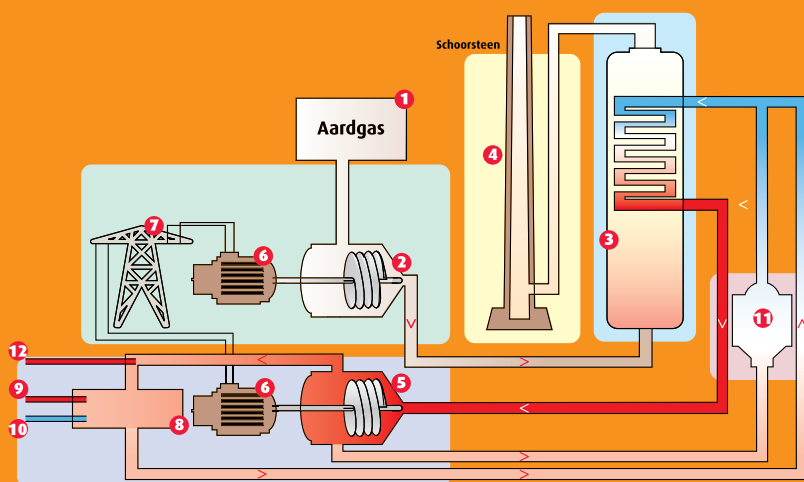
Gasexpansie

De Clauscentrale, veel WKC's en WKK's draaien op aardgas. Naast energie uit aardgas haalt Essent ook energie uit het transport van aardgas. Dit door gasexpansie; een vorm van opwekking die geen enkele emissie produceert. Gas wordt getransporteerd door leidingen. Het gas in de grote transport-

leidingen in Nederland – de slagaders van het gastransport – wordt vervoerd onder hoge druk. Hoe dichterbij de klant, hoe lager de druk van het gas moet worden. Dat gaat via drukverlagingsinstallaties. Wanneer in deze zogenaamde gasexpanders hoge druk wordt verlaagd, komt daarbij energie

vrij. Daarmee kan met een speciale installatie elektrische energie worden opgewekt. Een in 2006 in Maastricht in gebruik genomen installatie levert genoeg emissievrije stroom voor enige duizenden huishoudens.

Warmtekrachtcentrales

- 1 aardgas
- 2 gasturbine
- 3 ketel
- 4 schoorsteen
- 5 stoomturbine
- 6 generator
- 7 hoogspanningsmast
- 8 warmtewisselaar
- 9 naar stadsverwarming/industriële afnemer
- 10 van stadsverwarming/industriële afnemer
- 11 luchtgekoelde condensor
- 12 naar klant

Warmtekrachtcentrales zijn centrales die gelijktijdig elektriciteit en warmte opwekken. De warmte wordt gebruikt in industriële processen of als verwarming voor huishoudens. De centrales zijn hierdoor zeer energie-efficiënt. Elektriciteitscentrales die

warmte leveren aan stadsverwarming zijn als geheel efficiënter dan elektriciteitscentrales zonder (rest)warmtebenutting. Zij produceren elektriciteit én warmte, tegenover een geringe verhoging van de brandstofinzet. Een WKC heeft een

energetisch rendement van zo'n 60%, vergeleken met 40% voor een conventionele centrale. Dat bespaart brandstof en is dus goed voor het milieu. Door het gebruik van WKC's is er minder uitstoot van CO₂.

Warmtekrachtcentrale, WKC Moerdijk

Warmtekrachtcentrales; maximaal rendement met minimale energie

Met warmtekrachtcentrales maakt Essent efficiënt gebruik van schaarse brandstoffen. Een warmtekrachtcentrale (WKC) produceert elektriciteit en warmte tegenover een geringe verhoging van de brandstofinzet. De warmte wordt gebruikt voor stadsverwarming of industriële toepassingen. Een kleinere installatie die met hetzelfde principe werkt, is de warmtekrachtkoppeling (WKK). Met beide technieken realiseren wij een besparing in brandstof en reductie van broeikasgasemissies.

Essent heeft diverse WKC's, waarvan de centrale in Moerdijk de grootste is. Verder hebben wij verspreid over het land verschillende middelgrote, aardgasgestookte WKC's. Daarnaast levert de Amercentrale warmte voor de verwarming van huizen en gebouwen in Tilburg en Breda (stadsverwarming) en voor de glastuinbouw.

Zo zijn er voor de industrie verschillende WKC's. De WKC Moerdijk levert naast warmte ook stoom aan Shell Chemie. De WKC op de Chemelot-locatie in Geleen levert elektriciteit en warmte voor DSM en SABIC. Ook staat er een WKC bij Phillip Morris in Bergen op Zoom en bij Heineken in 's-Hertogenbosch.

Samen met industriële partners heeft Essent ook WKC's ontwikkeld waarvan wij mede-eigenaar zijn. Bij Akzo Nobel in Delfzijl en Hengelo, met Dow Benelux in Terneuzen, met AVEBE in Gasselternijveen en Ter Apelkanaal, met Dupont in Dordrecht en bij Sappi in Maastricht.

Het Essent-aandeel in de totale elektriciteitsproductie van de gas-gestookte WKC's was in 2006 6.390 GWh en meer dan 23 miljoen GJ warmte (6.456 GWh).

De WKC Moerdijk is zeer bijzonder. Deze centrale produceert elektriciteit en warmte in de vorm van stoom voor Shell Chemie. Het bijzondere is dat de

Warmtekracht- koppelingen zijn goed voor het milieu

centrale naast aardgas, indirect, ook afval als brandstof gebruikt. Deze afvalverbranding gebeurt bij de naastgelegen installatie van Afvalverwerking Zuid Nederland (AZN), een meerderheidsdeelneming van Essent. Met het door AZN verbrande afval wordt stoom gemaakt. Deze wordt vervolgens gebruikt in de WKC Moerdijk en omgezet in elektriciteit. De combinatie van afvalverbrander en WKC resulteert in een belangrijke efficiencyverbetering ten opzichte van twee aparte installaties.

Warmtekrachtkoppelingen; goed voor het milieu

De warmtekrachtkoppeling (WKK) is een kleinere versie van de WKC en eveneens een goed voorbeeld van verantwoord energiegebruik. Net als bij de WKC is het totale rendement erg hoog. Dat komt omdat met gas, de brandstof voor een WKK, naast warmte ook elektriciteit wordt gemaakt. Een WKK wordt doorgaans dicht bij de klant geplaatst, omdat zo de transportverliezen van warmte gering blijven.

In 2006 had Essent met 293 WKK's 115 MW aan elektriciteitsproductiecapaciteit in Nederland. Genoeg om een middelgrote stad van energie te voorzien. De geproduceerde warmte vindt vooral zijn weg naar klanten met een grote warmtevraag, zoals de glastuinbouw, utiliteitsgebouwen, zwembaden en verzorgings- en ziekenhuizen.

WKK is goed voor het milieu. In 2006 produceerden we met onze WKK's 370 GWh aan elektriciteit en circa 1.840.000 GJ aan warmte, equivalent aan 510 GWh. De ambitie voor de komende jaren is erop gericht om de productiecapaciteit verder uit te breiden tot 500 MW.

Biomassa als brandstof; duurzame energieproductie en besparing van fossiele brandstoffen

Essent is de grootste duurzame energieproducent in Nederland, onder andere door het gebruik van biomassa. Biomassa vervangt gedeeltelijk de conventionele brandstoffen in onze grote centrales of wordt gebruikt in een speciale bio-energiecentrale. Hiermee verminderen wij de uitstoot van CO₂ en produceren we Groene Stroom voor onze klanten.

Essent heeft een aantal van haar conventionele centrales aangepast voor de meestook van biomassa. Daarmee zetten deze centrales, naast fossiele brandstoffen, ook schone biomassa om in elektriciteit; in Groene Stroom. Wij doen dit in de Amercentrale, waar kolen vervangen

Bio-energiecentrale, Cuijk

36

worden door vaste biomassa-brandstoffen, vooral houtpellets van geperst zaagsel. In de Clauscentrale worden plantaardige oliën en reststoffen uit de raffinage daarvan als vervanging voor aardgas en zware stookolie gebruikt. Op deze manier wordt zo'n 20% van de fossiele brandstof vervangen door biomassa.

De totale Groene Stroom-productie uit de meestook van schone biomassa was 2.476 GWh in 2006. Dit is 77%

van het totaal door Essent in Nederland geproduceerde volume aan duurzame energie en ongeveer een derde van de totaal in Nederland geproduceerde hoeveelheid. Hiermee is biomassa veruit de belangrijkste bron voor duurzame energieproductie in Nederland.

In de bio-energiecentrale in Cuijk wordt alleen met schone biomassa elektriciteit geproduceerd. In 2006 zo'n 162 GWh, goed voor zo'n

45.000 Groene Stroom-klanten. Jaarlijks is hiervoor ongeveer 240.000 ton hout nodig, dat onder meer afkomstig is van snoeihout van Staatsbosbeheer en van resthout uit de houtverwerkende industrie. Op deze manier ontstaat een CO₂-besparing van 85.000 ton.

Wat is biomassa?

Voorbeelden van schone, vaste en vloeibare biomassa zijn: snoeiafval, resthout, hout uit het bos, plantaardige oliën en vetzuren en agrarisch restmateriaal, zoals palmpitschilfers of cacao-boondoppen. Dit zijn ook brandstoffen die Essent gebruikt voor de productie van Groene Stroom.

De verbranding van biomassa wordt beschouwd als CO₂-neutraal. De uitstoot van CO₂ bij de verbranding is namelijk gelijk aan de opname van CO₂ tijdens de groei van de bomen en planten waaruit de biomassa bestaat. Dit in tegenstelling tot fossiele brandstoffen – steenkool, aardgas, olie – waardoor de CO₂ in de atmosfeer stijgt. De toename van CO₂ wordt algemeen gezien als een van de belangrijkste oorzaken van de opwarming van de aarde; het broeikaseffect. Recent zijn er vraagtekens geplaatst bij de duurzaamheid van door Essent gebruikte palmolie. Hoewel Essent al jaren de door haar gebruikte biomassa certificeert – via het Essent *Green Gold Standard* label, een keurmerk waar onder meer het WNF toezicht op houdt – zijn wij direct gestopt met de inkoop van palmolie. Thans onderzoekt een onafhankelijke commissie, onder leiding van professor Blok van de Universiteit Utrecht, de certificeringsmogelijkheden van palmolie.

5 MW windturbine, Cuxhaven

Windenergie; onuitputtelijk en schoon

Wind is een duurzame en onuitputtelijke energiebron voor het opwekken van elektriciteit. Essent doet dat in Nederland en Duitsland. Wij exploiteren en ontwikkelen windparken op land en binnenkort ook op zee. Met in totaal 490 windturbines, met een gemeenschappelijk vermogen van 454 MW, is Essent één van de grootste producenten van elektriciteit uit windenergie in Noordwest-Europa. Zo is windenergie, net als biomassa, één van de pijlers onder de duurzame energiestrategie van de onderneming.

Essent is een pionier en al meer dan twintig jaar actief op het gebied van de ontwikkeling van windparken op plekken waar het voldoende waait; aan de kust en op windrijke locaties in het binnenland. Hier hebben wij de laatste jaren 490 windmolens geplaatst. Met een productie van 696 GWh in 2006, waarvan 540 GWh in Duitsland, wordt er thans voor zo'n 200.000 huishoudens duurzame energie geproduceerd. Hiermee is een besparing van 350.000 ton CO₂ gerealiseerd.

Windenergie op zee heeft de toekomst en is volop in ontwikkeling. Op land komen minder en steeds kleinere locaties voor windparken beschikbaar. De hogere windsnelheden op zee en beschikbare ruimte staan grotere windturbines en windparken toe. Samen zorgen deze voor een nog grotere elektriciteitsproductie. Essent is al enige jaren bezig met de ontwikkeling van een groot *offshore* windpark in het Duitse deel van de Noordzee. Op ongeveer 30 kilometer ten noorden van het eiland Helgoland

Waterkrachtcentrale, Linne

Waterkracht; een stroom van schone energie

Waterkracht in Nederland is niet de meest bekende en voor de hand liggende vorm van energie-opwekking. Toch draagt ook waterkracht op beperkte schaal bij aan de elektriciteitsproductie van Essent. En waterkracht is schone energie, zonder schadelijke emissies; Groene Stroom uit water.

Waterkracht is een vorm van energie die van oudsher in Nederland wordt gebruikt. Watermolens zorgden voor omzetting van stromend water in mechanische kracht, voor het zagen van hout of het malen van graan. Nu wekt Essent met haar twee moderne waterkrachtcentrales duurzame energie op uit waterkracht.

De waterkrachtcentrale in de Maas bij Linne heeft een vermogen van 11,5 MW. Hiermee produceerden wij 32 GWh aan Groene Stroom in 2006, goed voor zo'n 9.000 huishoudens.

De centrale is gebouwd naast een stuw in de Maas, waardoor een verval van zo'n vier meter ontstaat. Hierbij is rekening gehouden met de vistrek. Door de aanleg van een vistrap kunnen stroomopwaarts zwemmende vissen dit hoogteverschil overbruggen.

Bij de waterstuw in Gramsbergen ligt de waterkrachtcentrale 'De Haandrik'. Dit is een veel kleinere centrale. Met een vermogen van 100 kW is hier in 2006 227 MWh geproduceerd, waarmee 65 huishoudens van Groene Stroom zijn voorzien.

EPZ; kolen, biomassa, gas en uranium als energiebronnen

Essent is voor 50% eigenaar van energieproducent NV Elektriciteits-Productie-maatschappij Zuid-Nederland (EPZ). De andere aandeelhouder is energiebedrijf NV Delta. De bekendste installatie van EPZ is de kerncentrale in Borssele. Minder bekend is dat EPZ ook een grote

kolencentrale heeft – waar met meestook van biomassa ook groene energie wordt gemaakt – naast een kleine gascentrale en een windpark.

Ons aandeel in de stroomproductie in 2006 was 2.422 GWh, waarvan 1.653 GWh opgewekt door de kerncentrale, 722 GWh door de kolencentrale (waarvan een deel middels biomassa) en 14 GWh uit windenergie.

In vergelijking met Frankrijk, België en Duitsland speelt de opwekking van elektriciteit met kernenergie in Nederland slechts een beperkte rol. Nederland heeft relatief veel conventionele kolen- en gasgestookte centrales. Deze hebben als nadeel dat ze CO₂ uitstoten, wat bijdraagt aan klimaatverandering. Bij kernenergie wordt geen CO₂ uitgestoten.

Omgang met radioactief afval

Bij het gebruik van kernenergie staat de veilige omgang met radioactief materiaal centraal. Net als alle andere kerncentrales produceert ook Borssele kernafval. Het laag- en middel-radioactief afval wordt voor minstens 100 jaar opgeslagen bij de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA). Dit afval is na 50 tot 150 jaar uitgewerkt; na 100 jaar is de radioactiviteit voor 90% afgenomen. Hoogradioactief afval, ofwel kern-

splijtingsafval, wordt in opdracht van de kerncentrale opgewerkt en is geschikt voor hergebruik. Op dit moment draait de kerncentrale voor ongeveer een kwart op gerecyclede nucleaire brandstof. Aangezien Nederland geen eigen opwerkings-fabrieken heeft, gebeurt dit in La Hague, Frankrijk. Van de splijtstof wordt het leeuwendeel (95%) opgewerkt voor hergebruik. De rest (5%) wordt zorgvuldig opgeslagen.

Dit gebeurt in een speciale bunker; het Hoogactief Afval Behandelings- en Opslag Gebouw (HABOG) bij de COVRA. De kosten zijn reeds voldaan voor zowel de 100-jarige opslag bij COVRA als de definitieve oplossing voor opslag. In 2006 ontstond circa tien ton hoogradioactief afval in de centrale in Borssele, waarvan na opwekking circa 0,3 ton overblijft voor langjarige opslag.

Het Borssele convenant; een belangrijke bijdrage aan de verduurzaming van Nederland

Samen met de overheid is in 2006 het Borssele-convenant opgesteld. Binnen dit convenant zijn afspraken gemaakt over het open houden van de kerncentrale in Borssele tot en met 2033. Hierdoor wordt de technisch veilig te exploiteren centrale niet vroegtijdig gesloten. Zo wordt kapitaalvernietiging voorkomen en

blijft vitale kennis over kernenergie behouden. Onderdeel van het convenant is ook dat Essent zich verplicht tot een financiële bijdrage ter grootte van in totaal EUR 125 miljoen voor de transitie naar een duurzame energie-huishouding. Ditzelfde geldt voor energiebedrijf Delta. Daarnaast investeert de overheid ook EUR 250

miljoen in projecten die een bijdrage leveren aan een structurele reductie van de emissie van broeikasgassen. Bovendien wordt er een technologie-fonds mee gevormd, dat verantwoordelijk wordt voor het marktrijp maken van technologieën die kansrijk zijn en bijdragen aan de verduurzaming van de energievoorziening.

De visie van Essent op kernenergie

Kernenergie maakte in 2006 7,5% uit van de totaal door Essent opgewekte hoeveelheid elektriciteit. In Noordwest-Europa bestaat zo'n 37% van de brandstofmix uit uranium. In de ons omringende landen, zoals Frankrijk, België en Duitsland, is dat respectievelijk 78%, 56% en 28%. Kernenergie is een CO₂-neutraal alternatief voor conventionele fossiele

brandstoffen, zoals olie, kolen en gas. Ook vermindert het gebruik van kern-energie de prijs- en leverings-zekerheidsrisico's van conventionele brandstoffen, die steeds vaker van buiten Europa komen. Essent ziet kernenergie als één van vele oplossingen in een transitie naar een stabielere en duurzamere energie-huishouding. Of er in Nederland

nieuwe kerncentrales bijkomen, is een politieke keuze. Deze zal mede worden gemaakt op basis van de uitkomsten van een eventueel maatschappelijk debat hierover. Essent zal de mogelijkheden om te investeren in kernenergie in Nederland, in afwachting van politieke besluitvorming, blijven onderzoeken.

Figuur 13 Totaal verwerkte hoeveelheid afval Essent Milieu in 2006

eenheid in tonnen	
Verbranding	1.492.854
Compostering	693.475
Storten	445.694
Totaal	2.632.023

Inclusief AZN

Afvalverwerking; opties om met afval om te gaan

Essent is een van de grootste afvalverwerkers in Nederland. Hierbij staat een nuttig hergebruik voorop. Omzetting in elektriciteit en warmte, het composteren en het storten van afval zijn de mogelijkheden.

In 2006 heeft Essent zo'n 2,6 miljoen ton afval verwerkt en is hiermee een toonaangevende speler op de Nederlandse markt. Het grootste deel van het aangevoerde afval bestaat uit huishoudelijk en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval. Op industriële schaal worden brandbare, organische en niet-brandbare/minerale afvalstromen verwerkt. Dit met scheidings-, vergistings- en verbrandings-technieken. Die afvalstromen waarvoor uiteindelijk geen andere verwerkingsmogelijkheden zijn, moeten worden gestort.

Energie uit afval; verstandig gebruik van afvalstromen

Afval als energiebron. Dit is misschien niet de meest voor de hand liggende brandstof, wel een waarmee Essent in 2006 zo'n 3,5% van haar opgewekte elektriciteit produceerde. In Wijster, Groningen, Moerdijk en op diverse stortplaatsen in Zuid-Nederland wordt energie opgewekt. Door verbranding of vergisting, waarvoor biogas ontstaat, of door onttrekking van gas uit stortplaatsen produceerde Essent, boven op het eigen gebruik van de installaties, 775 GWh elektriciteit in 2006. Zo wordt afval met de huidige kennis en technologie maximaal efficiënt gebruikt en de milieubelasting beperkt.

Afval wordt verbrand in Wijster en bij AZN; de Afvalverbranding Zuid-Nederland te Moerdijk. Beide installaties zijn uniek in Nederland. De installatie in Wijster vanwege zijn omvang; drie identieke scheidelijnen met een totale capaciteit van zo'n 800.000 ton afval per jaar en een elektriciteitsproductie voor circa 80.000 huishoudens. De installatie in Moerdijk – een deelneming van 80%, met NV Delta voor 20% – omdat deze een bijzonder hoog energierendement heeft. Dit wordt gerealiseerd door de unieke koppeling met de naastgelegen warmtekrachtcentrale (WKC) van Essent in Moerdijk. De drie verbrandingslijnen, met elk een oven en uitgebreide rookgasreiniging, leveren aan de WKC hogedrukstoom van 100 bar. Hierdoor ontstaat een veel hoger energetisch rendement ten opzichte van een 'normale' afvalverbrandingsinstallatie.

Verder is Essent al een tijd actief met houtvergassing op de Amercentrale. Hier kan circa 150.000 ton bouw- en sloophout per jaar verwerkt worden. Door de vergassing ontstaat een schone vorm van houtgas dat meegestookt wordt in de Amercentrale. Onbedoelde gevolgen van wijziging in de regelgeving van de overheid zorgden ervoor dat de vergasser in 2006 nauwelijks gebruikt is. Gelukkig is dit gecorrigeerd en zal de installatie in 2007 weer worden ingezet. Zo wordt houtafval een CO₂-vrij energieproduct.

Als gevolg van toegenomen welvaart en toegenomen consumptie laat de afvalmarkt een stijgend aanbod zien. Ook de wijzingen in het afvalbeleid in Duitsland en het per 1 januari 2007 openen van de grenzen voor brandbaar afval in Europa zorgen voor een groter aanbod.

Om goed in te spelen op deze ontwikkelingen heeft Essent eind 2006 aangekondigd de installaties in Wijster en Moerdijk uit te breiden. Door twee extra verbrandingslijnen in Wijster wordt de bestaande verbrandingsinstallatie bijna verdubbeld. Het hiervoor benodigde vergunningstraject wordt in 2007 doorlopen. Ook bij AZN in Moerdijk vindt een uitbreiding plaats. Met de bouw van de vierde verbrandingslijn is begin

2007 gestart. Hierdoor neemt de verwerkingscapaciteit toe tot 1 miljoen ton afval op jaarbasis. Naast de extra verbrandingscapaciteit levert de uitbreiding in Wijster ook nog een ander voordeel op. Zo wordt het mogelijk om de restwarmte van de verbrandingsovens te gebruiken; restwarmte die nu niet benut wordt. Nabij de locatie van Essent zijn boeren en ondernemers voornemens een fabriek te bouwen voor de productie van bio-ethanol. De bio-ethanol zal gebruikt worden voor het bijmengen in autobrandstof. Door de restwarmte van Essent toe te passen in het productieproces, vindt er een aanzienlijke besparing plaats van fossiele brandstoffen.

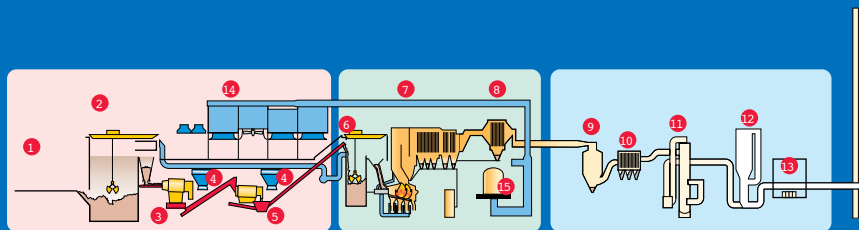

Figuur 14 Energieproductie Essent Milieu

		Percentage eigendom	Netto elektriciteitsproductie 2006 in GWh
Essent Milieu Wijster	afvalverbranding, stortgas	100	296
Essent Milieu Vagron, Groningen	afvalvergisting	100	4
Essent Milieu Zuid	stortgas	100	34
AZN	afvalverbranding	80	441
Totaal			775

NB: Deelnemingen naar rato Essent-eigendom

GAVI WIJSTER; afval scheiden, verbranden en hergebruiken

De installatie in Wijster is een zogenaamde Geïntegreerde Afval Verwerkings Installatie (GAVI). In 2006 verwerkte Wijster zo'n 1,2 miljoen ton afval, waarvan 547.000 ton werd verbrand. Dit gebeurt in drie identieke scheidings- en verbrandingslijnen. Afval wordt in stappen gescheiden met verschillende zeven en met gebruik van lucht en magneten waarbij herbruikbare materialen – zoals papier, plastic, metalen en organische materialen – worden teruggewonnen. Een deel van het teruggewonnen materiaal is geschikt als brandstof en een ander deel als grondstof voor de bouw. De overige restfractie – *Refuse Derived*

Fuel, of RDF – wordt verbrand, met als opbrengst energie. Deze wordt opgewekt met een stoomturbine waaraan een 48 MW generator is gekoppeld. De bij de verbranding vrijkomende rookgassen bevatten schadelijke stoffen en moeten worden gereinigd. Dit gebeurt in zes stappen; elektrofilter, sproeidroger, doekfilter, zure water, neutrale water en oxykatinstallatie. Zo worden verzurende stoffen, zware metalen en dioxinen verwijderd en afgebroken. De resterende uitstoot die de schoorsteen verlaat, voldoet ruimschoots aan de strenge wettelijke eisen. Ter controle wordt de rookgas-uitstoot continu gemeten en twee

- 1 Ioshal
- 2 ruwvuilbunker
- 3 zeeftrommel (Ø 190 mm)
- 4 windzifter
- 5 zeeftrommel (Ø 45 mm)
- 6 RDF-bunker
- 7 verbrandingsketel
- 8 elektrofilter
- 9 sproeidroger
- 10 doekfilter
- 11 zure en neutrale water
- 12 oxykatinstallatie
- 13 rookgascontrole
- 14 luchtgekoelde condensor
- 15 turbinegenerator

keer per jaar test een onafhankelijk instituut de samenstelling van de rookgassen.

De reststoffen die bij de verbranding vrijkomen – onverbrande resten en bodemas – ondergaan een verdere behandeling en worden als funderingsmateriaal gebruikt bij de aanleg van wegen en bedrijfs-terreinen. Aangevangen stofdeeltjes en verontreinigingen uit de rookgassen worden afgevoerd en in Duitse voormalige zoutmijnen als vulmiddel toegepast tegen grondverzakking.

**Door verbranding
en compostering
neemt de hoeveelheid
gestort afval af.**

De scheidingsinstallatie VAGRON in Groningen heeft een verwerkingscapaciteit van 230.000 ton afval per jaar. Door het zeven van het afval ontstaan diverse deelstromen. Een groot gedeelte van deze deelstromen is de organische natte fractie (ONF) – organische delen, zand, grind, aardewerk en kleinere papier- en kunststofdelen – die geschikt is voor de vergistingsinstallatie. Nadat het materiaal verder is verkleind, wordt het verpompt in

reactoren. Hier kan het vergisting-proces beginnen. Dit levert zo'n 1.000 m³ gas per uur op. Dit is genoeg om vier gasmotoren gezamenlijk 2,5 MW elektriciteit te laten produceren; voor eigen gebruik in de installatie en voor levering aan het elektriciteitsnet.

Vagron, Groningen

Composteren en storten; met zorg voor milieu en omgeving

Niet uit al het afval wordt elektriciteit gemaakt; uit zo'n 55% maken wij stroom. 27% wordt gecomposteerd, en de rest wordt op milieuverantwoorde wijze gestort. Op deze gebieden is Essent marktleider. Met zorg voor het milieu en de omgeving.

Compostering gebeurt op diverse locaties. Met moderne tunnel-composteerinstallaties in Maastricht, Venlo en Deurne en grote gesloten hallen in Wijster – die behoren tot de grootste composteerinstallaties in Europa – en Moerdijk. Compost is een duurzame verwerking van organisch afval. Verbranding wordt grotendeels voorkomen; het merendeel van het afval wordt compost en slechts een klein deel wordt als biobrandstof gebruikt. Zo gaan nuttige bestanddelen in het afval niet definitief

verloren. Verder vervangt compost deels het gebruik van kunstmest en daalt het gebruik van gewas-beschermingsmiddelen.

Essent heeft een omvangrijk aantal stortplaatsen in Nederland. Dit zijn zowel actieve stortplaatsen, die nog gebruikt worden, als niet meer actieve stortplaatsen waar beheer noodzakelijk is. Doordat steeds meer afval verwerkt wordt door middel van verbranding en compostering, neemt de hoeveelheid gestort afval af. Wat overblijft is niet-brandbaar en mineraal afval. Voorbeelden hiervan zijn geschoond boorgruis afkomstig van boorlocaties, grond, slib en onverwerkte residuen uit allerlei scheidings- en industriële processen. Ook het overschot aan brandbaar afval valt hieronder. Overigens wordt niet alles gestort. Een deel van het mineraal afval wordt, na bewerking of reiniging, verkocht als grondstof. Zo wordt bijvoorbeeld

bodemas, afkomstig uit verbrandingsinstallaties, ingezet als grondstof in de wegenbouw.

Niet op alle stortplaatsen wordt nog gestort. Niet-actieve stortplaatsen vragen echter wel een jarenlange nabehandeling. Dit om te voorkomen dat vrijkomend afvalwater in contact komt met grondwater. Hiertoe wordt de stortplaats afgedicht en op sommige locaties wordt met speciale installaties het vrijkomende water opgepompt en gezuiverd. Ook moet worden voorkomen dat het broeikasgas methaan – afkomstig uit de biologische afbraakprocessen in de stort – ontsnapt. Hiervoor is een gasonttrekingsinstallatie aanwezig. Het vrijkomende stortgas wordt weer gebruikt voor energieopwekking in stortgasmotoren.

43

Het composteringsproces

Alle compost begint als groente-, fruit- en tuinafval (gft) en groenafval. Dit afval, onder andere afkomstig uit inzameling bij gemeenten, vormt de basis voor drie verschillende producten. Na het selectief bewerken van organische afvalstromen – verkleining en scheiding van metalen – worden deze in gesloten tunnels (tunnelcompostering) of in composteerhallen (halcompostering) gebracht, waar het afval regelmatig gekeerd wordt. Verder wordt het afval belucht, worden ongewenste ziektekiemen vernietigd en worden zaden van hun kiemkracht ontdaan. Biofilters beperken de uitstoot van ammoniak, geur en micro-organismen. Uiteindelijk blijven er drie hoogwaardige producten over. Het meest bekende is compost, een bodemverbeteraar. Ook doet het dienst als vervanger van veen – een alternatief voor afgraving van natuurgebieden – en reststoffen die ingezet worden als biobrandstof. Alle composteer-

installaties van Essent zijn erkend door de Voedsel- en Warenautoriteit in het kader van de richtlijn Dierlijke Bijproducten. Dit is een waarborg voor voldoende doding van ziekteverwekkers. Compost wordt bijvoor-

beeld gecontroleerd op salmonella. De compost voldoet verder aan diverse (inter)nationale keurmerken, die garanderen dat het van voldoende en constante kwaliteit is.

Afgedekte stortplaats

Onderzoek naar duurzaam storten en energieteelt

In 2006 is de eerste fase van het project duurzaam storten van de Vereniging van Afvalbedrijven afgerond. Essent, als lid van deze vereniging, heeft op de stortplaats in Haps een proef gestart met organisch afval. Het project heeft aangetoond dat een stortplaats zó kan worden ingericht en beheerd dat de milieugevolgen van het gestorte afval in circa 30 jaar teruggebracht kunnen worden tot het niveau van niet verder

afbreekbaar (inert) afval. In 2007 wordt gestart met een tweede fase om een aantal vraagpunten nader uit te werken en onderzoek te verrichten naar het verduurzamen van bestaande stortplaatsen.

Ook heeft onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheden van energieteelt op stortplaatsen, als alternatief voor gras. Op de stortplaatsen in het Limburgse Schinnen en Montfort en

in het Brabantse Haps zijn proefvakken ingezaaid met koolzaad, energiemais en -tarwe. Deze gewassen kunnen gebruikt worden voor verbranding of vergisting. Het onderzoek heeft aangetoond dat energieteelt op stortplaatsen nog niet rendabel is. Wél is energieteelt mogelijk interessant als (tijdelijk) alternatief voor het groenbeheer van stortplaatsen. In 2007 zal nader onderzoek plaatsvinden.

Milieueffecten elektriciteitsproductie; verbruik grondstoffen

De opwekking van energie vraagt verschillende brand- en hulpstoffen, waarbij Essent zo efficiënt mogelijk omgaat met fossiele brandstoffen. Hierbij streeft Essent ernaar haar elektriciteitsproductie verder te verduurzamen door het inzetten van biomassa als vervanger van fossiele brandstoffen.

Voor de productie van elektriciteit en warmte voor onze klanten is het verbruik van grote hoeveelheden natuurlijke hulpbronnen onvermijdelijk. Traditioneel zijn de fossiele brandstoffen kolen en aardgas in Nederland de meest gangbare. Ook bij Essent zijn dit de brandstoffen waaruit de meeste elektriciteit wordt geproduceerd. De laatste jaren is biomassa – onder meer houtpellets en palmolie (derivaten) – echter steeds belangrijker geworden als vervanger voor deze fossiele

brandstoffen. Daarnaast worden hulpstoffen, zoals kalksteen en ammonia, gebruikt in de rookgas-reinigingsinstallaties in onze centrales en afvalverbrandingsinstallaties. Zo wordt de uitstoot van schadelijke gassen beperkt, zoals van zwaveldioxide (SO₂) en stikstofoxides (NO_x).

Emissies; controleren, beheersen en reduceren

Bij de verbranding van fossiele brandstoffen en afval komen broeikasgassen, verzurende emissies en fijnstof vrij. Essent beperkt de uitstoot van broeikasgassen door de grootschalige inzet van biomassa als vervanging van fossiele brandstof. De overige emissies worden beperkt door investeringen in rookgasontzwaveling, vliegafilters, low-NO_x-branders en DeNO_x-installaties. Naast deze luchtmissies zijn er ook thermische emissies; lozing van opgewarmd koelwater vanuit de centrales.

Broeikasgassen

Broeikasgassen, zoals koolstofdioxide (CO₂) en methaan (CH₄), in de atmosfeer houden de warmte van de zon vast. De toename van broeikasgassen wordt algemeen gezien als een belangrijke oorzaak van de stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde. Met alle risico's van klimaatveranderingen van dien.

Voor Essent is CO₂ het belangrijkste broeikasgas. Het komt vrij bij de opwekking van elektriciteit en warmte en bij de verwerking van afval. De belangrijkste bijdrage voor Essent komt uit de productie van elektriciteit en warmte. Daarnaast veroorzaken afvalverwerking en het netwerkbedrijf ook beperkte emissies.

Voor elektriciteitsproductie zijn directe emissies van CO₂ van fossiele oorsprong meegenomen.

Voor afvalverwerking tevens methaan-emissies van stortplaatsen. Voor het netwerkbedrijf zijn dit vooral methaan-emissies uit het aardgasdistributienet.

De emissies van de energiedistributie worden verder behandeld in het volgende hoofdstuk. Hieronder geven wij verdere details van de emissies van de energieproductieactiviteiten van Essent.

Figuur 15 Verbruikte grondstoffen in 2006

Grondstof	Eenheid	
Kolen	ton	2.224.222
Aardgas	kNm ³	1.984.761
Biomassa (vast)	ton	674.844
Biomassa (vloeibaar)	ton	393.825
Hulpstoffen	ton	54.481

NB: Betreft groepsmaatschappijen en meerderheidsdeelnemingen m.u.v. swb AG.

Deelnemingen naar rato Essent-aandeel.

Figuur 16 Broeikasgasemissies naar rato deelneming (kiloton CO₂)

	Essent ^{*)}	swb	Overige deelneming	Totaal
Productie van elektriciteit en warmte	9.037	3.045	2.414	14.496
Distributie van elektriciteit en aardgas	83	-	-	83
Verwerking van afval	972	-	-	972
Totaal	10.092	3.045	2.414	15.551

^{*)}inclusief Essent Milieu deelneming in AZN

CO₂-emissies

De totale uitstoot aan CO₂, veroorzaakt door alleen de energieproductie, is constant gebleven ten opzichte van 2005. De onderstaande linker grafiek geeft de absolute uitstoot voor de grotere centrales van Essent, deelnemingen en kleinschalige overige productieactiviteiten weer.

De inzet van biomassa in onze centrales vervangt fossiele brandstoffen. Hierdoor zijn de CO₂-emissies per kWh van de Amercentrale in Geertruidenberg en de Clauscentrale in Maasbracht de laatste jaren substantieel verlaagd. Dit is weergegeven in de onderstaande rechter grafiek, die de emissie in kilogram per MWh geproduceerde elektriciteit toont. Zo waren de emissies voor de Amercentrale in 2005 en 2006 100 kg/MWh lager dan in de voorgaande jaren. Voor de Clauscentrale is de verlaging circa 150 kg/MWh.

Verzurende emissies

De belangrijkste verzurende emissies zijn zwaveldioxide (SO₂) en stikstof-

oxides (NO_x). SO₂ ontstaat bij de verbranding van zwavelhoudende brandstoffen, zoals kolen en zware stookolie.

Nevenstaande linker grafiek geeft de totale SO₂-emissies van de grote centrales en die van deelnemingen EPZ en swb weer. De rechter grafiek geeft de emissies in gram per geproduceerde MWh elektriciteit weer. Deze grafiek laat over een periode van vijf jaar een sterk dalende lijn zien. Dit is het resultaat van brandstofkeuze en continue investering in rookgasontzwaveling.

NO_x ontstaat bij de verbranding van alle brandstoffen, vooral bij hoge temperaturen.

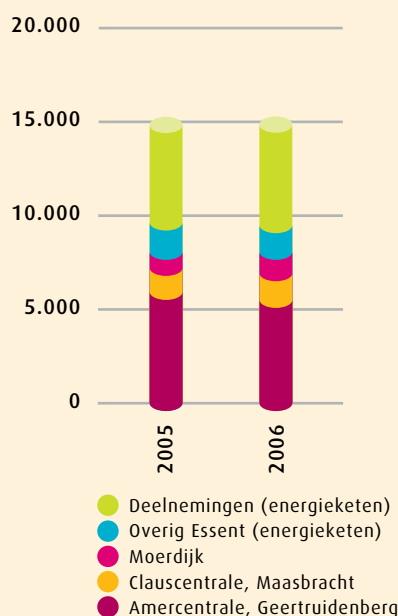
De nevenstaande linker grafiek geeft de totale NO_x-emissies van de grote centrales, overige installaties en die van de deelnemingen weer. De emissies in gram per geproduceerde MWh, zoals weergegeven in de rechter grafiek, laten een afname zien voor de Clauscentrale in Maasbracht in 2006. Dit komt door de eind 2005 aangepaste Low-NO_x-branders. In de nabije toekomst

verwachten wij ook een daling van NO_x te kunnen realiseren bij de Amercentrale. Dit als gevolg van het gereedkomen van een tweede DeNO_x-installatie, gekoppeld aan een van de twee productie-eenheden. Verwacht wordt dat de installatie de uitstoot van NO_x met circa 85% kan verminderen. Dit komt overeen met een reductie van zo'n 4.000 ton NO_x per jaar.

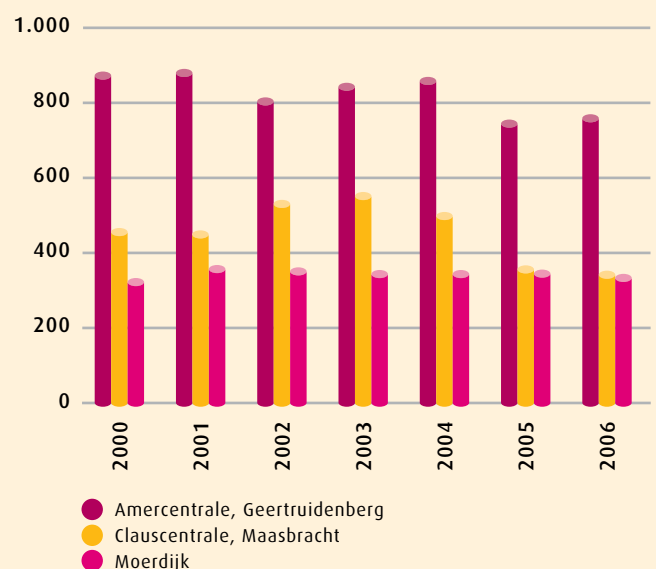
Stofemissies

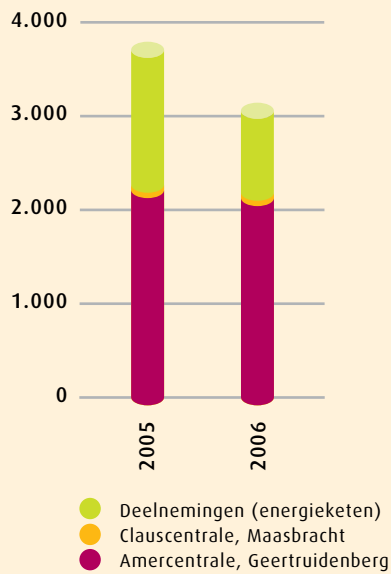
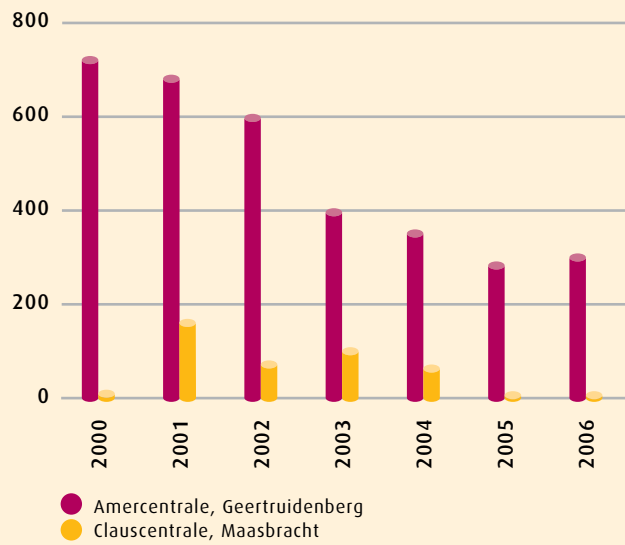
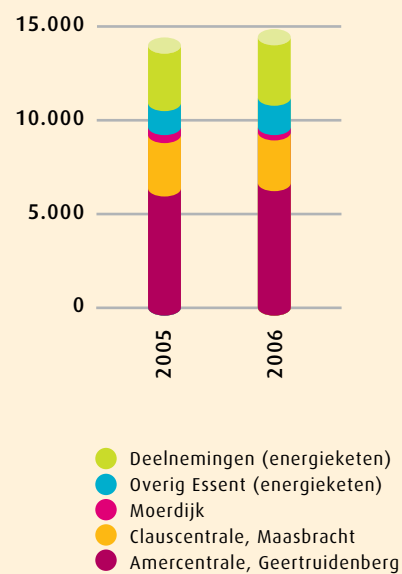
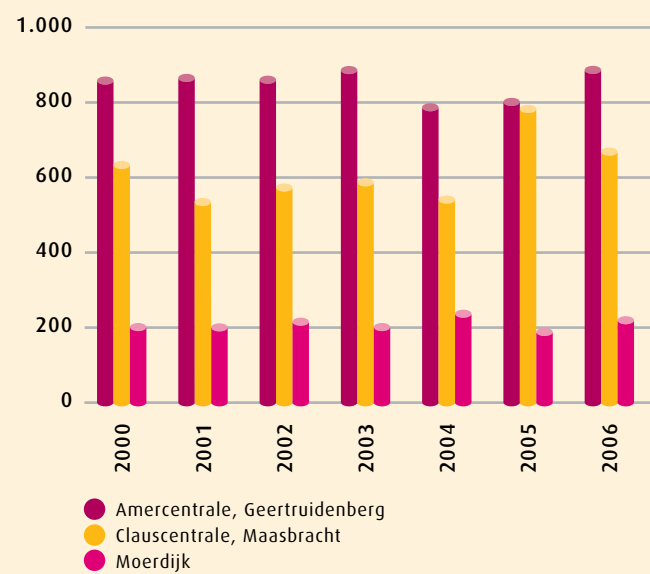
Stof en overige kleine deeltjes komen vrij bij de verbranding van kolen, zware stookolie, biomassa en afval. Om deze emissies tegen te gaan, zijn bij de Amercentrale in Geertruidenberg, de bio-energiecentrale in Cuijk en de afvalverbrandingsinstallaties, vliegafvalfilters geplaatst. Deze houden het overgrote deel van het stof tegen. De daling voor de Amercentrale komt voort uit de revisie van een van de twee productie-eenheden. De nevenstaande grafiek geeft de totale emissie van fijnstof weer voor de grotere centrales en de bio-energiecentrale in Cuijk. Niet opgenomen zijn de deelnemingen EPZ en swb.

Figuur 17 CO₂-emissies in kton

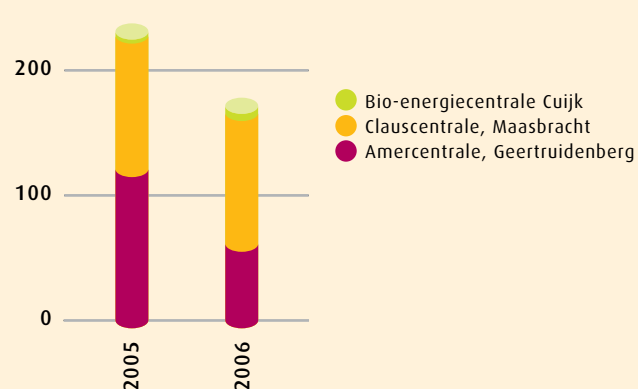

Figuur 18 CO₂-emissies in kg/MWh

Figuur 19 SO₂-emissies in tonFiguur 20 SO₂-emissies in g/MWhFiguur 21 NO_x-emissies in tonFiguur 22 NO_x-emissies in g/MWh

Figuur 23 Emissies fijnstof in ton

Koeltorens; geen kans voor legionella

Een uitbraak van legionella in Roermond in oktober 2006 was aanleiding te onderzoeken of de koeltorens van de Clauscentrale in Maasbracht veroorzaker van deze legionellabesmetting konden zijn. De GGD Midden- en Noord-Limburg heeft het onderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn geen sporen van legionella gevonden. Koeltorens bij energiecentrales zijn bedoeld om warm koelwater af te koelen. Enorme

hoeveelheden water met een temperatuur van 35 tot 40 graden Celsius worden in de koeltoren gebracht, waarbij door trek lucht langs het vallende water stroomt en zo zorgt voor afkoeling. Bij dit proces ontstaat onder meer damp, die de toren aan de bovenzijde verlaat. In deze damp kan vanwege de condensering geen legionella aanwezig zijn. Het gekoelde water wordt opnieuw ingezet als koelwater. Essent neemt voorzorgs-

maatregelen om het ontstaan van de legionellabacterie tegen te gaan. Zo wordt water direct afgevoerd, vindt het gebruik van koeltorens alleen overdag plaats en worden, waar dat is toegestaan, leidingen en installatieonderdelen regelmatig ontsmet. De voorzorgsmaatregelen worden getoetst door regelmatig watermonsters te nemen en deze te analyseren op aanwezigheid van legionella.

48

Figuur 24 Waterverbruik en warmtelozing in 2006

	Miljoen m ³
Waterverbruik	2.576,6
waarvan - grondwater	0,6
- oppervlaktewater	2.575,0
- utiliteitswater (kraanwater)	1,0
Waterlozing	2.507,7
waarvan - schoon water	2.506,6
- vervuild water (naar zuiveringsinstallatie)	1,1

NB: Exclusief swb AG, EPZ en overige minderheidsdeelnemingen

Figuur 25 Warmtelozingen via het koelwater

	Miljoen m ³	GJ
Amercentrale	1.376	29.058.853
Clauscentrale	898	15.609.359
Dongecentrale	25	470.360
WKC Moerdijk	204	5.385.835
Totaal	2.503	50.524.407

NB: Belangrijke centrales, exclusief deelnemingen

Figuur 26 Restproducten en afval

	Reststoffen voor nuttige toepassing			
	Bouwstoffen ton	Metalen ton	Papier ton	Hergebruik overig ton
Energieproductie	328.751	145	44	1.921
Afvalverwerking	329.446	0	0	28.805
Totaal	658.197	145	44	30.726

Koelwater

Koelend vermogen is noodzakelijk voor centrales en wordt gebruikt om de stoom uit de centrale opnieuw te laten condenseren. Koelen kan met lucht en met water. Voor het koelen met water zijn er wettelijke eisen gesteld aan de hoeveelheid warmte die mag worden geloosd op het oppervlaktewater. Teneinde overschrijdingen van de koelwaterlozingen te voorkomen en de elektriciteitsproductie zeker te stellen, hebben de grotere centrales aparte koeltorens. Hier wordt het opgewarmde koelwater op zeer warme zomerse dagen gekoeld. Zo voorkomen wij onnodige opwarming van het oppervlaktewater en blijft elektriciteit beschikbaar. In 2006 bedroeg de totale koelwaterlozing van de Essent-centrales (exclusief deelnemingen) circa 2.500 miljoen m³ en de hoeveelheid via het koelwater geloosde warmte circa 50 miljoen GJ. De nevenstaande tabel geeft de totale lozingen van koelwater, exclusief deelnemingen, weer.

Het gebruikte koelwater werd veelal onttrokken aan oppervlaktewater, zoals de rivier de Amer. Ongeveer dezelfde hoeveelheid koelwater werd veelal ook weer geloosd. Dit was, naast de genoemde geringe opwarming, schoon water. Het water dat vervuild is, zoals opgepompt grondwater onder oude stortplaatsen waar geen waterafdichting aanwezig is, wordt gezuiverd. Om verontreiniging van het grondwater tegen te gaan, beschikt Essent bijvoorbeeld op haar afvalverwerkingslocatie te Wijster over een uitgebreide waterzuiveringsinstallatie. De nevenstaande tabel geeft het totale waterverbruik weer van Essent, exclusief swb AG, EPZ en overige minderheidsdeelnemingen.

Afval en reststoffen uit energieproductie; maximaal hergebruik

De kernactiviteiten van Essent leveren grote hoeveelheden reststoffen en afval op. De belangrijkste zijn bodemas, vliegashoudend gips uit de kolencentrales en afvalverbrandingsinstallaties. Deze reststoffen ontstaan als gevolg van het verbrandingsproces en bij het zuiveren van de rookgassen van stof en zwaveldioxide (SO₂). Een groot deel van de reststoffen wordt hergebruikt.

Essent streeft ernaar de processen zo goed te beheersen dat de reststoffen nuttig toegepast kunnen worden. Zo heeft bijna 100% van de reststoffen uit de energiecentrales een nuttige bestemming als bouwgrondstof. Bodem- en vliegashoudend gips worden gebruikt in de wegenbouw, maar ook

als grondstoffen voor cement en kunstgrind. Het gips dat ontstaat bij de ontzwaveling van rookgassen, is weer een grondstof voor gipsplaten in de bouw of voor de afwerking van vloeren. Circa 96% van de reststoffen van de afvalverwerking van Essent Milieu heeft een nuttige bestemming. Dit betreft het eigen afval afkomstig uit eigen afvalverwerkingsprocessen.

Samengevat totaaloverzicht

De tabel op pagina 50 geeft een totaaloverzicht van alle installaties van Essent, meerderheidsdeelnemingen en EPZ naar rato van ons belang, voor de productie van elektriciteit of warmte. Weergegeven zijn ook de verschillende typen installaties, het geïnstalleerde elektrische vermogen en/of maximale warmtelevering en de productie- en emissiecijfers voor 2006.

Essent voorkomt

onnodige

opwarming van het

oppervlaktewater.

Overig afval		Totaal	Waarvan gevaarlijk afval ton	Percentage nuttige toepassing
Verbranding ton	Storten ton			
322	207	331.390	224	99,8
8.628	4.930	371.809	14.735	96,4
8.950	5.137	703.199	14.959	

Figuur 27 Totaaloverzicht Essent-installaties en aandeel in deelnemingen

<i>Bedrijf of locatie</i>	<i>Belangrijkste brandstoffen</i>	<i>Aandeel eigendom Essent (1)</i>	<i>Opgesteld elektrisch vermogen MW (2)</i>
Amercentrale, Geertruidenberg	kolen, biomassa	100%	1.243
Dongecentrale, Geertruidenberg	aardgas	100%	121
Clauscentrale, Maasbracht	aardgas, biomassa	100%	1.280
WKC Moerdijk	aardgas	100%	339
WKC Bergen op Zoom	aardgas	100%	33
WKC Den Bosch	aardgas	100%	32
WKC Helmond	aardgas	100%	83
WKC Eindhoven	aardgas	100%	49
WKC Enschede	aardgas	100%	58
WKC Erica	aardgas	100%	61
WKC Klazienaveen	aardgas	100%	61
Bio-energiecentrale Cuijk	biomassa	100%	25
Hulpketels stadsverwarming	aardgas	100%	nvt
Pompstations stadsverwarming	olie	100%	nvt
WKC Swentibold	aardgas	100%	242
Installaties van Essent Warmte	aardgas	100%	26
WKK's Essent Energie Systems	aardgas	100%	103
swb centrale Hastedt	kolen, aardgas, <i>petrol cokes</i>	51%	281
swb centrale Hafen	kolen, olie, <i>petrol cokes</i>	51%	410
swb centrale Mittelsbüren	hoogovengas, aardgas, olie	51%	347
Essent Milieu Wijster	afvalverbranding, stortgas	100%	57
Essent Milieu Vagron, Groningen	afvalvergisting	100%	3
Essent Milieu Zuid	stortgas	100%	10
AZN (80% Essent Milieu)	afvalverbranding	80%	nvt
EPZ Kolencentrale Borssele	kolen, biomassa, aardgas	50%	406
EPZ Gasturbine Borssele	aardgas	50%	18
EPZ Kerncentrale Borssele	uranium	50%	485
Overige deelnemingen WKC's	aardgas	24,75 - 50%	1.269

nb = niet beschikbaar of niet gerapporteerd omdat geen meerderheidsdeelneming

nvt = niet van toepassing

0 = nul of een hoeveelheid kleiner dan de helft van de aangegeven eenheid

(1) Alle cijfers voor deelnemingen zijn gemeld naar rato Essent-aandeel.

(2) Weergave opgesteld vermogen en warmtelevering, niet gecorrigeerd voor Essent-aandeel.

(3) Broeikasgassen. Voor elektriciteitsproductie zijn directe emissies van CO₂ van fossiele oorsprong meegenomen.

Voor Essent Milieu tevens methaanemissies van stortplaatsen.

<i>Max. warmte- levering capaciteit MW (2)</i>	<i>Netto elektriciteits- productie GWh</i>	<i>Netto warmte- levering TJ</i>	<i>Broeikasgassen (3) kton CO₂ equiv.</i>	<i>NO_x ton</i>	<i>SO₂ ton</i>	<i>Fijnstof ton</i>
600	7.036	4.281	5.398	6.224	2.215	60
0	197	0	97	182	nvt	nvt
0	4.224	0	1.435	2.804	20	104
163	1.039	2.299	525	354	nvt	nvt
18	43	50	22	19	nvt	nvt
18	143	186	72	46	nvt	nvt
93	166	610	106	142	nvt	nvt
45	85	462	66	35	nvt	nvt
35	197	698	109	111	nvt	nvt
70	116	0	55	59	nvt	nvt
70	95	0	44	46	nvt	nvt
0	162	0	0,2	72	0,08	7
nvt	0	0	5	2	nvt	nvt
nvt	0	0	6	6	nvt	nvt
270	1.191	6.047	736	435	nvt	nvt
260	74	857	87	nb	nvt	nvt
142	370	1.839	212	523	nvt	nvt
413	513	1.053	470	332	194	nb
116	1.267	180	1.207	766	462	nb
0	549	0	1.367	101	73	nb
0	296	0	249	123	29	2
0	4	0	0	nb	nb	nb
0	34	0	522	nb	nb	nb
nvt	441	0	201	185	8	1
0	772	0	596	595	150	nb
0	1	0	0	0	0	nvt
0	1.635	0	0	0	nvt	nvt
2.610	3.314	12.888	1.818	1.493	nvt	nvt

Profit

"Het bedrijfsleven en de overheid: staan die op gespannen voet met elkaar? Ik vind van niet. De aandeelhouders van Essent, alle immers publiek, bewijzen dat het uitoefenen van invloed vanuit een publiek belang mogelijk is; met name als het gaat om duurzame energie. Essent investeert van alle energiebedrijven in Nederland hierin het meeste. Dat mogen best meer mensen weten. Bovendien investeert het bedrijf in het binnenkort op de markt brengen van de energiezuinige HRE-ketel. Daarmee laat Essent zien dat het een actieve marktspeeler is en tegelijkertijd

actief beleid kan voeren ten aanzien van duurzame energie. Een goede prijs-prestatieverhouding is niet voldoende: betrouwbaarheid en integriteit tellen minstens zo zwaar mee. Dat dat niet ten koste van de winstgevendheid gaat, heeft Essent inmiddels bewezen. Het is aan de aandeelhouders om het jaarlijkse dividend op een verantwoorde wijze te investeren in de maatschappij. Zo zorgen we gezamenlijk voor een duurzame samenleving.”

***“Marktspeeler met
publieke belangen:
kan prima.”***

Onno Hoes
gedeputeerde provincie Noord-Brabant

Essent als marktspeler

Als speler op de energiemarkt mag Essent zich toonaangevend in Nederland noemen. Met indrukwekkende *Profitcijfers*, zowel financieel als maatschappelijk, en een betrouwbare infrastructuur. En een aantal klanten dat de 2 miljoen overstijgt. Die in toenemende mate hun tevredenheid over onze onderneming uitspreken. Die ons, dankzij de klantenbalies die we overal in het land hebben ingericht, rechtstreeks kunnen benaderen.

We krijgen steeds grotere belangen in Duitsland en België en blijven zoeken naar samenwerking met andere Noordwest-Europese partijen.

Essent is actief op de beurzen in binnen- en buitenland en op de internationale (biomassa)brandstoffenmarkt. We zijn een gerespecteerd handelaar in emissierechten. En we zoeken partners over de gehele

wereld. Integere leveranciers die onze *Supplier Code of Conduct* ondertekenen, waarmee zij zich committeren aan (supra)nationale wetgeving over onder andere arbeidsomstandigheden, mensenrechten, milieu, discriminatie en kinderarbeid. Waarbij de Essent *Green Gold Standard* (EGGS) erover waakt dat de door ons ingekochte biomassa van een duurzame bron afkomstig is.

Zo beweegt Essent zich als marktspeler lokaal en internationaal over een speelveld vol klanten, leveranciers, overheden en belangengroepen. Vaak ook samen met hen, met een gemeenschappelijke, duurzame toekomst voor ogen.

7 Essent als marktspeler

57

Essent als marktspeler, aanbieder van elektriciteit en gas en van groene alternatieven. Opgewekt uit bronnen zoals windenergie en biomassa. Waarbij wij ernaar streven dat de ingekochte biomassa zo veel mogelijk op een verantwoorde en controleerbare manier is geproduceerd. Net zoals wij dat in toenemende mate vragen van onze leveranciers van andere producten en diensten. Zodat onze klanten weten wat ze kopen. En dit ook geleverd krijgen met zo min mogelijk storingen en met een passende service.

Essent is verkoper van elektriciteit, gas en warmte. Een goede dienstverlening staat hierbij centraal. Klanttevredenheid door juiste facturatie en het aanbieden van goede service. Energiebesparingsopties en een verantwoorde omgang met die klanten die in betalingsproblemen dreigen te komen.

Met onze inkoopcondities willen we ons MVO-beleid ook uitdragen naar onze leveranciers. Wij verwachten van hen eenzelfde standaard in verantwoord ondernemen als die wij voor onszelf hanteren. Ook voor de inkoop van biomassa willen we zo veel mogelijk een verantwoord beleid voeren. Met ons *Green Gold Standard* label lopen we voorop in de certificering

van biomassa. En onderzoeken we voor palmolie wat hier ten aanzien van certificering mogelijk is.

Met ons netbeheer willen wij een betrouwbare en ongestoorde levering realiseren. Minder storingen door goed, gecertificeerd, kwaliteitsmanagement. En een verantwoorde omgang met die emissies die inherent zijn aan een verantwoorde bedrijfsvoering van ons netwerk.

***Met onze inkoopcondities willen
we ons MVO-beleid ook uitdragen
naar onze leveranciers.***

Essent als aanbieder van elektriciteit, gas en warmte

Elektriciteit en gas, haast vanzelfsprekend aanwezig. Essent biedt ze aan, mét duurzame alternatieven; Groene Stroom en Groen voor Gas. Dit gebeurt voor (bijna) dezelfde prijs. Niet alleen een duurzaam verbruik, maar ook energiebesparingen dragen bij aan een beter milieu. Essent geeft daarvoor adviezen en begeleiding. Om zodoende verantwoord met energie om te gaan, met een passende service.

Essent heeft bijna 2,6 miljoen klanten voor elektriciteit en bijna 2 miljoen voor gas. Hiermee is Essent een vooraanstaand marktspeeler. Dit brengt een nadrukkelijke verantwoordelijkheid met zich mee. Door duurzame alternatieven voor de conventioneel opgewekte elektriciteit en klimaat-neutraal gas, helpen wij de klant met een keuzemogelijkheid. Iets wat tot nu toe 880.000 klanten deden door te kiezen voor Groene Stroom, 55.000 klanten voor Groen Zakelijk en 15.000 klanten voor Groen voor Gas. Hiermee zijn wij de grootste leverancier van duurzame energie-producten in Nederland.

Groene Stroom

Essent heeft in samenwerking met het Wereld Natuur Fonds (WNF) ruim tien jaar geleden Groene Stroom geïntroduceerd voor consumenten. Voor de zakelijke markt hebben wij het sterk vergelijkbare product Groen Zakelijk ontwikkeld. Groene Stroom is elektriciteit die wordt opgewekt met natuurlijke bronnen als wind, water, zon en met schone biomassa. Bij Essent kost Groene Stroom niets extra. Groene Stroom is een succes geworden.

Vanaf het begin heeft Essent ernaar gestreefd de Groene Stroom zo veel mogelijk in eigen land te produceren. Import leidt in de meeste gevallen namelijk niet tot extra productie van duurzame elektriciteit. Door het gebruik van fossiele brandstoffen daadwerkelijk te verminderen, dragen we bij aan een duurzame toekomst.

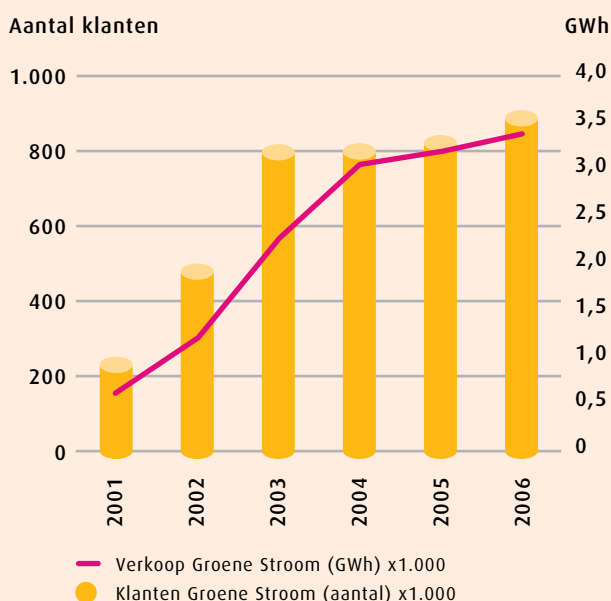
Essent garandeert dat de Groene Stroom is opgewekt met wind, water, stortgas en schone biomassa. Bovendien verkoopt Essent niet meer Groene Stroom dan met eigen productiemiddelen is opgewekt of van derden is ingekocht. Controle hierop vindt plaats door de overheid. Beoordeeld wordt of Essent over

zogenaamde Garanties van Oorspong beschikt. Deze Garanties zijn een waarborg voor de duurzame productie.

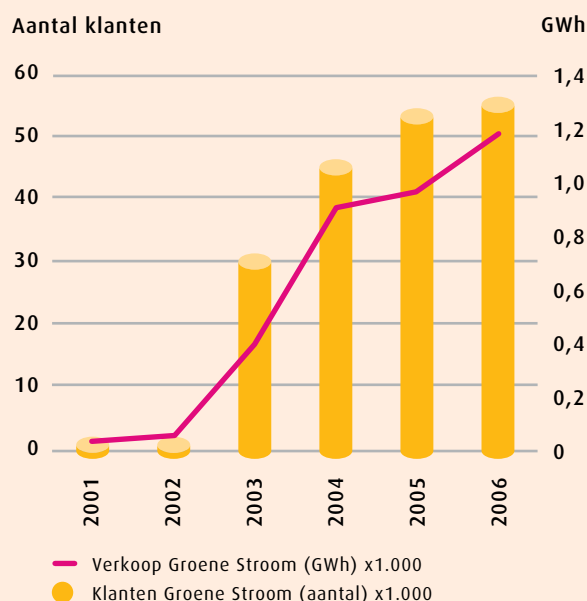
Groen voor Gas

Ook voor gas is er een milieu-vriendelijker alternatief. Samen met het WNF heeft Essent Groen voor Gas ontwikkeld. Essent berekent voor de klant hoeveel CO₂-uitstoot het gasverbruik van zijn huishouden veroorzaakt. Vervolgens wordt voor een kleine meerprijs 100% van deze CO₂-uitstoot gecompenseerd met projecten die voor reductie van uitstoot zorgen. Essent heeft op dit moment 15.000 Groen voor Gas klanten, die samen goed zijn voor 27.000 ton CO₂-compensatie per jaar. Samen met het WNF selecteren wij wereldwijd projecten die gebruikt kunnen worden om de CO₂-uitstoot te compenseren. Alleen projecten die zonder extra steun nooit uitgevoerd zouden kunnen worden, komen hiervoor in aanmerking. De compensatie vindt plaats door bijvoorbeeld bomen te planten, want die zetten CO₂ om in zuurstof. Deze projecten hebben het *Forest Stewardship Council*-keurmerk (FSC). Maar ook worden projecten gesteund die zijn gericht op efficiëntere opwekking en verduurzaming van de productie van elektriciteit, zoals de

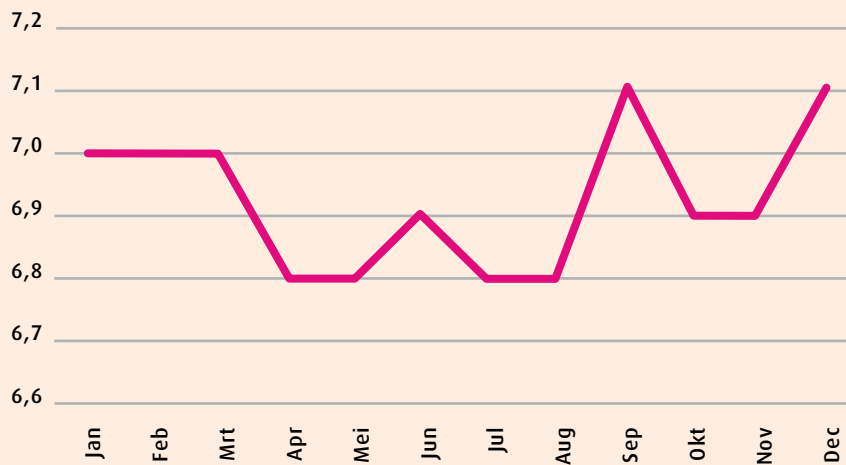
Figuur 28 Verkoop Groene Stroom

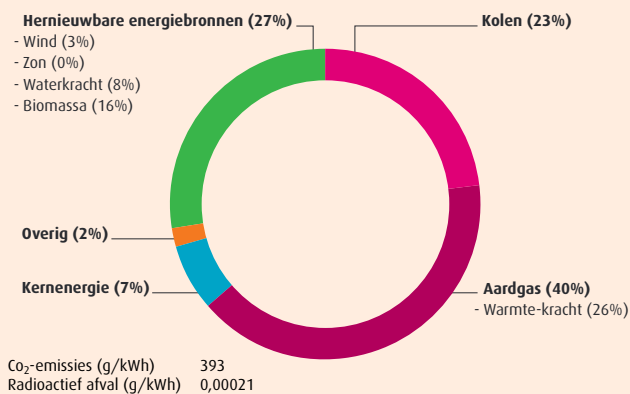
Figuur 29 Verkoop Groen Zakelijk

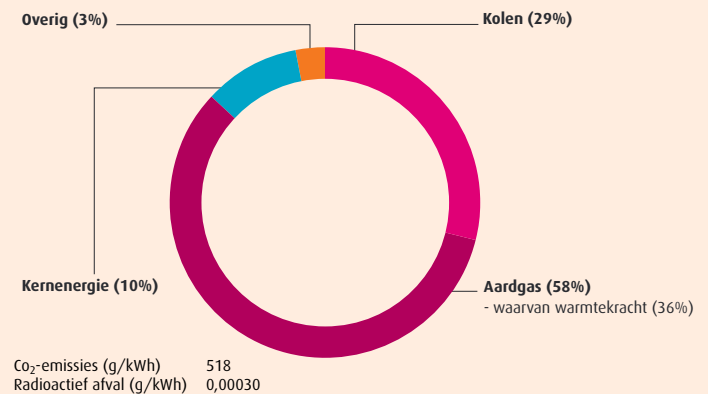
Figuur 30 Ontwikkeling klanttevredenheid in 2006

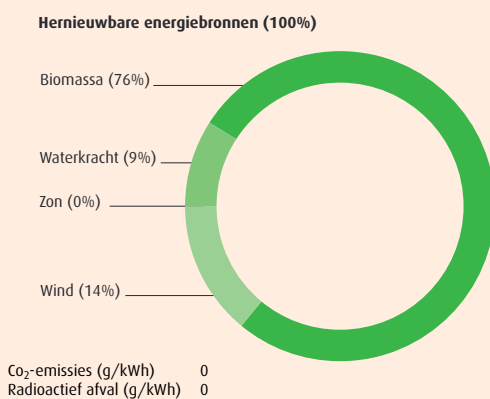
Figuur 31 Brandstofmix geleverde elektriciteit
- Essent Groep*

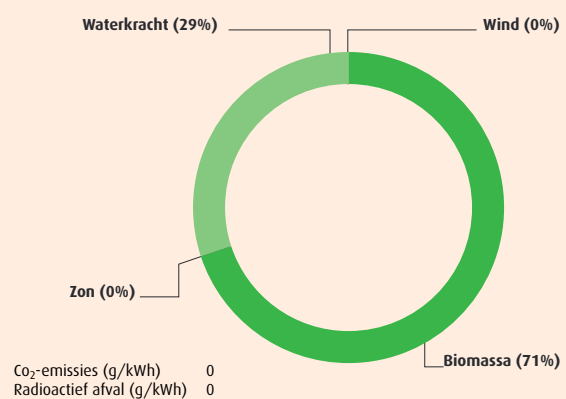
Figuur 32 Brandstofmix geleverde elektriciteit
- Nederland, product gewone stroom*

Figuur 33 Brandstofmix geleverde elektriciteit
- Nederland, product Groene Stroom*

Figuur 34 Brandstofmix geleverde elektriciteit
- Nederland, product Groen Zakelijk*

* Alle waarden afgerond op hele getallen

ontwikkeling van een windpark in Nieuw-Zeeland. Alle projecten voldoen aan de richtlijnen van de Verenigde Naties en de *Gold Standard* van het WNF. De controle vindt plaats door een onafhankelijke accountant en een onafhankelijke Raad van Advies, waarin onder andere het WNF deelneemt.

Stroometikettering

Essent geeft graag inzicht in de samenstelling van de door haar verkochte elektriciteit. De figuren op de vorige pagina geven aan wat de verschillende energiebronnen in 2006 waren. Dit voor de Essent Groep als geheel (inclusief onze energieleveringsbedrijven in Duitsland en België) en voor onze belangrijkste producten in Nederland, namelijk gewone (grijze) stroom, Groene Stroom en Groen Zakelijk.

Alle elektriciteitsproductie heeft consequenties voor het milieu. Wij melden de hoeveelheid uitstoot van CO₂ per kWh bij de verbranding en de hoeveelheid geproduceerd radioactief afval per kWh. Biomassa wordt als CO₂-neutraal beschouwd, omdat de CO₂ die vrijkomt bij de verbranding kort daarvoor is opgenomen uit de atmosfeer. De figuren voor Groene Stroom en Groen Zakelijk hebben betrekking op leveringen aan consumenten en kleinzakelijke klanten.

Warmtelevering

Verwarmen doen wij in Nederland vaak met de cv-ketel of gaskachel. Maar het kan ook anders. Door gebruik te maken van duurzame toepassing, zoals de restwarmte van centrales of andere slimme oplossingen. Essent gebruikt deze en andere bronnen om 48.000 huishoudens in Nederland van warmte te voorzien.

Dienstverlening; vanzelfsprekend goed

Klanten verwachten een betrouwbare levering voor een redelijke prijs. De nota moet kloppen en bij vragen of onduidelijkheden dient er een

goed antwoord te zijn. Essent moet bereikbaar zijn; aanspreekbaar in de buurt of direct via internet.

Essent heeft in 2006 veel gedaan om haar op de klant gerichte processen verder te verbeteren. En dit is gelukt. Niet alleen blijkt dit uit door de DTe (Directie Toezicht Energie) gepubliceerde overzichten – waarin wij voor onze klantprocessen voor het overgrote deel van 2006 ruim boven de vereiste norm van 98% scoorden – maar nog veel meer uit de klanttevredenheid. Onze klanten geven ons een 7. Dit is een mooi cijfer, maar in onze ogen nog niet voldoende. Essent zal zich daarom in 2007 blijven inzetten voor een verdere verbetering van de dienstverlening.

Klantenbalies

Om tegemoet te komen aan de wensen van de klant om directer aanspreekbaar te zijn, is Essent reeds in 2005 gestart met het openen van diverse klantenbalies. Een klant kan hier in principe met al zijn vragen terecht. Als een vraag niet direct beantwoord kan worden, dan blijft de medewerker aan de balie contactpersoon totdat de klant wel is geholpen.

In eerste instantie zijn we gestart met vier vaste balies. Op dit moment beschikt Essent landelijk over zeven vaste en zeventien mobiele klantenbalies. Deze balies zijn geografisch verspreid over ons gehele verzorgingsgebied. De mobiele klantenbalies verschijnen tweewekelijks op diverse locaties, in postkantoren, in het land. Deze klantenbalie is dan gedurende twee dagen op de desbetreffende locatie te vinden. Zo heeft elke klant de gelegenheid om direct met Essent in contact te komen.

Onze klanten waarderen de balies goed. Uit (NIPO)-onderzoek in 2006 bleek, dat van alle Essent-klanten ruim driekwart het (zeer) belangrijk vindt om over de mogelijkheid te beschikken fysiek met een medewerker te kunnen spreken. Inmiddels weet meer dan de helft van onze klanten en bijna een kwart van de niet-klanten dat Essent klantenbalies

heeft. Met 45.000 bezoekers in 2006 beschikken wij zo over een uitstekend servicekanaal.

Klachten

In 2006 heeft Essent opnieuw een aantal klachten ontvangen, maar hun aantal en doorlooptijd zijn afgenomen. Het aantal is gedaald door verbeteringen in verschillende klantprocessen en door analyse van klachten, zodat structurele oorzaken zijn weggenomen. Bovendien is er gestuurd op het voorkomen van klachten door problemen eerder, bijvoorbeeld aan de telefoon, op te lossen. Ook de doorlooptijd laat een dalende trend zien en was in 2006 gemiddeld zo'n elf werkdagen.

Prijsbeleid en schuldsanering

Door stijgende energieprijzen heeft de energienota een relatief steeds groter aandeel in het huishoudbudget. Essent voert een stabiele prijspolitiek; geen onverwachte of onverantwoorde stijgingen. Indien klanten toch problemen hebben met betalingen, proberen wij een voor beide partijen goede regeling te treffen. Betalingsachterstanden trachten wij in een zo vroeg mogelijk stadium te voorkomen.

Het prijsbeleid voor de levering aan consumenten kent enkele belangrijke uitgangspunten, te weten: stabiele prijzen en het leveren van een bijdrage aan het groene imago van Essent. Dit komt tot uitdrukking in onze keuze voor slechts twee tariefwijzigingen per jaar voor zowel elektriciteit als gas en het aanbieden van Groene Stroom voor de prijs van conventionele (grijze) stroom.

Essent is maar beperkt in staat de prijs voor elektriciteit te beïnvloeden. De prijzen van grondstoffen – zoals kolen, olie, biomassa en gas – nodig om elektriciteit te produceren, komen tot stand op de wereldmarkt. Voorts is ook de overheid sterk bepalend voor de prijs die consumenten betalen voor elektriciteit en gas. Belastingen en heffingen maken een substantieel

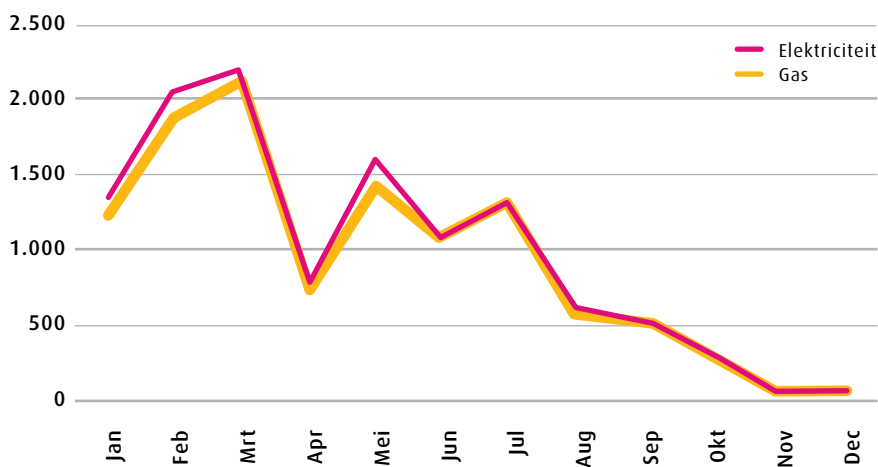

deel uit van de prijs en zijn door Essent niet te beïnvloeden. Essent voert met haar tarieven geen inkomenspolitiek en werkt uitsluitend met algemeen geldende tarieven. Om tot stabiele tarieven voor kleinverbruikers te komen, heeft Essent een strikt inkoopbeleid voor elektriciteit. Steeds wordt voor een langere periode vooraf elektriciteit ingekocht en/of interne productiecapaciteit gereserveerd. Voor de verrekening van de eigen productie worden de marktprijzen gehanteerd zoals die tot stand komen op de groothandelsmarkt.

Op deze manier kiest Essent voor een balans tussen betrouwbaarheid, duurzaamheid en betaalbaarheid van energielevering. Een eenzijdige keuze voor een van deze drie pijlers, bijvoorbeeld de betaalbaarheid, is van directe invloed op de andere twee, waardoor de balans zou worden verstoord.

Een specifiek kenmerk van de energiemarkt is zijn inelasticiteit waarbij de afzet bijna geheel wordt bepaald door de energiebehoefte van afnemers en niet door de prijs. Dit wordt ook aangetoond doordat het verbruik van elektriciteit na de voortdurende verhogingen van de energiebelastingen niet is afgenomen. Prijs-

Figuur 35 Aantal maandelijkse afsluitingen 2006

Voorlichting over energiebesparing

Energieverbruik is slecht voor het milieu en voor de portemonnee. Daarom komt het ministerie van VROM gezinnen met een minimuminkomen tegemoet met een subsidie. Hieraan gekoppeld heeft Essent voorlichtingsbijeenkomsten gegeven.

In de gemeente Maastricht zijn in de periode van oktober 2006 tot en met februari 2007 ruim tachtig bijeenkomsten gehouden. Na Maastricht volgen meer voorlichtingsacties op andere plaatsen in Nederland.

beleid alleen heeft daarmee weinig invloed op de vraag naar elektriciteit en gas. Om die reden stimuleren wij energiebesparing.

Incassobeleid

Helaas komt het toch voor dat consumenten niet in staat zijn hun energierekening te voldoen. Afsluiting is dan uiteindelijk het resultaat. In 2006 heeft Essent 23.271 klanten (11.959 elektriciteit en 11.312 gas) moeten afsluiten. Essent wil op een verantwoorde manier de klant in staat stellen alsnog zijn rekeningen te voldoen; het incassobeleid is er dan ook op gericht om contractontbinding en afsluiting te voorkomen.

Essent heeft in 2006 haar incasso-beleid grondig herzien. Persoonlijk contact in een zo vroeg mogelijk stadium met een klant in betalingsproblemen staat centraal, waar dit voorheen veelal reactief en schriftelijk verliep. Zo worden alle klanten gebeld of persoonlijk bezocht door een medewerker nadat een vervaldatum is overschreden. Om tot passende oplossingen voor betalingsproblemen te komen, maakt Essent zich sterk voor creatieve oplossingen. Door deze werkwijze is het aantal klantcontacten sterk toegenomen en zien wij een beter betaalgedrag. Ook neemt het aantal betalingsherinneringen, aanmaningen en contractontbindingen af.

Om eventueel toekomstige problemen te voorkomen, biedt Essent diverse oplossingen aan. Met verbruiksmonitoring via internet, verschillende

besparingsopties en *prepaid* meters proberen wij samen met de klant het verbruik beter te sturen. In geval van een *prepaid* meter betaalt een klant zijn energieverbruik vooraf, waardoor onaangename verrassingen worden voorkomen. En de kosten voor de geleverde energie zijn voor de klant gelijk.

Schuldsonering

Voor die gevallen waar betaling zeer moeilijk blijkt te zijn, zoekt Essent steeds vaker samen met schuldhulpverleningsinstanties naar passende oplossingen. Met de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) is een overeenkomst gesloten, waardoor hulp aan klanten met betalingsachterstanden beter georganiseerd wordt. Verder is er in een vroeg stadium direct contact met de schuldhulpverlening en gemeenten. Met de gemeente Venlo en de provincie Limburg heeft Essent een proef gedaan om haar incassobeleid verder te verbeteren. Deze was erop gericht om bij betalingsachterstanden op strikt vertrouwelijke basis tijdig de gemeentelijke hulpinstellingen in te kunnen schakelen. De uitkomst van de proef was dat lokale overheden en Essent meer begrip hebben gekregen voor elkaars werkwijze en verantwoordelijkheden inzake incassobeleid. De lokale overheden en Essent zijn nu in staat direct goede afspraken met elkaar te maken over het voorkomen en, zo nodig door middel van schuldhulpverlening, oplossen van betalingsachterstanden.

Bewust energieverbruik

Essent vindt het erg belangrijk dat huishoudens goed op de hoogte zijn van de energiebesparingsmogelijkheden. Het beleid van Essent is erop gericht om energiebesparing nog nadrukkelijker en actiever onder de aandacht te brengen.

Een meter tochtstrip geeft een jaarlijkse besparing van 4 m³ gas en een meter isolatie om een cv-leiding bespaart 8 m³ gas per jaar. Een spaardouchekop tot 50 m³ gas en 2.000 liter warm water per jaar. Besparingen die jaarlijks toch zo'n EUR 100 kunnen opleveren. Essent wil haar klanten adviseren over verstandig en zuinig energieverbruik.

Essent heeft verschillende internet-hulpmiddelen waarmee klanten beter zicht hebben op hun energieverbruik. Met de VerbruikersMail worden bijvoorbeeld verrassingen op de jaarafrekening voorkomen en krijgt een klant per kwartaal een e-mail waarmee hij kan controleren of het voorschot nog past bij zijn verbruik. Met de VerbruikersMonitor kan *online* gekeken worden of verbruik en voorschotbedrag op schema liggen. Zo bepaalt de klant zelf of het verstandig is het voorschotbedrag aan te passen of zuiniger om te gaan met energie. De VerbruiksCalculator geeft inzicht in het stroomverbruik van apparatuur, zoals de wasdroger of het waterbed. Met de VerbruiksCalculator is direct te zien welk effect huishoudelijke

Thialf en de winst van energieonderzoek

In Heerenveen staat het imposante Thialf-stadion, een overdekte schaatsbaan waar nationale en internationale records sneuvelen. Dit is een bedrijf waar de energiekosten jaarlijks een grote kostenpost zijn. Thialf vroeg Essent een energieonderzoek te doen. Hieruit bleek dat met het splitsen van verschillende energiestromen een besparing van ongeveer 30% te behalen zou zijn. Het betekende een forse investering voor het bedrijf, maar door de besparingen wordt die in vier tot vijf jaar volledig terugverdiend.

apparaten hebben op de hoogte van de nota. Samen met de seizoensmatige besparingstips en -adviezen vindt de klant zo een breed scala aan mogelijkheden om inzicht te krijgen in zijn verbruik en zijn besparingsmogelijkheden. Per jaar maken meer dan 200.000 klanten gebruik van deze diensten en informatie.

Acties en doelstellingen 2007

De inspanningen met betrekking tot energiebesparing worden onverminderd voortgezet. Net als in 2006. Zo zullen de informatiebijeenkomsten over energiebesparing voor gezinnen met een minimuminkomen doorgaan. Maar ook alle andere acties, internetsites en andere vormen die bijdragen aan energiebesparing blijven gehandhaafd. Een verschil is dat in 2007 energiebesparing nog nadrukkelijker onder de aandacht wordt gebracht. Daartoe wordt een aantal campagnes gestart dat de bewustwording bij de klant moet vergroten.

Verder heeft Essent samen met enkele andere energiebedrijven aan het eind van 2006 aan de overheid voorgesteld om gezamenlijk te werken aan een programma dat de energietransitie zou kunnen versnellen. De energiebedrijven kunnen vanuit hun relaties met de energieconsumenten en hun betrokkenheid bij de productie en levering van elektriciteit, gas en warmte een grote bijdrage leveren aan een verdere verduurzaming van de energiehuishouding. Het gaat hierbij om energiebesparing, duur-

zame energieproductie en schoon fossiel. In 2007 zal Essent met de andere energiebedrijven hiervoor plannen voorbereiden en deze met de ministeries van EZ en VROM verder bespreken. Het streven is om vóór de zomer van 2007 een 'Agenda voor de energietransitie' vast te stellen die zowel gericht is op de lange termijn (2020) als op de korte termijn (huidige regeerperiode), waarin wij onze ambities neerleggen. Vanzelfsprekend zal daarin ook van de zijde van de overheid het flankerend beleid aangegeven moeten worden dat nodig is om deze ambities te kunnen waarmaken.

Energieontwikkelingen

Energieverantwoord ondernemen. Dat vergt oplossingen waarbij energie en energiegerelateerde diensten in combinatie worden geleverd en waarbij duurzame energiebronnen worden toegepast, op een innovatieve manier. Het meest relevante aspect daarbij is het beperken van emissies. Dit zijn oplossingen die bijdragen aan minder en slimmer energiegebruik.

Binnen Essent is veel kennis aanwezig van energie, energiebesparing en installatietechniek. Het beter combineren van verschillende energievragen in een gebouw levert zodoende besparingen op. Hierbij wordt ook gekeken naar de terugverdientijd van de investering, die samenhangt met de hoogte van de besparing als gevolg van die investering.

Energiebesparing is het uitgangspunt bij de meeste installatieprojecten die Essent uitvoert in de commerciële markt voor verwarming, koeling en ventilatie, zoals voor ketelhuizen voor scholen, woningbouwverenigingen, zorginstellingen, sportcomplexen en utiliteitsgebouwen. Door toepassing van energiebesparende en duurzame technieken bij de exploitatie van deze installaties kunnen gegarandeerde besparingen worden overeengekomen. Met als gevolg een gegarandeerde kostenzekerheid.

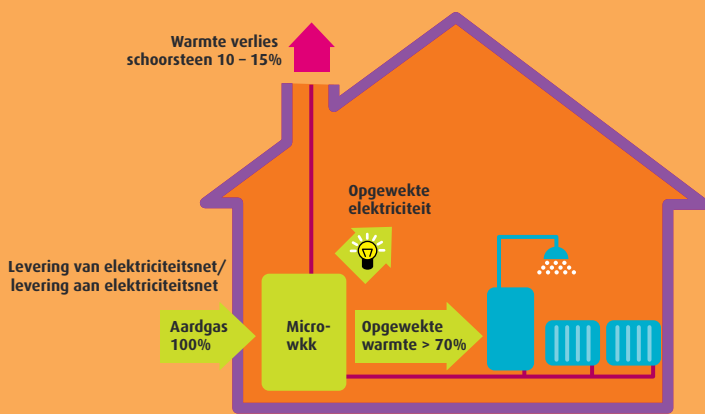
Energiecertificaat

Bij verkoop, verhuur of ingrijpende verbouwing van een gebouw moet met ingang van 2007 een Energieprestatiecertificaat getoond worden. Daarmee is te zien hoeveel energie door het gebouw wordt verbruikt en of dat een goede prestatie is of niet; vergelijkbaar met het energieprestatielabel op nieuwe koelkasten. Die prestatie is te meten aan de hand van bijvoorbeeld de isolatiewaarden, maar ook door de elektrische en gasinstallatie te inspecteren. Met warmtegevoelige apparatuur zijn warmtelekken door constructiegebreken in een gebouw zichtbaar te maken, maar kunnen ook lekken in een cv-systeem of in een overbelaste elektrische installatie worden opgespoord. Het door Essent uitgevoerde Beperkt Energieonderzoek en het Standaard Energieonderzoek voldoen aan de Wet Milieubeheer.

Micro-wkk-ontwikkelingen

De microwarmtekrachtkoppeling (micro-wkk) belooft een belangrijke bijdrage te gaan leveren aan de reductie van CO₂-uitstoot en energiebesparing. Het is een apparaat dat in omvang te vergelijken is met een cv-ketel, maar behalve warmte ook elektriciteit levert. Ieder huis heeft hiermee als het ware zijn eigen kleine energiecentrale. In 2008 is de micro-wkk naar verwachting marktrijp en aan te schaffen door de consument. Berekend is dat elke geplaatste micro-wkk jaarlijks 1.000 kilo aan CO₂-uitstoot bespaart ten opzichte van een HR-ketel. Dit wordt bereikt in

Figuur 36 Schematische weergave micro-wkk

de conventionele elektriciteitscentrales omdat die, door de plaatsing van de micro-wkk, minder elektriciteit behoeven te produceren.

De Universiteit Twente gaat in opdracht van Essent onderzoek doen naar de technische en economische gevolgen van de micro-wkk.

Over de vergoeding voor de elektriciteit die de micro-wkk gaat terugleveren aan het elektriciteitsnet zijn Essent en enkele andere energiebedrijven nog met het ministerie van Financiën in overleg. De energiebedrijven ondertekenden een convenant waarin ze aangeven een impuls te willen geven aan een duurzame inzet van aardgas, de schoonste fossiele brandstof.

Kritisch zijn op onszelf en op onze leveranciers

Wij zijn kritisch op onszelf. Welke biomassa wij inkopen, en of deze voldoet aan strenge criteria. Zodat wij duurzaam ondernemen met respect voor wetgeving, milieu en mensenrechten. Op basis van onze Supplier Code of Conduct verwachten wij dit ook van onze leveranciers.

Jaarlijks kopen wij vele producten en diensten in. Aan deze producten en diensten en de leveranciers ervan stellen wij, via onze reguliere inkoopcondities, verschillende eisen. Om zo duidelijkheid te hebben over weder-

zijdse verantwoordelijkheden en de condities waaronder een overeenkomst tot stand is gekomen. Vanuit ons MVO-beleid hebben wij in 2006 aangegeven meer te willen; een inspanning van onze leveranciers op belangrijke MVO-thema's. MVO wordt daarmee een integraal onderdeel van onze inkoopcondities. Om de duurzaamheid van onze leveranciers te waarborgen, hebben wij een *Supplier Code of Conduct* (SCoC) opgesteld. De SCoC bestaat uit een overzicht van de eisen die gesteld worden aan de leveranciers. De Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties en de internationale arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden, zoals deze zijn geformuleerd door de *International Labour Organisation* (ILO), vormen mede de basis voor de SCoC. De nevenstaande tabel geeft de verschillende eisen weer.

De SCoC is in eerste instantie gericht op leveranciers die direct aan Essent leveren. In een later stadium zal worden gekeken naar de gehele keten, dus ook de toeleveranciers van

Nashuatec ondertekende als eerste onze Supplier Code of Conduct

Het lossen van houtpellets voor de productie van Groene Stroom bij de Amercentrale

onze directe leveranciers. Omdat het MVO-inkoopbeleid ook verweven is met de wijze waarop Essent haar aanbestedingsprocedures heeft ingericht, worden alle leveranciers die een contract met Essent willen sluiten (dus ook alle buitenlandse bedrijven) geconfronteerd met de SCoC. Op de langere termijn wil Essent alleen zaken doen met leveranciers die zich volledig committeren aan de daarin gestelde eisen.

In november 2006 is de SCoC geïntroduceerd. De honderd grootste (in omzet) bestaande leveranciers is verzocht om de SCoC te ondertekenen en zich zodoende te committeren aan ons Essent MVO-beleid. De eerste reacties zijn goed; inmiddels hebben vijftien leveranciers ondertekend en de resterende groep volgt naar verwachting op korte termijn. Vanaf 2008 wordt gestart met de top 200-leveranciers.

In niet alle gevallen wordt de SCoC zonder discussie ondertekend. Als de leverancier aangeeft niet aan de code te voldoen, dan wordt in samenspraak met Essent gekeken naar mogelijke oplossingen. De leverancier en Essent maken gezamenlijk een plan en leggen een tijdspad vast wanneer de leverancier wel aan de inhoud kan voldoen. De code wordt in dat geval al wel ondertekend. Echter, met de aantekening dat de leverancier een concreet plan heeft om aan de code te voldoen. In enkele gevallen worden uitzonderingen overeengekomen.

Indien de leverancier bijvoorbeeld reeds door een officieel bureau is gecertificeerd, zal Essent dat niet overdoen, maar wordt het bestaande certificaat geaccepteerd. Essent zal een dergelijk officieel verificatiebureau in de arm nemen om te onderzoeken of leveranciers zich ook daadwerkelijk aan de gemaakte afspraken houden.

Nashuatec; de eerste ondertekenaar van de SCoC

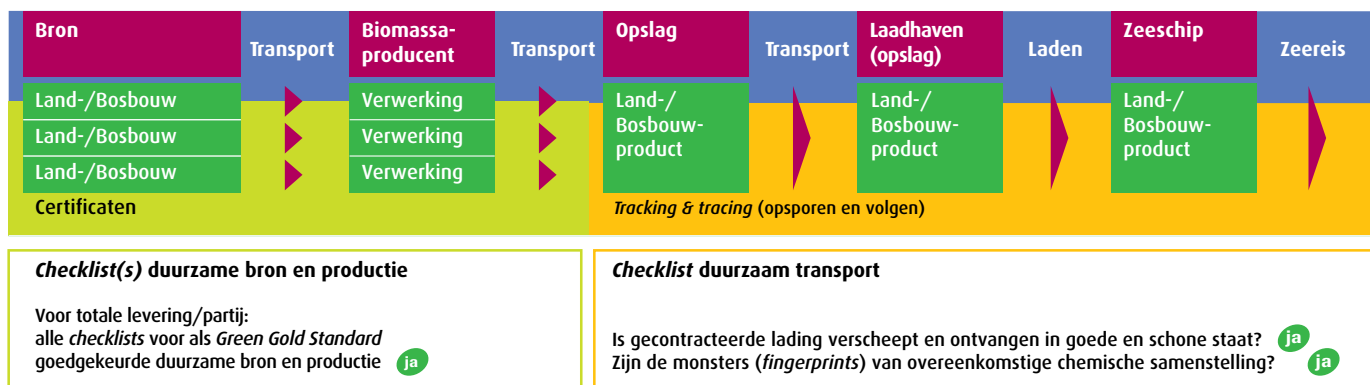
Het bedrijf Nashuatec zette op 16 november 2006 als eerste een handtekening onder de gedragscode voor leveranciers. Voor Nashuatec betekent de afspraak met Essent geen cultuuromslag. Het bedrijf loopt met haar *document management* –

65

Elementen die de *Supplier Code of Conduct* behandelt

Algemeen	• Voldoen aan alle nationale wetten en regels van het land waarin zij opereren.
Planet	• Voldoen aan alle landelijke en regionale milieueisen en wetten. • Verantwoordelijkheid nemen voor leefbaar houden van werkomgeving en milieu in het algemeen. • Klimaatverandering en broeikaseffect tegengaan.
People	• Internationale mensenrechten ILO-standaarden. • Een gezonde en veilige werkomgeving. • Medewerkers mogen rekenen op respect en vertrouwen: - respect voor gelijkheid van mensen; - geen discriminatie bij aanname/werving; - kinderrechten; - geen dwangarbeid; - geen discriminatie op de werkvloer.
Profit	• Integer handelen. • Tonen van transparantie in werkprocessen. • Streven naar economische en financiële continuïteit. • Bevorderen van vrij ondernemerschap en eerlijke concurrentie. • Stellen van dezelfde eisen aan hun zakelijke relaties als aan zichzelf. • Eigen leveranciers rechtvaardig behandelen.
Toetsbaar	• Bereidheid om rapportages aan te leveren op verzoek van Essent.

Figuur 37 Producten uit landbouw en bosbouw

66

voornamelijk printers en kopieerapparaten – voorop in Europa. Niet alleen met technische ontwikkelingen, maar ook op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Gelijke monniken, gelijke kappen

Een SCoC voor leveranciers betekent dat Essent ook dergelijke documenten van zijn leveranciers ontvangt. Deze worden door ons ondertekend, omdat wij (uiteraard) ook zelf voldoen aan de SCoC. Essent houdt zich aan de nationale normen, heeft het HSE-beleid (veiligheid en werkcondities) hoog op de agenda staan en houdt zich aan de afspraken die met vakbonden worden gemaakt.

Biomassa als brandstof; mondiaal beschikbaar en gebruikt in Nederland

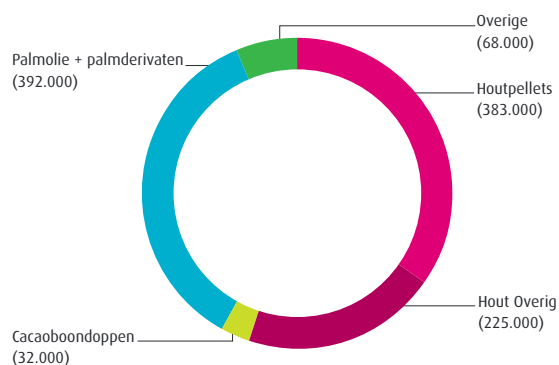
Biomassa is veruit de belangrijkste bron voor de productie van Groene Stroom. Essent wil waarborgen dat de herkomst van de bestaande biomassa verantwoord is en experimenteert voortdurend met nieuwe stromen.

Biomassa vormt de belangrijkste bron voor de opwekking van Groene Stroom. Essent heeft met de Nederlandse overheid in het Convenant 'Kolencentrales en CO₂-reductie' een afspraak gemaakt over de verdringing van fossiele brandstoffen door biomassa. Daarnaast heeft Essent de intentie om Groene Stroom zo veel mogelijk zelf, in Nederland, te

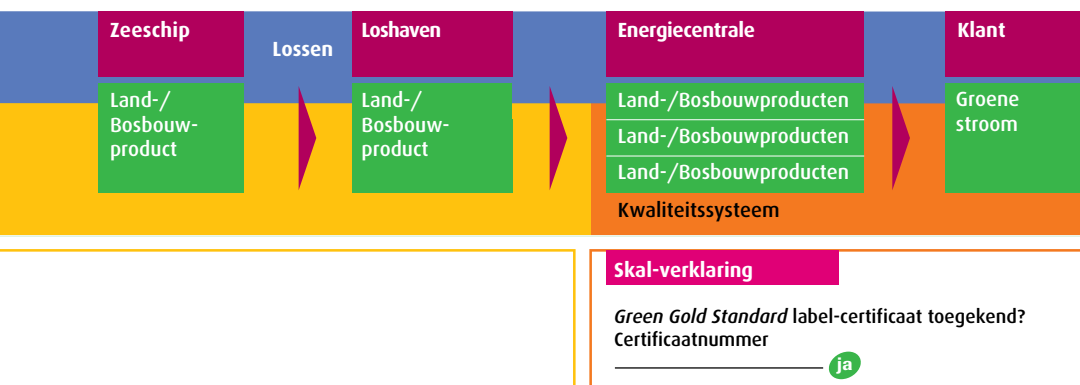
produceren. De uiteindelijke hoeveelheid geproduceerde Groene Stroom hangt echter ook in sterke mate af van de overheidssubsidie, de beschikbaarheid van biomassa en de maatschappelijke acceptatie van de gebruikte brandstoffen.

Biomassa is plantaardig materiaal uit de land- of bosbouw, zoals houtsnippers, bosbouwresiduen of plantaardige oliën of reststoffen uit het raffinageproces hiervan, maar ook cacaoboondoppen, palmpitschilfers, pindadop- of houtpellets. Essent gebruikte in 2006 in totaal 1.100.000 ton aan biomassa voor haar Groene Stroomproductie. Deze hoeveelheid werd gebruikt als meestook in de Amercentrale en de Clauscentrale en bij onze deelneming in Borssele (kolencentrale). Onze bio-energiecentrale in Cuijk draaide uitsluitend op biomassa.

Figuur 38 Essent biomassa portfolio 2006 (ton)

In Nederland is onvoldoende biomassa aanwezig om aan de vraag te voldoen. Daarom importeert Essent het merendeel hiervan. Houtpellets komen veelal uit Canada, de VS, Scandinavië, Rusland en Duitsland. De houtsnippers en dunningshout uit de bosbouw, waaronder Nederland, Duitsland en België. Uit Maleisië en Indonesië komen palmpitten, palmolie en palmoliederivaten. Pindadoppen worden geïmporteerd uit de VS, soja-hullen uit Argentinië en olijfpittenpulp uit Spanje.

Duurzaamheid van biomassa

Essent is zich terdege bewust van de discussie rondom de duurzaamheid van biomassa. Daarom is Essent nauw betrokken bij verschillende initiatieven die verduurzaming van het gebruik van biomassa tot doel hebben. Zo is Essent onder meer actief in de *Roundtable on Sustainable Palm Oil*, *FairBioTrade* en de Commissie Cramer. De Commissie Cramer is een initiatief van de Nederlandse overheid om tot een set van duurzaamheidscriteria voor biomassa te komen. Op basis hiervan kan dan bekeken worden of een partij biomassa ook echt duurzaam is. Essent heeft hier in 2002 al een voortrekkersrol in genomen en is op eigen initiatief gestart om de herkomst van haar biomassa te certificeren met het Essent *Green Gold Standard* label.

Het Essent Green Gold Standard label (EGGS)

Essent heeft in 2002 op eigen initiatief, en als eerste bedrijf ter wereld, een methodiek opgezet om de duurzame herkomst van vaste biomassa te garanderen, het Essent *Green Gold Standard* label. Dit label volgt de biomassa over de gehele keten van bron, bijvoorbeeld een houtzagerij, tot eindgebruiker, de elektriciteitscentrale. Hiermee wil Essent voorkomen dat de geleverde biomassa heeft bijgedragen aan eventueel verdwijnen van bossen of op andere wijze het milieu aantast.

Toezicht op het Essent *Green Gold Standard* label wordt uitgevoerd door onafhankelijke certificatie- en inspectiebedrijven. Dit zijn Skal International

en Peterson Bulk Logistics. Beide bedrijven zijn geaccrediteerd door de Nederlandse Raad van de Accreditatie (RvA) onder respectievelijk EN 45011/ISO 65 en EN 45004/ISO 39. Verder is er een Raad van Toezicht, waarin onder andere het WNF zitting heeft.

Voor het Essent *Green Gold Standard* label zijn twee hoofdstromen biomassa gedefinieerd: landbouw en bosbouw. De belangrijkste criteria voor certificatie zijn de duurzaamheid van de bronnen en de traceerbaarheid. Hierdoor is de EGGS goed vergelijkbaar met andere certificeringen, bijvoorbeeld het bekende FSC (*Forest Stewardship Council*)-keurmerk. Zie figuur 39.

67

Figuur 39 De Essent *Green Gold Standard* criteria in relatie tot andere, ook voor de EGGS geaccepteerde, bekende productcertificeringssystemen

Minimum voorwaarden duurzame bronnen	EGGS (landbouw en bosbouw)	EUREPGAP* (landbouw)	FSC** (bosbouw)
Landgebruik voldoet aan lokale wetten en regels	X	X	X
Productie en verwerking is legaal		X	X
Gebruiksrechten inheemse bevolking respecteren			X
Behoud en verbetering van het welzijn en veiligheid van arbeiders	X	X	X
Gericht op optimalisatie economische uitvoerbaarheid	X	X	X
Behoud van biodiversiteit reserves, bodem, ecosystemen en landschappen	X	X	X
Langetermijnbeheer	X	X	X
Conditie van het ecosysteem monitoren	X		X
Geen negatieve invloed op aanwezige ecosystemen	X		X
Plantages vullen bestaande ecosystemen aan	X		X
Inzicht in de verwerkte en geproduceerde productstromen	X		X

* Euro-Retailer Produce Working Group Good Agricultural Practice

** Forest Stewardship Council

Om zeker te zijn dat de bovengenoemde criteria worden nagekomen, vindt er op verschillende wijze controle plaats. Dit door onder andere:

- audits bij producenten en leveranciers, waarvan er 27 werden uitgevoerd in 2006;
- eigen verklaringen van producenten en leveranciers;
- inspectie van de leveringsketen;
- kwaliteitsinspecties van de levering en van de transportmiddelen;
- jaarlijkse audits van de administratie bij de energiecentrale;
- documentbeheersing.

Deze documenten samen zorgen voor een zogenaamde *chain of custody*. Dit betekent dat een partij biomassa over de gehele logistieke keten vanaf de bron tot de elektriciteitscentrale kan worden gevolgd. Zo weet Essent zeker dat de biomassa voldoet aan bepaalde specificaties en gegarandeerd van duurzame herkomst is.

Wanneer alle benodigde documenten en stukken van een levering voldoen aan de EGGS label-criteria, ontvangen de biomassalevering en de hiermee opgewekte elektriciteit een EGGS label-productcertificaat.

Essent onderzoekt de mogelijkheden om in de komende jaren het percentage biomassa dat voldoet aan het Essent *Green Gold Standard* label te verhogen, zodat de huidige 33% van de vaste biomassa stijgt tot tenminste 75% in 2011.

De duurzaamheid van palmolie

Essent heeft de afgelopen twee jaar in haar centrales palmolie meegestookt. Waar mogelijk gebruiken we oneetbare restproducten die vrijkomen bij de raffinage. Om deze zure restproducten te kunnen verwerken heeft

Essent een flink aantal investeringen gedaan om corrosie van leidingen en tanks tegen te gaan.

Palmolie wordt niet in alle gevallen zodanig geproduceerd dat het voldoet aan de duurzaamheidscriteria die Essent hanteert voor haar *Green Gold Standard*. Deze criteria gaan verder dan de wettelijke eisen, die alleen voorschrijven dat biomassa niet-verontreinigd organisch materiaal moet zijn. Internationaal is een discussie op gang gekomen, net als jaren geleden over hardhout, over de duurzame productie van palmolie. Het gaat dan vooral om criteria die samenhangen met de biodiversiteit (oerwoudkap), milieueisen en economische en sociale criteria met betrekking tot de lokale gemeenschappen (welvaart en welzijn). Palmolieproducten worden veelal in grote hoeveelheden vervoerd en veel partijen olie worden samengevoegd voor transport. Hierdoor is het vrijwel niet mogelijk om met het *Green Gold Standard* systeem alle geïmporteerde olie te traceren naar de bron om vervolgens daar de duurzaamheid van de productie te verifiëren. De handel is nog niet toe aan het labelen van gecertificeerde partijen en dat heeft weer te maken met het feit dat de inkopers geen duurzaamheidslabel eisen.

Als relatief kleine speler op die markt zal Essent dat ook nooit alleen kunnen bewerkstelligen.

Door diverse partijen in Nederland is de elektriciteitssector, en in het bijzonder Essent, aangesproken op het feit dat zij als nieuwe gebruikers van palmolie (naast de voedings- en cosmetica-industrie) druk op de palmoliemarkt zetten. Daarmee wordt oerwoudkap en mogelijke ongewenste concurrentie met voedsel bevorderd.

Essent heeft eind november besloten voorlopig te stoppen met de inkoop van palmolieproducten. Aan een onafhankelijke commissie, onder leiding van professor Blok van de Universiteit Utrecht, is gevraagd te onderzoeken of en in hoeverre het mogelijk is dat Essent in de toekomst haar klanten kan garanderen dat de

Koffieschillen als nieuwe biobrandstof

In 2006 is Essent samen met Solidaridad een project gestart om een nieuwe biomassabrandstof te testen. Deze brandstof bestaat uit koffieschillen; een tot dusver nutteloze agrarische afvalstroom uit de koffieproductie. De koffieschillen worden na de oogst, die loopt van juli tot september, verzameld en lokaal gepelletiseerd (tot korrels samengeperst). Hierdoor wordt de stookwaarde hoger en het transport efficiënter en dus goedkoper. De koffieschillen worden betrokken van kleinschalige koffieplantages in Brazilië. Deze zijn door Utz Kapeh gecertificeerd zodat er een goede

waarborg is voor de sociale condities waaronder de productie plaatsvindt. Het product is verder gebaseerd op de *FairTrade*-principes, naast natuurlijk de duurzame principes van de Essent *Green Gold Standard*. Met het gebruik van deze koffieschillen draagt Essent niet alleen bij aan CO₂-reductie, maar ook aan de sociaal-economische ontwikkeling in het land van herkomst. Dit door de lokale producenten een eerlijke prijs te geven voor hun producten. Essent verwacht, na de oogst van koffie, aan het eind van de zomer van 2007 de eerste Groene Stroom te kunnen produceren uit koffieschillen.

palmolieproducten die Essent gebruikt duurzaam zijn geproduceerd. Hierbij dient te zijn voldaan aan de nationale en internationale criteria die momenteel worden opgesteld door de Commissie Cramer (ingesteld door de Nederlandse overheid) en de RSPO (*Round Table for Sustainable Palm Oil*; een internationale samenwerking van inkopers, handelaren en producenten van palmolieproducten).

Mocht de commissie Blok Essent adviseren om samen met andere belanghebbenden een certificatie-/verificatiesystematiek op te zetten die voldoende maatschappelijk draagvlak heeft, dan zullen we overwegen daar een aanvang mee te maken. Mocht de

commissie echter menen dat zoiets niet haalbaar is en wij derhalve niet in staat zullen zijn onze klanten op enig moment de duurzame productie van palmolie te garanderen, dan zullen we de verdere meestook van palmolieproducten staken totdat er een nationale of internationale duurzaamheids-certificatie/-verificatie ingevoerd is.

Deze beslissing kan inhouden dat onze maximale capaciteit voor de productie van duurzame energie zal afnemen. We hopen echter dat het mogelijk zal blijken de duurzaamheid van palmolie aan te tonen, dan wel alternatieven te vinden voor palmolie als biomassa voor elektriciteitsproductie.

70

Emissiehandel

Bij de verbranding van fossiele brandstoffen, bijvoorbeeld voor de opwekking van elektriciteit, komen CO₂-emissies vrij. Deze uitstoot willen we beperken. Als onderdeel van het Kyoto-Protocol heeft Europa een reductiedoelstelling van 8%. Een belangrijk instrument om dit realiseren is het **EU Emission Trading Scheme (EU ETS)**. Per land zijn maximale emissies vastgesteld voor installaties en inrichtingen, de emissierechten. De toewijzing hiervan is gebaseerd op de emissies in 2001 en 2002. Door verbrandingsinstallaties, raffinaderijen en elektriciteitscentrales beperkte emissierechten toe te kennen ontstaat schaarste. Inefficiënte bedrijven die veel CO₂ uitstoten moeten emissierechten

bijkopen, terwijl CO₂-besparende bedrijven rechten overhouden en die kunnen verkopen.

Essent is als energieproducent medeverantwoordelijk voor de uitstoot van broeikasgassen; bij de verbranding van kolen, gas en andere brandstoffen komt CO₂ vrij. Binnen de Europese emissiehandel heeft Essent een allocatie gekregen van circa 10 miljoen ton CO₂ per jaar over de periode 2005-2007. Door het verbeteren van de efficiency van onze energieproductie met warmtekraftkoppelingen en het verduurzamen van de energieproductie door de bouw van windparken en het gebruik van biomassa, leveren wij een constructieve en actieve bijdrage aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Daarnaast maakt Essent actief gebruik van de mogelijkheden van

emissiehandel, om zodoende onze resterende CO₂-emissies op een kosteneffectieve wijze af te dekken.

Essent is een voorstander van emissiehandel, omdat het een marktconform instrument is dat leidt tot emissiereductie tegen de laagst mogelijke kosten voor de producent en dus ook de consument. Daarom zijn wij een actieve speler in de Europese emissiehandel, de EU ETS. Omdat alle CO₂-emissies binnen dit systeem dienen te worden afgedekt door emissierechten, kunnen CO₂-emissierechten in feite worden gezien als een brandstof; Essent heeft emissierechten nodig om energie (elektriciteit en warmte) te kunnen produceren.

Alle inrichtingen van Essent die onder EU ETS vallen, hebben een vergunning voor het uitstoten van CO₂.

Het verkrijgen van deze vergunning betekent dat in deze inrichtingen *monitoring*- en rapportagesystemen zijn geïmplementeerd die voldoen aan de Europese en Nederlandse richtlijnen. Essent heeft daarnaast een intern protocol ontwikkeld voor het monitoren, rapporteren en verifiëren van emissies. Dit protocol vormt de basis voor de activiteiten van Essent op het gebied van emissiehandel. In maart 2006 heeft Essent CO₂-*monitoring*rapportages ingediend voor de achttien Essent-inrichtingen die onder EU ETS vallen. De rapportages, die betrekking hadden op het jaar 2005, zijn alle geverifieerd en goedgekeurd. In april 2006 heeft Essent voldoende emissierechten ingeleverd om haar CO₂-emissies over 2005 af te dekken. De CO₂-emissies over 2006 zullen in maart 2007 worden gerapporteerd,

waarna in april van dat jaar weer een overeenkomstig aantal emissierechten moet worden ingeleverd.

JI en CDM

Joint Implementation (JI) en het *Clean Development Mechanism* (CDM) zijn de projectmechanismen onder het Kyoto-Protocol. Landen met een broeikasgasreductiedoelstelling (Annex-I landen) kunnen investeren in klimaatprojecten in landen zonder deze reductiedoelstelling (CDM) of in andere landen met een broeikasgasreductiedoelstelling (JI). De resulterende emissiereductie, in de vorm van *Certified Emission Reductions* (CER) voor CDM-projecten of *Emission Reduction Units* (ERU) voor JI-projecten, mag het investerende land bijschrijven in haar nationale register. Deze CER's en ERU's vormen een uitwisselbaar

alternatief voor de eerder beschreven Europese emissierechten. Het gastland geeft hiervoor toestemming in ruil voor de investering in duurzame ontwikkeling. JI en CDM hebben zo als doelstelling niet alleen emissiereductie, maar ook overdracht van technologie en kennis aan ontwikkelingslanden en economieën in transitie, evenals het verduurzamen van de energievoorziening. De activiteiten op het gebied van *Joint Implementation* zijn nog beperkt van aard. De voornaamste reden hiervoor is het deels nog ontbreken van regelgeving en instituties in de belangrijkste gastlanden, Rusland en Oekraïne. Momenteel is het aanbod van JI-projecten derhalve nog relatief klein.

Essent heeft in 2006 *credits* gekocht van circa twintig CDM-projecten. De *credits* hebben betrekking op emissie-

reducties in de periode tot en met 2012. Projectontwikkelaars gebruiken het vroegtijdig verkopen van de emissiereductie voor financiering van de investeringskosten van de CDM- en JI-projecten. Essent heeft in 2006 *credits* gekocht uit projecten in China, India en Brazilië. De projecten waarvan Essent *credits* heeft aangekocht, vallen in de categorieën duurzame energie (wind, biomassa) en energie-efficiency.

Voluntary Emission Rights

Naast JI- en CDM-projecten worden er projecten ontwikkeld die zogenaamde *Voluntary Emission Rights* (VER's) genereren. Dit betreft bijvoorbeeld toekomstige *Joint Implementation*-projecten, welke vanaf 2008 *Emission Reduction Units* (ERU's) produceren. In de periode voorafgaand aan 2008 kunnen deze projecten soms in aanmerking komen voor een certificering waarmee ze VER's kunnen produceren. Een ander voorbeeld van projecten die VER's kunnen produceren is de aanleg en duurzame instandhouding van bossen. Essent heeft in 2006 van een aantal bosprojecten en een wind-energieproject VER's ontvangen. De VER's zullen worden aangewend ten behoeve van CO₂-compensatie-programma's, zoals het Essent-product Groen voor Gas en de vergroening van het Essent-wagenpark.

VER-projecten; Stichting FACE en Te Apiti windpark

Essent is, in samenwerking met de andere Nederlandse energie-producenten, in de jaren negentig gestart met de stichting FACE. Deze stichting heeft in Maleisië, Oeganda, Ecuador, Tsjechië en Nederland bossen aangeplant om te zorgen voor CO₂-opslag. Ook in 2006 heeft Essent substantieel bijgedragen aan de instandhouding van het FACE-bosareaal.

In de periode 1993-2006 heeft de aanplant van de FACE-bossen geleid tot opslag van een hoeveelheid CO₂ van circa 3 miljoen ton. Essent heeft tevens VER's aangekocht van het Te Apiti windproject. Dit is een

90 MW-windpark op het Noordereiland van Nieuw-Zeeland; de productie voldoet aan de elektriciteitsbehoefte van 45.000 Nieuw-Zeelandse huishoudens. Uniek aan het Te Apiti project is dat dit wereldwijd het eerste VER-project is dat de *Gold Standard*-status heeft verkregen. *Gold Standard*-projecten voldoen aan strenge criteria op het gebied van milieueffecten en duurzame ontwikkeling. Essent heeft 57.500 VER's gekocht van het project. Dit zijn wereldwijd de eerste *Gold Standard* VER's die zijn uitgegeven.

Het Camil biomassaproject Itaquí

Essent koopt onder andere CER's van een aantal biomassaprojecten in Brazilië. Eén van deze projecten is het Camil biomassaproject in Itaquí, operationeel sinds 2001. De emissiereductie van het project is het resultaat van de inzet van rijstkaf, afkomstig van rijstproducent Camil, voor elektriciteitsproductie. Hierdoor wordt voorkomen dat de rijstvliesen als afval wegrotten, zodat emissies

van methaan, een sterk broeikasgas, worden vermeden. Bovendien worden door de productie van de elektriciteit met biomassa, CO₂-emissies door gebruik van fossiele brandstoffen voorkomen. Essent heeft de totale emissiereductie over de looptijd van dit project aangekocht en heeft in 2006 203.000 CER's afkomstig van dit project ontvangen.

**In 2006 kende
Essent veel minder
stroomuitval
dan het landelijk
gemiddelde.**

Leveringszekerheid en betrouwbaarheid

Een betrouwbare energielevering is afhankelijk van het netwerk waarover de energie getransporteerd wordt. Ons onafhankelijk opererende netwerkbedrijf doet er alles aan om storingen tot een minimum te beperken. En om schadelijke emissies, inherent aan de bedrijfsvoering van energienetten, te beperken.

Essent Netwerk is actief in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en beheert in deze regio's ongeveer 146.000 km aan elektriciteitskabels en 40.000 km

aan gasleidingen. Door speciale aandacht voor netmanagement, gericht op een integrale risicobenadering, worden kosten en storingsrisico's beperkt. Dit komt nog eens tot uitdrukking in de ISO 9001- en PAS-55-certificaten voor *Asset Management*. Essent Netwerk is het tweede bedrijf ter wereld dat het PAS-55-certificaat heeft en het eerste dat zelfs beide certificaten heeft.

Betrouwbaarheid en storingsminuten

Uit internationale vergelijkingsstudies blijkt dat de betrouwbaarheid van de Nederlandse energievoorziening erg hoog is. Gemeten in minuten stroomuitval per klant per jaar, behoort het

Nederlandse netwerk tot de beste van Europa. De gemiddelde uitval in Nederland bedroeg in 2006 36 minuten. Het Essent gemiddelde in 2006 bedroeg 25 minuten. Na de storing in Haaksbergen in 2005, als gevolg van een bij uitzonderlijke winterse omstandigheden falende bovengrondse verbinding, deden zich in dezelfde regio in de zomer vele ondergrondse kabelstoringen voor.

De oorzaak was de extreme hitte en droogte, waardoor kabels in de isolerende zandgronden te warm werden. Doordat dit zich niet alleen bij Essent voordeed, maar ook elders in Nederland, verslechterde het landelijk gemiddelde ten opzichte van 2005.

Essent Netwerk streeft naar een gemiddelde uitvalsduur over vijf jaar van het eigen netwerk van niet meer dan 26 minuten per aansluiting per jaar. Hoewel deze maximale duur voor 2006 als gemiddelde niet is overschreden, zijn er nog grote regionale verschillen die variëren tussen de 17 en 35 minuten. Verwacht wordt dat deze spreiding door gerichte maatregelen in de komende jaren zal afnemen.

Emissies

Netwerk is verantwoordelijk voor een aantal emissies. Bij de gasnetten is sprake van een theoretisch lekverlies van gas. Het methaan dat in gas zit is een broeikasgas. Verdere emissies komen voort uit het gebruik van zwavelhexafluoride-gas (SF₆) in schakelaars. De berekende emissies van methaan en SF₆ zijn omgerekend naar CO₂-equivalenten voor onderlinge vergelijkbaarheid.

SF₆-gas; noodzakelijk en verantwoord

Voor de bedrijfsvoering van het netwerk zijn schakelaars noodzakelijk. Hiermee kunnen, bij technisch falen of bij onderhoudswerkzaamheden, delen van het net afgeschakeld worden. In een aantal van deze schakelaars wordt het zogenoemde zwavelhexafluoride-gas (SF₆) gebruikt. Dit is een niet-giftig, onbrandbaar en de ozonlaag niet aantastend gas met uitstekende elektrische eigenschappen. Nadeel van dit gas is echter zijn sterke bijdrage aan het broeikasgaseffect; de werking is bijna 24.000 maal zo sterk als CO₂. Het grootschalig gebruik van dit gas in bijvoorbeeld sportschoenen is dan ook sinds een aantal jaren verboden.

Essent Netwerk heeft uitvoerig onderzoek gedaan naar het huidige en eventueel toekomstig gebruik van dit gas in haar vermogensschakelaars. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen het gebruik in het hoogspanningsnet (de snelwegen van het elektriciteitsnet) en in het middenspanningsnet (de provinciale wegen). Essent heeft in totaal 593 hoogspannings-schakelaars in openluchtstations, acht schakelaars in gasgeïsoleerde, gesloten hoogspanningsinstallaties en circa 3.000 schakelaars in middenspanningsinstallaties.

De totale hoeveelheid SF₆ in de hoogspanningscomponenten bedraagt zo'n 17 ton, voor de middenspannings-schakelinstallaties zo'n 3 ton. De enige emissies die hieruit voortkomen zijn lekverliezen. Deze bedragen zo'n 2% van de hoeveelheid SF₆ aanwezig in de hoogspanningscomponenten,

overeenkomstig met ongeveer 300 kg in totaal per jaar. Voor de middenspanningsinstallaties is lekkage vrijwel uitgesloten.

In het hoogspanningsnet is er nauwelijks een technisch alternatief voor het gebruik van SF₆. De uitstekende elektrische eigenschappen van dit gas maken de bouw mogelijk van kleinere en toch sterkere installaties, die zelfs in afgesloten ruimten kunnen worden geplaatst. Daarnaast is, vergeleken met de vroeger veelvuldig toegepaste oliehoudende schakelaars (lekkages) of drukluchtschakelaars (lawaaioverlast), SF₆ ook milieutechnisch gezien een beter alternatief.

Voor middenspanningsschakelaars zijn SF₆-vrije schakelaars beschikbaar. De SF₆-technologie heeft echter een aantal milieutechnische voordelen, die de nadelen overstijgen. Zo hebben de grondstoffen en het fabricageproces van gebruikte materialen in de SF₆-vrije schakelaars (o.a. relatief grote hoeveelheden uit aardolie geproduceerd giethars) een groter aandeel in het verbruik van fossiele brandstoffen en het ontstaan van zure regen.

Essent Netwerk ziet derhalve voor haar schakelaars in het middenspanningsnet momenteel geen beter alternatief dan de gecontroleerde toepassing van SF₆. Zij volgt de ontwikkelingen op het gebied van deze apparatuur echter nauwgezet en zal bij het ter beschikking komen van andere SF₆-vrije alternatieven de toepassing van dit gas heroverwegen.

Figuur 40 Leveringsbetrouwbaarheid Essent Netwerk*
(in minuten)

	2006	2005
Essent gemiddelde	25	28
Landelijk gemiddelde	36	27

* jaarlijkse uitvalduur per aansluiting op laagspanning, middenspanning en hoogspanning

Figuur 41 Broeikasgasemissies Essent Netwerk
(kiloton CO₂-equivalent)

	2006
Lekverliezen aardgasnet	75
SF ₆ in schakelaars	8
Totaal	83

People

“Zoals een coach maximale inzet en betrokkenheid van zijn pupillen mag verlangen, mag een bedrijf dat van zijn medewerkers vragen. Mits diezelfde onderneming daar het nodige tegenover stelt. Natuurlijk, een goede en passende financiële beloning is belangrijk. Maar daarnaast moet je als bedrijf je medewerkers een omgeving bieden waarin ze zich kunnen ontwikkelen. Waarin er naar hun mogelijkheden wordt gekeken, hun kansen, hun toekomst. Van jong tot oud, in alle

geledingen. Zo spreekt het jong talentprogramma van Essent me bijzonder aan, met traineeships voor starters die zich vakinhoudelijk of richting management willen specialiseren. Daarnaast voert de onderneming al jaren lang een actief veiligheidsbeleid. Dat tekent Essent als een werkgever die niet alleen het beste uit haar mensen haalt, maar ook oog heeft voor hun welzijn. Het is een sociaal bedrijf, dat goede verhoudingen op prijs stelt. Ook met ons als Ondernemingsraad.”

“Essent haalt het beste uit haar medewerkers.”

Jan de Jong
voorzitter Centrale Ondernemingsraad Essent

Essent als werkgever

Essent biedt emplooi aan duizenden medewerkers. In Nederland, Duitsland en België. Allemaal mensen met hart voor de zaak. Dan is het vanzelfsprekend dat wij onszelf in onze rol als werkgever ook serieus nemen. En dat we onze medewerkers — *People* — een zo hoog mogelijke kwaliteit van arbeid willen bieden. In een omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen. Waarin ze de uitdaging vinden in nieuwe werkzaamheden, nieuwe producten, nieuwe mogelijkheden.

Of ze dat waarderen, moet blijken uit het medewerkersonderzoek dat we ieder jaar laten plaatsvinden. Aantrekkelijk zijn ook de opleidingsprogramma's waaraan medewerkers kunnen deelnemen. Wie verder wil, kán ook verder. Gemotiveerd. Én in een veilige omgeving dankzij ons HSE-beleid (*health, safety, environment*) dat zich onder meer richt op het verhogen van de veiligheid in alle geledingen:

in de productie, op de kantoren, tijdens het woon-werkverkeer.

En er is meer. Essent als werkgever wil dat haar organisatie een afspiegeling is van de diversiteit die bestaat binnen de maatschappij waarin zij opereert. Door deelname van vrouwen in managementfuncties te stimuleren. Door verjonging na te streven.

Telkens met het belang van onze mensen voor ogen. Want als wij ergens van overtuigd zijn, is het van de kracht van werkplezier. Goed voor mensen persoonlijk. En, uiteraard, voor de arbeidsproductiviteit binnen onze onderneming.

8 Essent als werkgever

Essent als werkgever; betrokken bij het dagelijkse leven van zo'n 13.560 medewerkers (FTE's). Voor allen heeft Essent een nadrukkelijke verantwoordelijkheid voor veiligheid, ontwikkeling en welzijn.

Nederland vergrijst, geschoold technisch personeel is moeilijker te krijgen, we moeten langer doorwerken en er is een blijvende noodzaak tot veilig werken. Allemaal thema's die Essent tegenkomt in haar personeelsbeleid. Naast veiligheid staat de ontwikkeling van mensen in hun huidige functie en voor eventuele vervolgfuncties voor Essent centraal. We willen onze medewerkers een veilige en inspirerende arbeidsplaats bieden.

Iedere medewerker heeft talenten. Het onderkennen en het aanwenden ervan is essentieel voor een mensgerichte onderneming. Wij willen talentvolle medewerkers werven en behouden. In de arbeidsmarkt moeten wij daarvoor meer het besef creëren dat Essent een aantrekkelijk bedrijf is waar veel mogelijkheden liggen voor gemotiveerde medewerkers. Er zijn instapmogelijkheden voor zowel jonge mensen in hun eerste baan, mensen die een volgende carrièrestap willen

maken, alsook medewerkers met veel ervaring. Naast het werven is ook het behouden van gemotiveerde medewerkers voor ons een belangrijk thema. Hierbij leggen wij de nadruk op openheid naar elkaar, op ontwikkeling en tevredenheid van medewerkers. En op veiligheid. Zodat medewerkers kunnen rekenen op een veilige werkomgeving met voldoende ontwikkelingsmogelijkheden. Want medewerkers zijn de echte duurzame energie van Essent.

Veiligheidsbeleid; de basis voor veilig en gezond werken

Essent wil haar medewerkers een veilige werkomgeving bieden. Dat zijn niet alleen de gebouwen en installaties waar gewerkt wordt, maar ook het veiligheidsbewustzijn bij de medewerkers.

Communicatie, trainingen, preventie en consistent monitoren van veiligheidsprestaties dragen hieraan bij. Zo wordt Essent veiliger; niet alleen voor Essent-medewerkers, maar ook voor medewerkers van door Essent gecontracteerde aannemers.

80

Veilig werken. Iedereen is zich hier vaak wel van bewust en maar weinig mensen zijn 'tegen' veiligheid. Toch kwamen bij Essent gevaarlijke situaties voor en zijn er incidenten en

ongevallen opgetreden. Om dit in de toekomst over de volle breedte van het bedrijf te voorkomen, heeft Essent sinds 2004 een overkoepelend veiligheidsbeleid. Met jaarlijks scherpere doelstellingen voor alle bedrijfseenheden, zowel ten aanzien van de veiligheidsprestaties (aantallen incidenten en ongevallen) als ten aanzien van de veiligheidsinspanningen (preventieve activiteiten). Inmiddels gebruiken we bedrijfsbreed eenzelfde taal als we over veiligheid praten en hanteren we eenzelfde manier van registreren.

Essent wil in 2010 behoren tot de top vijf van meest veilige energiebedrijven in Noordwest-Europa. Een *benchmark* is gestart om na te gaan wat de prestaties van andere energiebedrijven zijn. Consultantsbureau Det Norske

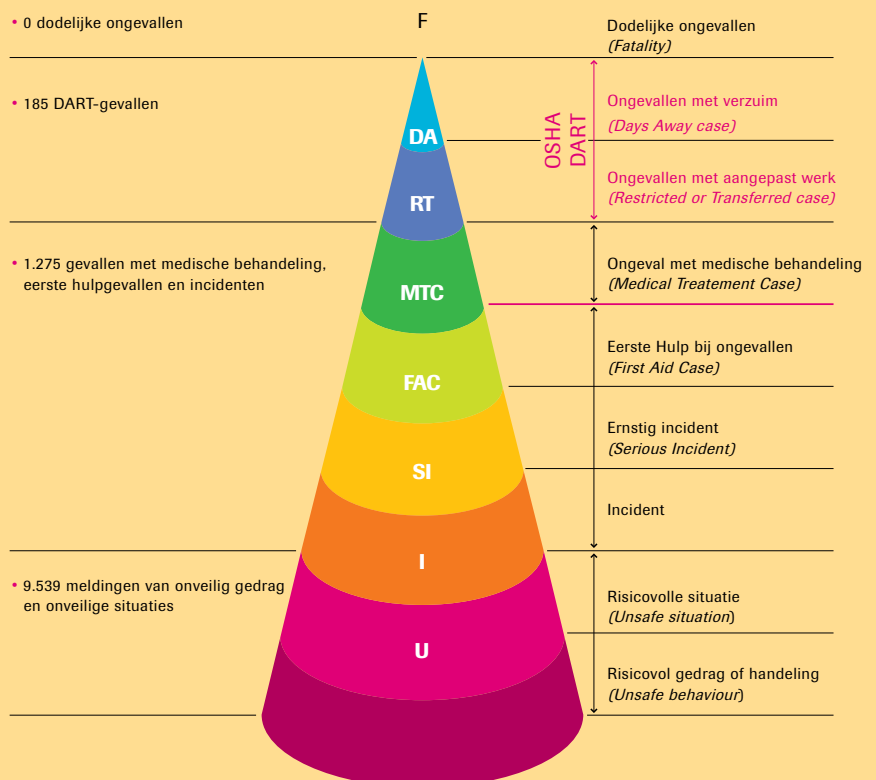
Veritas (DNV) onderzoekt hoe Essent zich verhoudt tot andere grote energiebedrijven.

Om de veiligheid verder te verhogen, is er veel gedaan in 2006. Bijvoorbeeld door ongeveer 6.500 veiligheidsrondgangen, waar alle geledingen van het Essent-management aan deelnamen. Oplettend gedrag zorgde voor de rapportage van meer dan 9.500 onveilige situaties of gedrag. En zijn er bijna 150 ontruimingsoefeningen gehouden op de verschillende Essent-locaties. Blijvende aandacht voor veiligheidsbewustzijn wordt bereikt door hierover te communiceren. Maar liefst 350 keer is via interne kanalen – veelal publicaties in magazines en op interne websites die voor alle medewerkers beschikbaar zijn – veiligheid onder de aandacht gebracht.

De DART-score uitgelegd

Veiligheidsregistratie binnen Essent komt tot uitdrukking in de DART-score. DART is een afkorting van *Days Away, Restricted or Transferred*, dus het aantal ongevallen met als gevolg verzuim of aangepast werk, per 200.000 gewerkte uren. Deze uren hebben betrekking op Essent's eigen personeel en personeel dat werkt in onze opdracht, zoals aannemers. De definitie is opgesteld door de Amerikaanse *Occupational Safety and Health Administration* (OSHA). Voor ongevallenregistratie en veiligheidsmanagement is de internationaal meest geaccepteerde standaard OHSAS 18001 als basis gekozen. Door deze methode te hanteren, worden de veiligheidsprestaties van Essent vergelijkbaar met die van andere bedrijven. Tevens worden op basis van de DART-score doelen geformuleerd voor de verantwoordelijke bestuurders en operationeel verantwoordelijke directies binnen Essent. Naast de DART-score worden ook gegevens bijgehouden die inzicht geven in andere incidenten en ongevallen (zoals eerste hulpbehandeling zonder ernstige consequenties) en geconstateerde onveilige situaties en handelingen.

HSE-resultaten 2006, berekend over 34 miljoen gewerkte uren

Essent had zich voor 2006 ten doel gesteld om onder een DART-score van 1,26 te blijven en geen enkel dodelijk bedrijfsongeval te accepteren. In totaal werd er ongeveer 34 miljoen uur gewerkt, waarvan 25,5 miljoen door Essent-personeel en 8,5 miljoen door personeel van door Essent gecontracteerde derden. Door een strikt veiligheidsbeleid is de uiteindelijke DART-score voor deze uren uitgekomen op 1,09. Dit is inclusief de business units Netwerk, Kabelcom, swb, Deutsche Essent en Milieu en door Essent gecontracteerde derden. Deze score is 13,5% beter dan de doelstelling. Voor 2007 heeft Essent wederom ambitieuze doelen gesteld om de veiligheid verder te verbeteren. Dit komt tot uitdrukking in een nieuwe DART-score doelstelling van 1,0.

	<i>doelstelling</i>	
	2006	2005
Doelstelling	1,26	1,70
Realisatie	1,09	1,26

Naast de vaststelling van de DART-score is ook gekeken naar het aantal gevallen waar medische behandeling of eerste hulp noodzakelijk was. Bij medische

behandeling wordt gekeken naar gevallen waarin iemand, na behandeling door een arts, de volgende dag weer aan het werk kan. Van eerste hulp is sprake indien eenvoudige interne hulpmiddelen volstaan. Het totale aantal medische behandelingen in 2006 was 76. Hiervan hadden 58 gevallen betrekking op eigen personeel en 18 op door Essent gecontracteerde derden. Eerste hulp was 343 keer noodzakelijk. Het merendeel van medische of eerste hulp was nodig voor personeel werkzaam in de operationele bedrijfsonderdelen; personeel uit kantooromgevingen had minder medische zorg nodig.

Om veilig gedrag en aandacht voor veiligheid blijvend te waarborgen, zijn er verschillende initiatieven geweest voor Essent als geheel en gericht op bepaalde business units. Zo is in 2006 het programma 'veilig autorijden' afgesloten. Gebruikers van lease- en bedrijfsauto's werden verplicht om deel te nemen aan een door het Nederlands Instituut voor Verkeersveiligheid (NIV) georganiseerde training in defensief autorijden. Ook de leden van de Raad van Bestuur hebben aan dit programma deelgenomen. Ook werden, op vrijwillige basis, overige medewerkers en hun

directe familie uitgenodigd om deel te nemen. In totaal waren er meer dan 4.000 deelnemers, deels afkomstig van de inmiddels verkochte business unit Kabelcom. Van de overige Essent-bedrijfsonderdelen waren er 3.390 deelnemers (2.672 verplicht en 718 vrijwillig).

Veiligheid bij door Essent gecontracteerde aannemers

Essent werkt voor veel activiteiten samen met derden of laat werkzaamheden door aannemers uitvoeren. Door aannemers wordt echter niet altijd net zo veilig gewerkt als door Essent zelf. De DART-score voor door Essent gecontracteerde derden wijkt sterk af van die van Essent (1,00 versus 1,34, resulterend in 1,09 voor beide). Essent eist van haar aannemers veilig gedrag. Door veiligheid op te nemen in de selectie van aannemers, duidelijke afspraken te maken over veiliger werken, het geven van nog meer veiligheidsinstructies, het houden van veiligheidstoezicht en het eisen van eenduidige veiligheidsrapportages, verwachten wij dat veilig werken vóór en bij Essent toeneemt. Veiliger werken door aannemers wordt dan ook één van de HSE-prioriteiten van 2007.

HSE Award

In 2006 is de jaarlijkse HSE Award geïntroduceerd. Dit is een prijs voor activiteiten of projecten die een aantoonbare verbetering op veiligheids-, gezondheids- of milieuzorggebied tot gevolg hebben gehad. Bedrijfseenheden mochten hiervoor zelf voorstellen insturen.

De winnaar uit de zestien inzendingen had een videoboodschap gemaakt over zijn eigen ervaringen met een ongeval waarbij een externe monteur ernstig gewond was geraakt, met als doel hiermee collega's te wijzen op de noodzaak elkaar op onveilig werken aan te spreken.

Michiel Boersma, voorzitter van de Raad van Bestuur, reikt de HSE Award 2006 uit.

De winnende business unit Essent Netwerk ontving EUR 5.000 voor donatie aan een goed doel.

Andere acties op veiligheidsgebied in 2006 waren onder meer een tweetal specifiek op kantooromgevingen gerichte HSE-trainingsprogramma's ('Een gezonde en veilige werkomgeving' en 'Wat te doen in noodsituaties'), die door de leidinggevenden in het reguliere werkoverleg aan alle medewerkers zijn gedoceerd. Ook het treffen van voorbereidingen in de organisatie tegen de gevolgen van een mogelijke vogelgriep pandemie heeft in 2006 geleid tot een specifiek crisisbeheersingsplan en diverse bedrijfsbrede preventieve maatregelen. Hierdoor kan Essent haar belangrijke maatschappelijke rol (o.a. continuïteit van de energievoorziening) ook ten tijde van een pandemie waarborgen.

Medewerkers in beweging

Essent is van oudsher actief in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland; ontstaan uit verschillende fusies van gemeentelijke en provinciale energiebedrijven. De plaatsen waar onze medewerkers wonen en werken zijn hier nog steeds een afspiegeling van. Toch verandert Essent en zijn wij actief in heel Nederland en in toenemende mate daarbuiten.

De vestigingen van Essent liggen vooral aan de noordoost- en zuidkant van Nederland. De vier grootste vestigingsplaatsen van Essent zijn Den Bosch (2.297 FTE's), Zwolle

(710 FTE's), Groningen (623 FTE's) en Geertruidenberg (406 FTE's). In deze plaatsen zijn kantoren en productielocaties van het netwerkbedrijf, handels- en verkoopbedrijf, Kabelcom-activiteiten of elektriciteitsproductie gevestigd.

De medewerkers van Essent wonen zeer verspreid over Nederland. Door de herverdeling en centralisatie van activiteiten in de afgelopen jaren, reizen Essent-medewerkers veel. Zo woont 78% procent van de medewerkers niet in de plaats waar hij of zij werkt. Om het woon-werkverkeer te beperken en daarnaast het reizen met openbaar vervoer te stimuleren, hebben wij besloten om onze

“ Van Zwolle naar Arnhem is een hele verandering. Zeker als je eerst op tien minuten fietsen van het kantoor in Zwolle woonde. Met een nieuwe baan ook een nieuwe standplaats en dus nu zo'n twee uur reizen. Met de trein natuurlijk. Eerst even wennen, maar nu wel erg gemakkelijk. Rustig je werk voorbereiden, e-mails lezen of bijblijven met de krant. Zo is een noodzakelijke reis, naast dagelijks rustpunt, ook efficiënt bestede tijd geworden. ”

Joke ten Hove
bestuursassistent Secretariaat Vennootschap

kantoren te vestigen nabij openbaarvervoerknooppunten, zoals in Den Bosch en Arnhem. Maar ook het stimuleren van flex- en thuiswerkplekken is een voorbeeld van ons mobiliteitsbeleid.

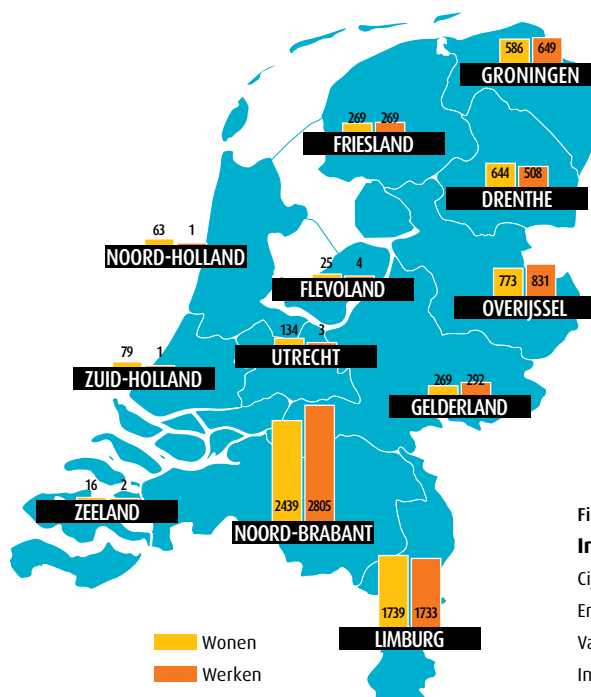
Aantallen en ontwikkeling: Essent als arbeidsmarkt

Essent is een levend(ig) bedrijf. Medewerkers gaan met pensioen of beginnen hun carrière bij Essent: fulltime of parttime. Essent vernieuwt zich constant en zoekt hiervoor naar de juiste mensen.

Binnen Essent – inclusief Deutsche Essent, onze 51%-deelneming swb AG en Essent Kabelcom – werkten er eind 2006 13.564 FTE's (op basis van een 38-urige werkweek). Dit waren 10.837 FTE's eigen medewerkers, waarvan het merendeel werkzaam was bij de business units Netwerk (3.578 FTE's), Service & Verkoop (2.400 FTE's), swb (2.287 FTE's) en Essent Kabelcom (1.428 FTE's).

Essent heeft relatief veel externe medewerkers, zo'n 20% ofwel 2.727 FTE's. De meeste externe medewerkers zijn te vinden bij de

Wonen en werken; medewerkers van Essent Nederland (per provincie)

Figuur 42
In FTE's eigen personeel
Cijfers excl. Volta, Twinstone, Energie:Direct, AZN, Domestiq, Vagron, Guibergen, EMZ, Insulinde

business units Service & Verkoop en op het hoofdkantoor. Om de continuïteit beter te waarborgen, wil Essent zelf meer bedrijfskritische kennis in huis houden. Wij streven er dan ook naar structurele activiteiten meer met eigen personeel uit te voeren.

In 2006 is de instroom van ons eigen personeel 13% geweest. De uitstroom bedroeg 5%. Ondanks een steeds krappere arbeidsmarkt in specifieke sectoren. Technisch personeel, IT- en financiële specialisten zijn niet alleen door Essent gewilde medewerkers.

WAR FOR TALENT; naar de top tien van beste werkgevers in Nederland in schaarse arbeidsmarkt

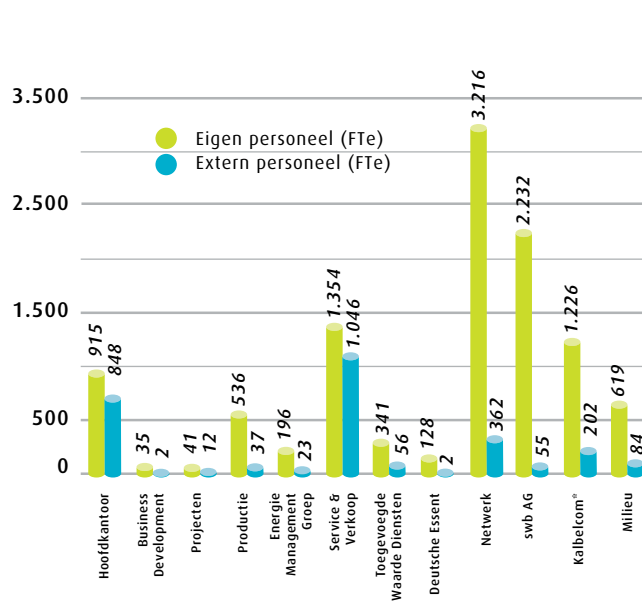
Goed personeel is schaars en bedrijven concurreren met elkaar in de werving van talentvolle medewerkers. De arbeidsmarkt wordt steeds krappere in specifieke sectoren, met name vacatures voor technisch personeel, IT- en financiële specialisten zijn lastig in te vullen. Essent zoekt steeds nieuwe wegen om personeel te werven. Zo is in 2006 een rekruteringsbonus ingesteld voor Essent-medewerkers die een nieuw IT-personeelslid introduceren. Doel was om 140 nieuwe IT'ers binnen te halen. Essent-medewerkers hebben via de campagne zo'n 45 kandidaten aangemeld en er zijn inmiddels zo'n 20 vacatures ingevuld. Ook hebben we een apart rekruteringsprogramma – het Technisch Talent Programma – voor jong technisch talent van

universiteiten en hogescholen. Inmiddels doen hier vijftien kandidaten aan mee. In 2007 willen we een instroom van 24 deelnemers hebben die na vijf jaar technisch specialistische of technisch georiënteerde managementfuncties kunnen vervullen. Ook werven we mbo-kandidaten met een elektro-technische of werktuigbouwachtergrond. Essent neemt, met andere partijen in de energiesector, deel aan het opleidingstraject Competent Leren In Bedrijf (CLIB) dat gegeven wordt aan diverse Regionale Opleidings Centra (ROC's). Hierdoor leren (v)mbo-leerlingen wat het is om te werken bij een energiebedrijf. En dit maken we bekend met de aparte website www.watt.nl om zo direct aan te sluiten bij onze doelgroep. Tot slot

is het van belang dat de naam Essent in de arbeidsmarkt nog meer bekend wordt als een betrouwbare en een aantrekkelijke werkgever met uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Hiermee gaan wij ons de komende jaren nog meer profileren. Met de ambitie om in 2009 tot de top tien van beste werkgevers van Nederland te behoren.

Figuur 43 Aantallen eigen en extern personeel per business unit

* Essent Kabelcom tot 1 februari 2007

Door intensieve werving is het toch gelukt om de invulling van bepaalde vacatures veilig te stellen.

Redenen voor uitstroom zijn divers. Zo is 57% uitgestroomd op eigen verzoek, heeft 11% van een mogelijkheid tot vervroegd uittreden gebruikgemaakt en is 8% uitgestroomd op verzoek van Essent. Verder is van 6% het contract voor bepaalde tijd niet verlengd en 18% is uitgestroomd vanwege overige redenen. Dit betrof veelal pensionering, beëindiging van de proeftijd of een gezamenlijk akkoord over de beëindiging van de arbeidsrelatie.

Personeelsopbouw

Bij Essent werken veel mannen. Deze mannen werken veelal voltijds. Er zijn veel meer mannen in leidinggevende functies dan

vrouwen. Geen verrassende zaken misschien voor een bedrijf in een industriële omgeving. Toch wil Essent dat het personeelsbestand een afspiegeling is van de maatschappij. Wij willen vrouwen stimuleren bij ons te komen werken en door te stromen naar topposities.

In 2006 was de gemiddelde leeftijd van een Essent-medewerker veertig jaar. Hiermee sluit Essent goed aan op het Nederlandse gemiddelde van 39 jaar (CPB 2002). In voorgaande jaren lag dit met 45 jaar aanmerkelijk hoger. Door stimuleringsmaatregelen, zoals de Flexibele Uittredings Regeling Plus (FUR+) in 2005, zijn veel oudere medewerkers uitgestroomd. Toch kent Essent nog altijd een relatief oud personeelsbestand. Zo zal 16% van het personeel binnen vijf jaar 55+ zijn. Binnen Essent bestaan echter nog

grote verschillen in gemiddelde leeftijd tussen de business units. Bij Netwerk en Productie is de gemiddelde leeftijd 45 jaar, terwijl bij Service & Verkoop en EMG de gemiddelde leeftijd 34 jaar is.

Medewerkers bij Essent zijn zeer loyaal aan de organisatie. Zo is 25% van hen 25 jaar of langer bij Essent in dienst. Gemiddeld bedraagt de diensttijd voor alle medewerkers circa vijftien jaar. Hiermee ligt de gemiddelde diensttijd van een medewerker bij Essent boven het landelijke gemiddelde van circa negen jaar (CBS 2001).

Het aantal vrouwen bij Essent is 27% van het totaal aantal medewerkers. Binnen Essent zien we een verschillende verdeling over de bedrijfs-onderdelen. Zo is Service & Verkoop het enige bedrijfsonderdeel met meer vrouwen (53%) dan mannen (47%). Een mogelijke verklaring is de meer administratieve omgeving waar meer vrouwen werkzaam zijn, bijvoorbeeld bij de callcenters of klant-administratie. Ter vergelijking: in de meer technisch georiënteerde omgevingen van de business units Productie, Netwerk en Projecten zijn respectievelijk 4%, 16% en 16% vrouwen werkzaam. Het aantal vrouwen in leidinggevende functies bij Essent is 14%. Dit wijkt niet wezenlijk af van het landelijk gemiddelde in een industriële omgeving. Essent wil meer vrouwen stimuleren om zowel bij Essent te komen werken als door te groeien naar managementposities. Zo worden vrouwen nadrukkelijk uitgenodigd om te solliciteren bij de traineeprogramma's. Om het aantal vrouwen in hogere functies verder te stimuleren is er

Omgaan met vergrijzing

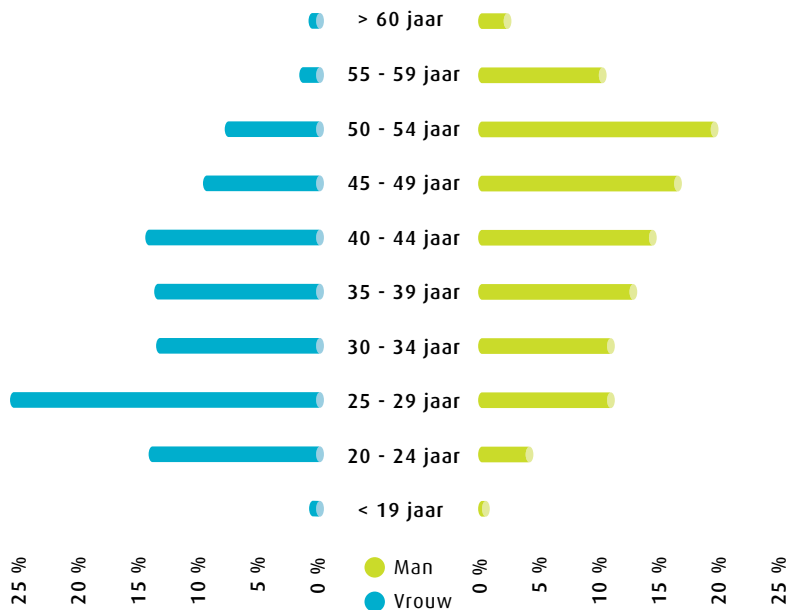
Met een hoge gemiddelde leeftijd binnen bepaalde bedrijfsonderdelen moet Essent serieus rekening houden met vergrijzing. De overheid verlangt echter dat er langer wordt door-gewerkt. Dit vraagt om een gedegen vitaliteitsbeleid dat rekening houdt met de levensfase waarin de mede-

werker zich bevindt. Essent wil oudere medewerkers, met vaak jarenlange, waardevolle praktijkervaring, de mogelijkheden bieden om hun werk vitaal en gemotiveerd te blijven doen. Zo bieden we opleidingsmogelijkheden om theoretische kennis te versterken. Ook investeert Essent in kennis-

overdracht en successieplanning om zodoende kennis voor de organisatie te behouden. Daarnaast is er ook aandacht voor de instroom – de jonge aanwas – aan wie de ervaren medewerkers hun kennis en ervaringen kunnen doorgeven.

Figuur 44 Procentuele leeftijdsopbouw mannen en vrouwen binnen Essent

binnen Essent een netwerk opgezet van vrouwen in sleutelposities: Womens' Energy, kortweg WE. Langs deze wegen streeft Essent ernaar de rol van vrouwen binnen de organisatie te versterken met een betere afspiegeling van de maatschappij als resultaat.

Binnen Essent wordt relatief weinig in deeltijd gewerkt. Zo werkt 80% voltijds en 20% in deeltijd. In Nederland wordt ongeveer 32% (CBS 2005) in deeltijd gewerkt. Het merendeel van de voltijds werkenden bij Essent, 89%, bestaat uit mannen. Vrouwen werken zowel voltijds (47%) als in deeltijd (53%). Waar mogelijk wil Essent aansluiten bij de behoeften van medewerkers om vol- of deeltijds te werken.

Ontwikkelen binnen Essent

Toegewijd personeel bestaat uit medewerkers die de benodigde vakkundigheid, capaciteiten en gedragskenmerken bezitten voor hun huidige baan en voor de eventuele vervolgstappen in hun carrière. Essent biedt medewerkers mogelijkheden om zich binnen Essent maximaal te kunnen ontwikkelen.

Binnen Essent krijgen medewerkers de ruimte om zich naar eigen inzicht te ontwikkelen. Medewerkers worden uitgenodigd zelf de regie te voeren over hun loopbaan. Mensen zullen langer moeten werken en later met pensioen gaan. Om de kennis en ontwikkeling in balans te houden met benodigde vaardigheden, speelt opleiding een belangrijke rol.

Door medewerkers te ondersteunen met opleidingen, stimuleren we de interne mobiliteit. Medewerkers worden breder inzetbaar. Essent ondersteunt medewerkers door ze te laten zien hoe ze beter kunnen leren en stimuleert zo de ontwikkeling van individu en organisatie. Deze leerprocessen worden gerealiseerd door opleiding, maar ook door andere vormen van leren, zoals *on-the-job-training*, zelfstudie, *e-learning*, *coaching*, stage of een combinatie hiervan. De aangeboden individuele mogelijkheden zijn gericht op het verwerven van kennis of vaardigheden. Bijvoorbeeld van bepaalde computersystemen, buitenlandse talen, zoals Duits of Engels, of persoonlijke competenties, zoals coachen, leidinggeven, projectmanagement of conflicthantering.

Naast individuele ontwikkelingsmogelijkheden biedt Essent ook groepsgerichte managementprogramma's aan. In 2006 hebben hieraan 433 medewerkers meegedaan. Doel van deze programma's is om minder afhankelijk te worden van externe bronnen voor werving van managementpotentieel en om talentvolle medewerkers van verschillende niveaus door te laten stromen. Hiermee wordt uiteindelijk meer met eigen medewerkers gerealiseerd.

Werkervaringsplaatsen en stages

Naast activiteiten voor bestaande medewerkers biedt Essent ook werkervaringsplaatsen (WEP) en stageplaatsen aan. Een WEP biedt schoolverlaters of langdurig werklozen een kans om gedurende een vastgestelde periode werkervaring en arbeidsritme op te doen. Essent ziet het als haar verantwoordelijkheid om moeilijk bemiddelbare jongeren en langdurig werklozen de kans te geven werkervaring op te doen. Werving is niet het voornaamste doel, maar het komt uiteraard wel voor dat medewerkers na de WEP-ervaring besluiten bij Essent in dienst te treden.

“ Essent heeft er begrip voor dat je op meerdere vlakken ambitieus bent en werk, gezin en een academische opleiding op een goede manier wilt combineren. Essent maakt het ook mogelijk om die ambities waar te maken. Zo kan ik mijn interessante baan in deeltijd uitvoeren. Door goede afspraken en technische ondersteuning kan dat deels ook nog vanuit huis. Op deze manier is het mogelijk om een goede balans te vinden tussen mijn gezin met twee jonge kinderen, baan en deeltijdstudie rechten. Goed geregeld dus! ”

Helmar Niemeijer
OR-coördinator business unit Service & Verkoop, inzake balans werk/privé

Programma	Wat is het?
Essent Leadership Programma	Het doel is om leiderschapskwaliteiten van de deelnemers te bevorderen en het tonen van leiderschapscapaciteiten binnen Essent te stimuleren.
Essent Career Development Programma	Het doel is om talentvolle specialisten en managers te begeleiden in hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. Daarnaast heeft het programma tot doel de specialisten en managers te versterken in hun algemene visie- en strategievorming, zodat ze in de toekomst binnen Essent kritisch kunnen meedenken en -beslissen.
Management Trainee Programma	Het tweejarig managementtraineeship heeft als doel jaarlijks een aantal goed gekwalificeerde jonge academici en hbo'ers op vaste functies de organisatie in te laten stromen.
Operationeel Management Essent	Het programma is bedoeld voor operationele managers die training krijgen in de benodigde kennis en vaardigheden om de bedrijfsprocessen en de eigen afdeling te begeleiden en de verlangde output en resultaten te realiseren.
Middel Management Essent	Deze leergang is gericht op managers die over het algemeen op een moeilijke positie zitten: tussen het op strategie en resultaat georiënteerde topmanagement aan de ene kant en het op de uitvoering en werkwijze gerichte operationele management aan de andere kant. De leergang is gericht op aansturing en <i>coaching</i> .

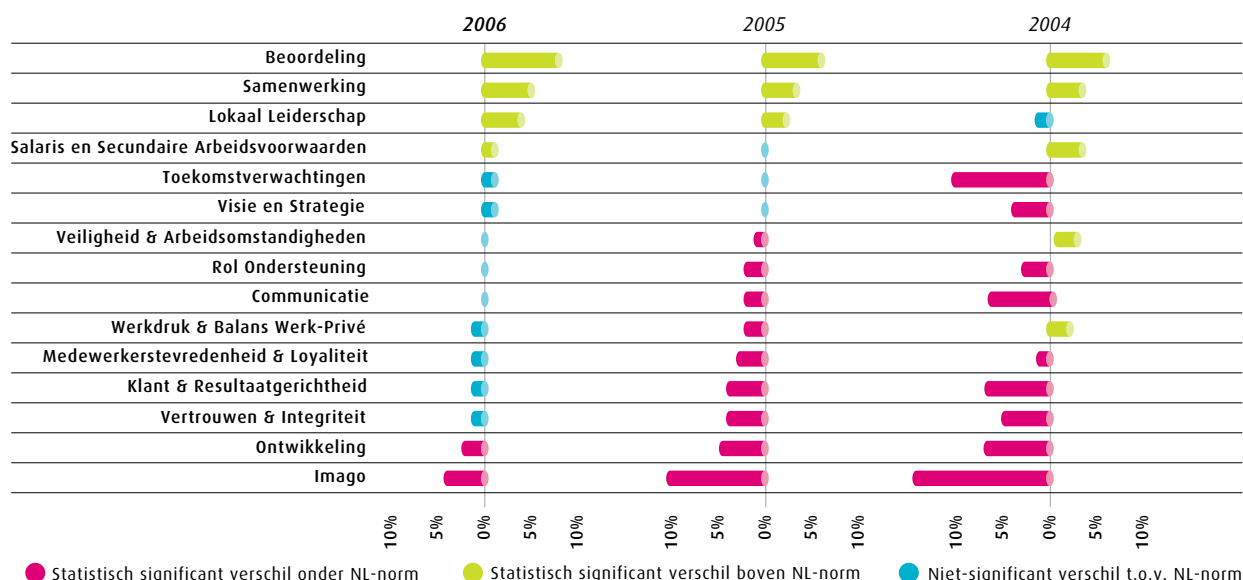
Dit met name bij de business units Netwerk en Productie. Daarnaast biedt Essent jaarlijks aan scholieren en studenten zowel stageplaatsen als afstudeer-plekken aan. De stage biedt de student gelegenheid kennis te maken met de arbeidsmarkt en sociale vaardigheden in het bedrijfsleven te ontwikkelen. In 2006 waren er in totaal 154 stagiairs actief binnen het bedrijf.

In dialoog met de medewerker

Met het Essent Medewerkers Onderzoek (EMO) willen wij beter inzicht krijgen in wat medewerkers vinden van Essent en van hun werk, en willen wij horen wat goed gaat binnen Essent en wat beter kan. En, door onze prestaties te vergelijken met benchmarks, onszelf te positioneren ten opzichte van andere bedrijven. De medewerkers in dialoog met Essent.

Het EMO is een onderzoek dat in opdracht van Essent door het onderzoeksbureau ISR wordt uitgevoerd. Het onderzoek gaat in op een groot aantal voor de werknemer en Essent belangrijke thema's als communicatie, betrokkenheid, veiligheid, samenwerken, toekomstverwachtingen, ontwikkeling en werkdruk. Zo krijgen beide partijen een goed beeld van hoe de medewerker de organisatie en zijn specifieke bedrijfs onderdeel ziet.

Figuur 45 Ontwikkeling van de score Essent ten opzichte van ISR-Nederlandse nationale norm

Het bureau doet dit onderzoek op vergelijkbare wijze bij andere grote bedrijven in Nederland, zoals bij ABN-AMRO Bank, Siemens, Unilever en TNT. Hieruit ontstaat de zogenaamde ISR-Nederlandse nationale norm; de landelijk gemiddelde prestatie van vijftig grote Nederlandse ondernemingen op dezelfde thema's. Essent had zich in 2003 tot doel gesteld om in 2006 deze norm te behalen en dat is grotendeels gelukt.

In 2003 zaten we nog vele procenten onder de nationale norm van ISR. Door goede communicatie, het betrekken van de medewerkers en veel aandacht voor het verbeterpotentieel is dit sterk verbeterd. Vele onderwerpen zijn tot vlakbij of zelfs boven de nationale norm gestegen. Dit zijn bijvoorbeeld onderwerpen als toekomstverwachting, communicatie, vertrouwen en integriteit, visie en strategie. Voor de onderwerpen ontwikkeling en imago scoren we respectievelijk nog 2% en 4% onder deze norm. Deze resultaten worden niet vanzelf gerealiseerd. Door communicatie via verschillende instrumenten hebben de EMO-onderwerpen de afgelopen

jaren veel aandacht gekregen. Voorbeelden zijn het ontwikkelen van mediavormen, zoals Intranet (een Essent-interne vorm van internet), de wekelijkse medewerkerskrant, maandelijkse voortgangsrapportages voor medewerkers en volwaardige instrumenten ter ondersteuning van medewerkers en management. Daarnaast zijn er tal van activiteiten geweest die de afstand van top tot medewerkers verkleind hebben. Zoals werkbezoeken van hoger management aan bedrijfsonderdelen en regelmatige *roadshows* waar medewerkers en Raad van Bestuur elkaar treffen en informatie uitwisselen. Ook het organiseren van Ronde Tafelgesprekken met een willekeurige selectie van medewerkers en de Raad van Bestuur heeft ertoe bijgedragen dat de ideeën en ervaringen van de medewerkers ook in de top gehoord worden.

Deze initiatieven en met medewerkers afgesproken acties hebben ertoe bijgedragen dat niet alleen de uitkomst, maar ook de deelname een vooruitgang laat zien. Dat het medewerkersonderzoek goed gewaardeerd wordt, blijkt uit de jarenlange hoge deelnamen gelegen

tussen de 74% en 81%. Ook zien we een stijgende waardering van medewerkers over de mate waarin acties worden genomen op basis van het onderzoek.

Medezeggenschap: meedenken en meedoen

Of het nu gaat om het splitsingsdebat of de vele veranderingen binnen Essent, de medezeggenschapsorganen denken mee. Vanuit het belang van het personeel en met een duidelijk oog voor de organisatie. Hiermee wordt recht gedaan aan medewerker, organisatie én bestuurder.

Essent heeft negen medezeggenschapsorganen, zeven op business unit-niveau, een Centrale Ondernemingsraad (COR) en – vanwege haar activiteiten in Duitsland en België – een Europese Ondernemingsraad (EOR). Essent heeft met de medezeggenschapsorganen in 2006 intensief overleg gevoerd. Zowel met de ondernemingsraden binnen de verschillende bedrijfsonderdelen als ook met de COR bij onderwerpen die de business unit overstijgen.

CERTIFICERING

Essent wil de intern georganiseerde opleidingen, waar mogelijk, extern borgen en certificeren. Een certificaat of diploma wordt dan getoetst aan de normen van het Europees Onderwijsstelsel. Hiervoor worden opleidingen gewaardeerd met *European Credits*, een door de Europese Unie ingevoerd systeem om certificaten en diploma's op een uniforme wijze te waarderen en te registreren. Hierdoor wordt de waarde van de opleiding voor de medewerker verhoogd, met een verrijking van het cv tot gevolg. Om dit te realiseren werkt Essent samen met diverse onderwijsinstellingen, hogescholen en universiteiten.

In januari 2007 ben ik voor mijn afstudeeropdracht begonnen bij Essent en het bevalt prima. Essent is een leuk bedrijf en ik leer er veel. Mijn opdracht is dan ook erg praktijkgericht: ik doe onderzoek naar de relatie tussen economische en demografische factoren enerzijds en nieuwbouwaansluitingen anderzijds. Ook qua stagebegeleiding is alles goed geregeld. Het enige minpunt vond ik het ontbreken van een stagevereniging bij Essent, een bedrijf met zoveel stagiairs. Maar dat gaat verbeteren: ik help binnen Essent een stagevereniging op te richten!

Marieke Beijer
stagiaire/afstudeerder bij de business unit Netwerk, inzake stages

'HELP! IK KRIJG EEN BAAN'

Essent heeft zich in 2006 aangesloten bij een initiatief van Achmea en twee afleveringen van het televisieprogramma 'Help! Ik krijg een baan' gesponsord. In deze nieuwe serie bij RTL5 lopen jonge, langdurig werklozen een dagje mee in een bedrijf. In de eerste aflevering was te zien hoe de twintigjarige Joris van Ooijen de handen uit de mouwen steekt bij het onderhoud van de windturbine in de Eemshaven. Een tweede kandidaat liep mee bij Hoogspanning. Joris werkt inmiddels bij de business unit Essent Netwerk.

Met de COR is uitgebreid gesproken over de plannen van de minister van Economische Zaken inzake de eigendomssplitsing van energiebedrijven. De COR heeft in LME-verband (Landelijk Medezeggenschapsplatform Energiedistributiebedrijven) effectief campagne gevoerd tegen de plannen van de minister. Mede dankzij de rol die de COR in dit verband speelde, is een splitsing van Essent voorlopig van de baan. Andere onderwerpen van overleg met de COR waren onder meer de ondernemingsstrategie, lopende organisatieveranderingen en de verkoop van de business unit Essent Kabelcom.

88

In 2006 is de medezeggenschapsstructuur aangepast aan de nieuwe business unit-structuur. In oktober zijn daarom verkiezingen gehouden, waarbij voor het eerst per computer en gsm kon worden gestemd. De nieuwe ondernemingsraden en de COR zijn in november geïnstalleerd.

Ook in 2007 staan weer belangrijke onderwerpen op de agenda, zoals de voorgenomen fusie tussen Essent en Nuon en het verder stimuleren dat het werknemersbestand een goede afspiegeling is van de maatschappij.

‘Essent in vorm’

In 2006 is het programma ‘Essent in Vorm’ van start gegaan. Onder professionele en enthousiaste begeleiding worden medewerkers persoonlijk gecoacht bij een actieve leefstijl, gezond bewegen en gezond werken. De trainingsruimte in ons kantoor in Den Bosch vormt hierbij de uitvalsbasis. Het programma kent verschillende onderdelen zoals cardiofitness, ATB-fietsen, werkplekonderzoek en fysiotherapie. ‘Essent in Vorm’ is eerst nog een proef in Den Bosch, maar, indien succesvol, wordt dit initiatief geleidelijk Essent-breed ingevoerd.

Open en constructief overleg tussen management en medezeggenschap is van groot belang voor het succesvol opereren van Essent en het goed functioneren van alle medewerkers. De Gedragscode Medezeggenschap Essent die in april 2006 werd ondertekend door de bestuurder en de voorzitter van de COR geeft ook blijk van het belang dat alle partijen hechten aan een professioneel opererende medezeggenschap. Deze gedragscode regelt de relatie tussen de werkzaamheden voor de medezeggenschap en overige werkzaamheden van de leden van medezeggenschapsorganen.

De COR is ook maatschappelijk actief met het door de COR opgerichte personeelsfonds ‘Samen voor Anderen’. Het personeelsfonds steunt projecten voor kinderen in ontwikkelingslanden, charitatieve instellingen in Nederland en helpt bij acute noodsituaties in

binnen- en buitenland. De Raad van Bestuur verdubbelt de door de COR gedane donaties.

Gezondheid en welzijn van medewerkers

Gezondheid en welzijn zijn thema's die elkaar nauw raken. Hoe ervaren mensen het werken bij Essent? Een zaak van gezond verstand en van gezond handelen. En van vertrouwen. Dit ontwikkelden wij verder in 2006.

De focus verandert van ziekteverzuimbeleid naar een meer preventieve insteek in de vorm van gezondheidsbeleid. Gezondheidsbeleid richt zich niet alleen op risicobeheersing in geval van een ziekmelding, maar vooral ook op het bevorderen van gezondheid van medewerkers door preventieve activiteiten. Medewerkers zullen door veranderende wet- en

Een belangrijk speerpunt in het verzuimbeleid is de begeleiding bij langdurige ziekte. Medewerkers van *Human Resources* en de ARBO-artsen ondersteunen de leidinggevenden bij het zoeken naar passende oplossingen. Door een probleemanalyse en een reïntegratieplan op maat kan voorkomen worden dat medewerkers onnodig in de WAO terechtkomen.

Openheid en vertrouwen

Essent heeft regelingen voor medewerkers met werkgerelateerde problemen. Verspreid over het werkgebied van Essent zijn elf vertrouwenspersonen werkzaam. Wie hulp zoekt bij het oplossen van een probleem op het gebied van pesten, agressie, geweld of seksuele intimidatie kan daar altijd terecht. Mocht een melding bij de vertrouwenspersoon leiden tot een klacht, dan vindt beoordeling plaats door een evenwichtig samengestelde klachtencommissie. In 2006 zijn er 24 meldingen gedaan bij de vertrouwenspersonen, daarvan zijn er vier behandeld bij de klachtencommissie. Eén klacht is ontvankelijk verklaard, maar ongegrond. De andere klachten zijn nog in behandeling.

89

regelgeving langer werken dan in het verleden en pas op hogere leeftijd gebruikmaken van (vroeg)pensioen. Daarom is het van belang dat medewerkers in alle fasen van hun leven gezond, veilig en gemotiveerd kunnen werken. Ons gezondheidsbeleid is daarom gericht op de totale keten van preventie, verzuim en reïntegratie, met als doel de gezondheid van mens en bedrijf te bevorderen.

Essent stimuleert medewerkers actief de regie te voeren over de balans in hun eigen gezondheid en de dagelijkse werkzaamheden. Het uitgangspunt is eenvoudig: een gezonde, fitte en vitale medewerker is weerbaarder en kan de dagelijkse werkzaamheden beter aan. Essent realiseert zich dat het veel vraagt van medewerkers: verantwoordelijkheid, flexibiliteit en prestaties. Daarom vindt Essent het belangrijk om de gezondheid van de mensen achter

deze prestaties aandacht te geven. Inzetbaarheid is hier van belang, wat in termen van gezondheidsbeleid inhoudt dat er gewerkt wordt aan vitaliteit en gezondheid van medewerkers. Bijvoorbeeld door initiatieven om 'gezond eten' te promoten. Zo is gezond eten goedkoper gemaakt in de bedrijfsrestaurants en zijn dikmakers duurder geworden. Daarnaast worden gezonde producten gelabeld.

Ziekteverzuim

In 2006 was het ziekteverzuim (zonder langdurig verzuim > 1 jaar en zonder zwangerschap) 4,2%. De afgelopen jaren was dit redelijk stabiel rond de 4% - 4,5%. Hiermee ligt het ziekteverzuim bij Essent duidelijk lager dan in de sector (5,4%, CBS 2005). De verwachting is dat door blijvende aandacht voor arbeidsomstandigheden, welzijn en reïntegratie het ziekteverzuim nog verder zal worden teruggedrongen.

Met de 'Klokkenluidersregeling' dragen we verder bij aan onze kernwaarden; open, effectief en inspirerend. Deze regeling biedt de medewerker die een misstand vermoedt een mogelijkheid dit te melden zonder dat dit gevolgen heeft voor zijn arbeidsrelatie. Een vertrouwenspersoon heeft tot taak de positie van de medewerker te beschermen door de identiteit van de medewerker geheim te houden en door erop toe te zien dat de medewerker niet benadeeld wordt in zijn arbeidsrelatie. In 2006 waren er geen meldingen die onder de Klokkenluidersregeling vallen.

"Eind 2006 hebben we het *partnership* met Essent verlengd tot en met 2009. Sinds 1995 werken we al samen op het gebied van Groene Stroom en het voorkomen van klimaatverandering, en dat bevalt heel goed. Een van de afspraken die we nu gemaakt hebben, is dat we gezamenlijk op zoek gaan naar alternatieve, duurzaam geteelde biomassa voor de bijstook in onze centrales. Daarnaast starten we een *pilotproject* om nieuwe varianten van biomassa in de praktijk uit te testen en zetten we de promotie van Groene Stroom en Groen voor Gas voort.

En natuurlijk blijft het WNF deel uitmaken van de Raad van Advies inzake de Essent *Green Gold Standard*. Zo zien we erop toe dat de door Essent geïmporteerde biomassa ook echt uit een duurzame bron komt. Niemand zal overigens verwachten dat we overal hetzelfde over denken. Zo vinden wij dat er meer geïnvesteerd moet worden in de technologie rond zonne-energie. Jammer dat de overheid de afgelopen jaren zo'n inconsistent subsidiebeleid heeft gevoerd rond duurzame energie: dat heeft investeerders onzeker gemaakt."

***"Samen zoeken
naar biomassa
voor de bijstook."***

Johan van de Gronden
algemeen directeur Wereld Natuur Fonds (WNF)

Essent als bedrijfsburger

Het bedrijfsburgerschap betekent voor Essent dat we actief en gepassioneerd deelnemen aan de maatschappij. Dat we ons veel gelegen laten liggen aan de omgeving waarin we opereren. Dat we hechten aan een goede verstandhouding met mensen. En dat we ook het nodige terug willen doen voor het vertrouwen dat die mensen in ons stellen.

We geven op tal van manieren invulling aan die wens. Door de discussie aan te gaan met omwonenden van onze elektriciteitscentrales en afvalverwerkers. Over licht, geluid, geur. Over wat zij van ons verwachten, wat we kunnen verbeteren. We organiseren rondleidingen, geven uitleg over onze processen. In alle openheid en gericht op het vergroten van wederzijds respect.

Waar we kunnen, proberen we ook het welzijn van lokale gemeenschappen te bevorderen — in Nederland en elders op de *Planet*. We stimuleren onze medewerkers vrijwilligerswerk te doen, individueel of collectief. Bij voorkeur in de omgeving waar zij wonen en/of werken, veelal de gebieden waar Essent haar wortels heeft. Een prima manier om uitdrukking te geven aan onze regionale verankering.

Tenslotte vullen we ons bedrijfsburgerschap in met sponsoring en donaties. Hierbij staan de kernwaarden open, effectief en inspirerend centraal. Waar wij deze herkennen in initiatieven en instellingen op het gebied van cultuur, natuur, onderwijs en sport gaan wij graag samenwerkingsverbanden aan. Liefst langdurig ook, want zulke relaties zijn het meest waardevol.

9 Essent als bedrijfsburger

94

Essent als bedrijfsburger; als onderdeel van de maatschappij en in constante interactie met de gemeenschap. Essent is meer dan alleen een energiebedrijf.

Wij zijn een gesprekspartner en een partij die nieuwe ontwikkelingen ondersteunt en daarmee mogelijk maakt. Essent is in Nederland altijd lokaal aanwezig en steeds bereikbaar voor vragen, klachten of verzoeken.

Hiermee geven wij als onderdeel van de samenleving waaraan wij energie leveren iets terug, namelijk betrokkenheid.

Essent is dagelijks bezig met de bevordering van het welzijn van lokale gemeenschappen. Met de levering van elektriciteit en gas, als bronnen van comfort en gemak. Maar ook met meer dan verkoop en levering alléén. Door rekening te houden met omwonenden, serieus om te gaan met klachten én mensen kennis te laten maken met wat wij doen.

Ook wil Essent actief in de samenleving staan. Dat doen wij door publieksactiviteiten te ondersteunen; van sport tot cultuur. En door donaties aan charitatieve instellingen en projecten die op lokaal niveau activiteiten steunen; van buurtvereniging tot harmonie. Wij zijn ook hoofdsponsor en partner van het Wereld Natuur Fonds (WNF). Samen vragen wij aandacht voor de klimaatproblematiek en biedt Essent, onder strikt toezicht van het WNF, duurzame alternatieven die CO₂-emissies

beperken. Ook zoeken wij samen naar duurzamere oplossingen, zoals nieuwe biomassabrandstoffen.

Teneinde actief bezig te zijn met de toekomst, steunen wij extra onderwijs en duurzaam wonen en zorgen wij voor toegang tot energie en communicatie. Extra onderwijs als middel tot kennisverwerving voor één kinderen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. Duurzaam wonen als concept om een lager energieverbruik te realiseren. En toegang tot duurzame energie en communicatie voor de allerarmsten in Afrika. Dit gebeurt weliswaar nog op kleine schaal, maar het is wel een begin. Allemaal zaken die veelal mogelijk worden gemaakt door de inzet van vrijwilligers. Als actief deel van de samenleving biedt Essent haar medewerkers mogelijkheden om deel te nemen aan vrijwilligerswerk.

Direct contact met onze buren

De activiteiten van Essent vinden in vele regio's in Nederland plaats. In alle gevallen wil Essent zo open mogelijk communiceren over wie wij zijn en wat wij doen. Zo treden wij met omwonenden van onze centrales in contact. Informeren wij omwonenden van onze locaties waar wij afval verwerken. En spreken wij met specifieke belangengroepen over actuele zaken. Om zo als goede buren met elkaar van gedachten te wisselen over wat wij doen, wat dat betekent en hoe wij dat eventueel verder gaan verbeteren.

Voor veel mensen zijn de energiecentrales van Essent een nabije buurt. De centrales zijn een constante bron van activiteit. Naast de dagelijkse

bedrijfsvoering zijn er bijna altijd bouw- en onderhoudsactiviteiten om veilig en duurzaam elektriciteit op continue basis te produceren.

Teneinde de invloed van centrales voor omwonenden beter in beeld te krijgen en om beter met hen te communiceren, heeft Essent in 2006 hiernaar een onderzoek laten doen. Dit onderzoek betrof de omgevingscommunicatie van Essent bij de Amercentrale (Geertruidenberg), de Clauscentrale (Maasbracht), een middelgrote warmtekrachtcentrale in Eindhoven en bij de bio-energiecentrale in Cuijk. De omwonenden van elk van de centrales werd verzocht te reageren op de vraag hoe Essent met hen communiceert. Hieruit kwamen enkele opmerkelijke conclusies naar voren. Nog niet de

helft van de omwonenden is zich bewust van de centrale in de buurt. De meesten beschouwen Essent als een neutrale tot goede buur. Hierbij werd het niet veroorzaken van overlast en het direct waarschuwen bij eventueel gevaarlijke situaties als belangrijk gezien. Toch waren er ook zaken voor verbetering vatbaar. Omwonenden willen bij eventuele overlast ook achteraf graag weten wat hiervan de oorzaak was. En ze willen meer duidelijkheid over de toekomstplannen rondom de centrale.

Essent neemt deze uitkomsten ter harte. Zo hebben ruim 5.000 omwonenden in Maasbracht en Linne een uitnodigingsbrief gekregen voor een hoorzitting over de uitbreiding en vernieuwing van de Clauscentrale in Maasbracht. In verband met het na revisie in gebruik nemen van onderdelen van de Amercentrale zijn zo'n 2.500 omwonenden vooraf op de hoogte gebracht van beperkte geluidsoverlast en stoomvorming. Zo voorkomen wij klachten en zijn wij transparant.

Klachten en overtredingen

Informeren, klachten registreren en vervolgens onderzoeken. Op basis hiervan wordt binnen de regels van vergunningen gewerkt en worden de omgeving en het milieu niet aangetast. Als wij niet voldoen en worden beboet, betrachten wij hier openheid in. Dit is een continu leerproces en zo voorkomen wij nieuwe problemen.

Essent heeft een klachtenprocedure en -registratie voor haar centrales en de locaties waar wij afval verwerken. Klachten over bijvoorbeeld lawaai of geuroverlast kunnen 24 uur per dag gemeld worden. Indien wij niet direct een uitleg kunnen geven, dan gebeurt terugkoppeling schriftelijk. In 2006 ontvingen wij diverse klachten. Voor de centrales hadden deze betrekking op geluidsoverlast, roestdeeltjes en roetneerslag.

Bij de Clauscentrale in Maasbracht werd melding gemaakt van geluidsoverlast. De Provincie Limburg heeft

de overlast bij de Clauscentrale onderzocht en diverse geluidsmetingen gedaan. Hieruit bleek geen overschrijding van de milieunormen. Ook zijn er bij de Clauscentrale 50 klachten ingediend over neer- geslagen roestdeeltjes. Ook dit is door de Provincie onderzocht. Hieruit bleek dat de roestdeeltjes niet aantoonbaar afkomstig waren uit de centrale. Bij de Amercentrale in Geertruidenberg was een klacht over vermeende roetneerslag; hetgeen niet waarschijnlijk bleek te zijn. Bij de overige productielocaties, zoals de WKC Moerdijk en de middelgrote eenheden, zijn geen klachten binnengekomen.

Overtreding van vergunningen en regels; opgelegde sancties

Essent heeft voor haar activiteiten vele, vaak zeer specifieke, vergunningen nodig. Hierin zijn de normen weergegeven die er voor zorgen dat het milieu beschermd wordt, overlast minimaal is en veiligheid gegarandeerd wordt. Wij streven altijd strikte naleving van deze vergunningen na, maar

Figuur 46 Boetes betaald in 2006

	Aantal boetes	Bedragen boetes (euro)
Energieproductie	1	300
Afvalverwerking	11	21.625
Energiedistributie	0	0
Totaal	12	21.925

heel soms blijkt dit toch niet te lukken.

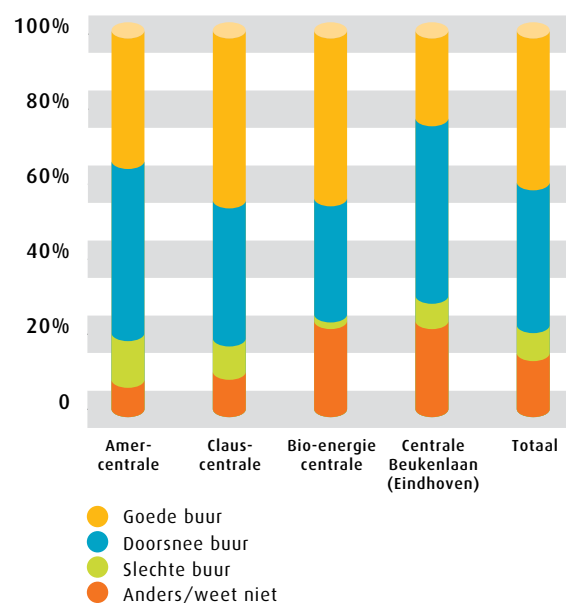
Bij het niet nakomen van vergunningsvoorwaarden wordt door bijvoorbeeld de gemeente of provincie, een toezicht- houder of andere bevoegde instantie een sanctie opgelegd. Dit willen wij voorkomen, maar als zich dit voordoet, willen wij hiervan leren.

In totaal heeft Essent in 2006 twaalf boetes voor een bedrag van bijna EUR 22.000 betaald. Bij de Amercentrale is een boete van EUR 300 opgelegd wegens vervuilde gangboorden bij het lossen van biomassa. Essent Milieu Wijster heeft een schikking betaald van EUR 15.000 ten aanzien van een geschil dat is

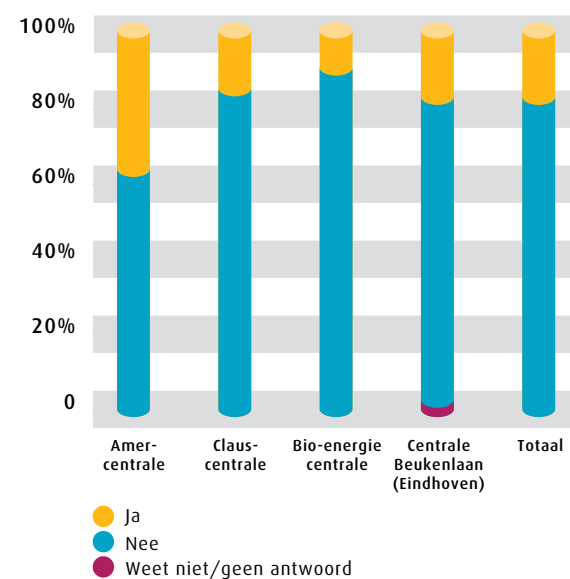
ontstaan in 2004 over de samen- stelling van geleverde compost. Essent Milieu Zuid heeft een bedrag van EUR 6.625 betaald voor tien kleine overschrijdingen van lozingsnormen en rapportagertermijnen in 2004 en 2005, in afwachting van een uitspraak op bezwaar.

Verder loopt nog een onderzoek of bewerkingsactiviteiten van licht verontreinigde grond door Essent Milieu wel of niet zouden zijn toegestaan. Indien dit tot een boete of overige sanctie leidt zal dit in een volgend MVO-verslag worden opgenomen.

Figuur 47 Beoordeling door respondenten in hoeverre Essent op verschillende locaties wordt gezien als een 'goede buur'.

Figuur 48 Beoordeling door respondenten in hoeverre men zich bewust is van de aanwezigheid van een Essent-centrale op verschillende locaties.

Voorlichting

Omwonenden en andere geïnteresseerden kunnen Essent ook bezoeken. Onze windparken en centrales staan open voor bezichtiging.

Zo kunnen zij kennismaken met de herkomst van de elektriciteit die bij hen thuis of in het bedrijf geleverd wordt. Ons Excursiecentrum vertelt de bezoeker alles over stroom, opwekking, distributie, afvalverwerking en duurzaamheid.

98

In 2006 bezochten ruim 9.000 mensen Essent. Hiervoor zijn in totaal 384 rondleidingen door diverse Essent-locaties verzorgd, 28% meer dan een jaar eerder. Vooral het bezoek aan de bio-energiecentrale in Cuijk steeg. Daar waren in 2006 48 rondleidingen, vergeleken met negentien in 2005. De drukstbezochte excursie-locaties zijn de Amercentrale en de afvalverwerkingsinstallaties van Essent Milieu in Wijster. Bezoekers waarderen de excursies zeer; gemiddeld geven ze als cijfer een 8,3. Het Excursiecentrum draagt ook bij aan een beter beeld van Essent. In 2006 had 41% van de bezoekers vóór de excursie een positieve mening over Essent, na afloop was dat 83%.

Essent als beheerder van het landschap

Bloemen, bijen of schapen. Een broedende slechtvalk bij de koeltoren van de centrale of een zeldzame orchis op een schakelstation. Hierbij wordt niet direct aan Essent gedacht. Toch heeft Essent in Nederland meer dan 1.400 hectare aan terreinen in eigendom. Een gebied groter dan 2.000 voetbalvelden. Dit beheren wij duurzaam en zorgvuldig.

De vele terreinen van Essent verschillen van grote locaties tot zeer kleine. Gedacht moet worden aan onze locaties waar afval verwerkt wordt, voormalige vuilstorten die wij beheren en diverse elektriciteitscentrales. Of aan transformatie- en schakelstations, windparken en de kleinere transformatiehuisjes in woonwijken. Van groot tot klein; allemaal hebben ze beheer nodig. Hieraan geeft Essent jaarlijks zo'n EUR 5 miljoen uit ten aanzien van onderhoud en goede omgang met de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

Bos en landschap

Bij de terreininrichting gaat het naast de infrastructuur, zoals toegangswegen, paden, parkeerplaatsen en hekwerken, ook om groenvoorzieningen met een functie. Aangezien Essent een enorme hoeveelheid onder- en bovengrondse voorzieningen beheert, spelen deze elementen op het eigen terrein een voorname rol. Aan het soort beplanting kan men vaak herkennen welke ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Zo treft men gras of bodembedekkers aan op kabelbedden. Bij bosachtige aanleg of landschappelijke inrichtingen liggen geen kabels of leidingen. Dit omdat de wortels de kabels aantasten en bij graafwerkzaamheden de bomen zouden sneuvelen.

Vaak is ons terrein een onderdeel van een grotere natuurlijke omgeving. Al bij de aanleg van de locatie wordt rekening gehouden met inpassing in de landschappelijke omgeving. Ook bij het onderhoud kijken wij naar wat de omgeving verlangt en de overheid soms voorschrijft. In het kader van bosontwikkeling is een visie voor de lange termijn van groot belang.

Informatiecentrum De Blinkerd in Wijster

Mooie natuur op onze eigen terreinen

Het maaien van hoog bermgras wordt niet zomaar gedaan. Er wordt rekening gehouden met de bloeitijd van de kruiden. Zo wordt gewacht totdat de meeste kruidachtige planten uitgebloeid zijn. Hierdoor kan zaadvorming plaatsvinden en zijn zaad-etende vogels ons zeer dankbaar.

Onze waterkrachtcentrale (vlakbij de Clauscentrale) is voorzien van een vistrap. Essent heeft deze ruim 200 meter lange en vier meter hoge trap, met achttien treden, in overleg met het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij aangelegd. Ook het onderhoud van de rivieroeveren rondom de centrale gebeurt door Essent. Er bevindt zich daar een vrij zeldzame rivierkleiflora. Enkele planten zijn voor de start van de bouw van de vistrap in depot gezet, om ze na het gereedkomen van de vistrap weer terug te planten.

Een ander voorbeeld is de afvalverwerkingslocatie in Wijster. Op deze stortplaats is decennialang het afval van miljoenen Nederlanders gestort. Nu is het grotendeels natuurgebied. Op de top van de veertig meter hoge heuvel, het hoogste punt van de provincie, ligt het in 2001 geopende informatiecentrum De Blinkerd, een

initiatief van onder andere de Stichting Het Drentse Landschap, het Waterschap Reest en Wieden en Essent.

Essent in beweging; ons mobiliteitsbeleid

Beweging kost energie. Soms is dit schaarse of milieubelastende energie, afkomstig van fossiele brandstoffen. In onze centrales gaan wij daar zo efficiënt mogelijk mee om en waar mogelijk vervangen wij deze door duurzamere alternatieven. Dit geldt ook voor ons mobiliteitsbeleid.

Mobiliteit is noodzakelijk voor Essent. Om onze installaties in goede staat te houden, storingen op te lossen en klanten te helpen, maken wij veel kilometers. Die kilometers proberen wij zoveel mogelijk te beperken. Dat is milieuvriendelijker en veiliger.

Om woon-werkautokilometers te reduceren, is het vestigingsbeleid van Essent erop gericht kantoren te concentreren rond knooppunten van openbaar vervoer. Onze belangrijkste kantoorlocaties in Arnhem en Den Bosch liggen direct nabij goede trein- en busverbindingen. Medewerkers worden zodoende gestimuleerd de trein of de

bus te nemen. Om openbaarvervoer-gebruik verder te stimuleren, wordt in 2007 aan alle leaserijders gratis de NS *Business Card* verstrekt. De overige medewerkers kunnen veelal gratis gebruik maken van een afdelingskaart. Als dit al nodig is, want met thuiswerkplekken en video- en telefoonconferenties is reizen soms zelfs overbodig. Om thuiswerken te ondersteunen, biedt Essent bijvoorbeeld een vergoeding voor het internetabonnement.

In totaal heeft Essent zo'n 1.575 personenauto's in gebruik. Dit zijn veelal leaseauto's, verstrekt aan medewerkers die voor hun functie mobiel moeten zijn. Deze auto's worden vaak ook privé gebruikt. Naast het beperken van het aantal kilometers, moeten die kilometers ook zuiniger worden. Zo is de eis voor alle nieuwe personenauto's dat deze een energielabel hebben uit de categorie A tot en met D. Deze labels geven de relatieve zuinigheid van de auto weer, waarbij de schaal loopt van A (zeer zuinig) tot en met G (bijzonder onzuinig). Ook onderzoeken wij of gebruik van auto's voorzien van een roetfilter verder gestimuleerd kan worden.

Groen voor rijden; klimaatneutraal rijden

Essent gaat haar wagenpark CO₂-neutraal maken. Alle CO₂-emissies door bedrijfs- en personenauto's binnen het Essent-wagenpark zullen in 2007 gecompenseerd worden. Dit is een belangrijk beleidselement, naast de andere inspanningen om de milieueffecten van het wagenpark van Essent te beperken. De CO₂-compensatie wordt gerealiseerd op basis van de aankoop van rechten (zogenoemde *credits*) uit een CO₂-reductieproject. Het betreffende project voldoet aan de strenge WNF *Gold Standard*-criteria voor klimaatcompensatie. De emissie van het wagenpark van Essent wordt geschat op 16.000 ton CO₂ per jaar.

Wij stimuleren ook het gebruik van nieuwe auto's die voorzien zijn van een zogenaamde hybride aandrijving; een bijzonder efficiënte combinatie van rijden op benzine en elektriciteit. Begin 2007 waren er twaalf hybride auto's in het Essent-wagenpark. De verwachting is eind 2007 uit te komen op 25. Teneinde deze doelstelling te bereiken, wordt een promotietour langs de grotere Essentvestigingen georganiseerd om bekendheid te geven aan deze energiezuinige vorm van rijden.

“ Als energiebedrijf hebben wij een voorbeeldfunctie als het gaat om energiebesparing en duurzaamheid. Door het efficiënt opwekken van elektriciteit met kolen en gas en de inzet van schonere alternatieven, komen wij tot een duurzamere energiehuishouding. Essent heeft in deze energietransitie een voortrekkersrol. Ook met ons mobiliteitsbeleid moeten wij deze voortrekkersrol vervullen. Streven naar zuiniger en duurzamer autogebruik voor die kilometers die wij echt moeten maken. Ik wil dit ook uitdragen en heb daarom gekozen voor een energiezuinige hybride auto. Voorzien van moderne techniek en met een deels elektrische aandrijving levert deze, net als Essent, een bijdrage aan een milieuvriendelijkere wijze van mobiliteit.

”

*Rinse de Jong
lid Raad van Bestuur*

Alternatieve Elfstedentocht in Oostenrijk

Essent heeft ook 1.326 bedrijfsauto's (diesels) in de kleuren van Essent. Hiermee is in 2006 in totaal bijna 36 miljoen kilometer gereden; zo'n 27.000 kilometer per auto. Essent wil de emissies van haar dieselauto's beperken. Zo worden nieuwe bedrijfsauto's, waar dit technisch mogelijk is, voorzien van een roetfilter en alle nieuwe vrachtauto's (> 7.500 kg) van zogenaamde *AdBlue*-technologie. Dit is een zuivere, milieuvriendelijke oplossing op basis van de chemische stof ureum, welke schadelijke stoffen in de uitlaatgassen sterk reduceert. *AdBlue* wordt afzonderlijk opgeslagen in de buurt van de dieseltank en wordt niet aan de diesel toegevoegd.

Ten aanzien van alternatieven voor diesel voor bedrijfsauto's kijkt Essent ook naar aardgas, dat emissievriendelijker is. In het voorjaar van 2007 start een test voor bedrijfsvoertuigen met aardgas als brandstof. Deze worden ingezet bij Essent Netwerk te Tilburg. Vooralsnog bij één vestiging, maar de inzet op andere locaties in geheel Nederland is op termijn mogelijk. Gekeken wordt naar veiligheid, betrouwbaarheid en het behalen van door de fabrikanten opgegeven emissiewaarden. Belangrijk struikelblok bij de verdere toepassing is het gebrek aan tankstations waar aardgas beschikbaar is.

Sponsoring en donaties; bijdragen aan de gemeenschap

Als bedrijf maatschappelijk verantwoord bezig zijn, betekent niet alleen rekening houden met winst en omzet, maar ook met de omringende gemeenschap. Omdat wij geloven in bevordering van welzijn door educatieve en culturele initiatieven en in versterking van de leefbaarheid in lokale gemeenschappen.

Sponsoring is een goede manier om de naamsbekendheid van Essent en ons imago verder te versterken. Wij richten ons hierbij op vier gebieden om brede groepen in de samenleving te bereiken: cultuur, natuur, onderwijs en sport.

Cultuur

Het ondersteunen van initiatieven op het gebied van cultuur is een van de mogelijkheden om de band met onze regio's te versterken. Tegelijkertijd wordt het aanbod van cultuur voor de samenleving versterkt. Sponsoring richt zich op popmuziek, (zomer)-festivals en een drietal musea.

De Essent *Awards* zijn stimuleringsprijzen voor popmuziek, bedoeld voor beginnende bands. Daarnaast dragen wij bij aan grote festivals als *Lowlands* en *Noorderslag* en een hele serie kleinere popfestivals.

In 2007 zal Essent nauw samenwerken met vijftien festivals onder de noemer Essent Awards@festivals. De Essent Awards@festivals zijn een uitbreiding van de bestaande Essent *Awards*. Zo krijgen winnaars van een Essent *Award* een extra podium.

Essent ondersteunt...

- Essent ISU (*International Skating Union*) *World Cup*, een serie van acht mondiale Wereldbekerwedstrijden.
- De schaatsbond KNSB.
- De Essent Cup, gericht op marathonschaatsen.
- Het schaatsstadion Thialf in Heerenveen.
- Diverse alternatieve Elfstedentochten in bijvoorbeeld Zweden, Finland en Oostenrijk.
- Enkele regionale projecten voor schoolschaatsen.

Daarnaast ondersteunen wij ook het internationale schaaktoernooi van Hoozevee. Daarin spelen jaarlijks de Nederlandse kampioen, de vrouwelijke wereldkampioen, de jeugdwereeldkampioen en een mondiale top tien-speler in een vierkamp tegen elkaar. Sponsoring van andere sporten, zoals hockey, tennis en voetbal, biedt ons de mogelijkheid voor relatieontvangsten en klantenacties.

De Essent Award

De Essent Award bestaat inmiddels vijf jaar en is uitgegroeid tot een belangrijke waardering voor aanstormend talent. Tien keer per jaar reiken wij dé muziekaward uit om

talentvolle bands en artiesten te ondersteunen. De winnaar krijgt een promotiebudget van EUR 5.000, veel aandacht van de media en de mogelijkheid om te spelen op een groot festival. In het voorjaar spelen

vijf bands op het festival Noorderslag in Groningen en in het najaar vijf bands op het Lowlandsfestival. In totaal hebben 75 bands de Award al in ontvangst mogen nemen.

Dit bijvoorbeeld op verschillende bevrijdingsfestivals, Dauwpop, Mundial Tilburg, Paaspop, het TT-festival en Indorppop. Deze en andere festivals kunnen met financiële steun van Essent Awards maximaal twee van de tien meest recente Essent Awards winnaars contracteren.

Erasmusfestival

Essent ondersteunt het Erasmus-festival in Den Bosch waar de laureaat van de Erasmusprijs wordt geëerd. Met een dansvoorstelling, film, mode, een breed educatief programma, diverse tentoonstellingen en een congres geven wij invulling aan het thema van de Erasmusprijs.

De Erasmusprijs wordt jaarlijks toegekend aan een persoon of instelling die een bijzonder belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de Europese cultuur. De nadruk ligt hierbij op tolerantie, culturele veelvormigheid en ondogmatisch, kritisch denken; humanistische waarden. In het verleden is de prijs toegekend aan befaamde kunstenaars, geleerden en politici.

Zomerfestivals

Onder 'regionale' zomerfestivals vallen bijvoorbeeld Theaterfestival Boulevard in Den Bosch, Noorderzon in Groningen, Cultura Nova in Heerlen, het 'State of the Image'-festival in Arnhem, het Take Root-festival in

Assen en Oerol op Terschelling. Het zijn bijzondere festivals, met vernieuwende acts en multiculturele invalshoeken.

Musea

In de loop der jaren is een band opgebouwd met drie voor hun provincie prominente musea: het Drents Museum in Assen, het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem en het Bonnefantenmuseum in Maastricht. Deze musea worden ondersteund bij het maken van bijzondere presentaties uit de eigen collectie, al dan niet aangevuld met hoogwaardige stukken uit bruikleen.

Natuur

Door de intensieve samenwerking met en ondersteuning van het Wereld Natuur Fonds (WNF) wordt 'duurzaam ondernemen' ook in de praktijk gebracht. WNF en Essent bouwen samen aan een duurzame toekomst. Onder meer door gezamenlijk ontwikkelde projecten, die de leefbaarheid bevorderen door zorg te dragen voor natuur en de kwaliteit van het landschap. Ook ondersteunen wij het Nationaal Park de Hoge Veluwe en het Drents Landschap. Stichting 'Het Drentse Landschap' voorkomt dat in de provincie dieren en planten verdwijnen, bijzondere landschappen slijten of monumenten in het landschap hun karakter verliezen.

Onderwijs

Met het ondersteunen van onderwijs wordt gewerkt aan toekomstperspectief voor mens en onderneming. Essent heeft zich verbonden aan de IMC-Weekendscholen in Tilburg en (sinds 2007) in Groningen, gericht op jongeren van tien tot veertien jaar. Het doel is om

gemotiveerde jongeren uit sociaal-economische achterstandssituaties door aanvullend onderwijs in het weekeinde te helpen hun kansen én hun zelfvertrouwen te vergroten. Daarnaast heeft Essent goede banden met diverse universiteiten en onderwijsinstellingen in ons land en sponsoren wij studieprojecten.

Sport

Op het gebied van sport ligt de nadruk op het schaatsen. Met die keuze verbindt Essent zich met een door en door 'Hollandse' sport, die gekenmerkt wordt door een sympathiek en open karakter. Een sport waarbij het draait om een optimaal gebruik van energie, een gezonde vechtlust en de wil om de beste resultaten te boeken.

Donaties

Bijdragen aan de samenleving gebeurt niet alleen door sponsoring, maar ook door donaties aan een breed scala projecten op maatschappelijk gebied. Wij ondersteunen initiatieven in onze regio's, zoals de stichting 'Doe een Wens', die de

liefste wens van kinderen van drie tot achttien jaar met een levensbedreigende ziekte vervult. Maar ook het Colombinehuis en Villa Pardoës. Dit zijn vakantieverblijven voor ernstig zieke kinderen en hun familie.

Ook met éénmalige bijdragen aan (kleinere) projecten geven wij uiting aan onze betrokkenheid bij de samenleving. Gedacht moet worden aan donaties aan lokale sportverenigingen, buurthuizen en stichtingen met diverse ideële doelen. In 2006 doneerde Essent ongeveer EUR 300.000 aan 170 sterk uiteenlopende projecten en activiteiten.

103

Bijzondere partners en projecten

Het Wereld Natuur Fonds en Essent; partners in duurzaamheid

Een van onze meest bijzondere en gewaardeerde sponsorrelaties is het Wereld Natuur Fonds. Samen zetten wij ons vanaf 1995 in voor hetzelfde doel: het tegengaan van de oorzaken van klimaatverandering. In 2006 besloten wij de samenwerking te verlengen tot 2010, omdat er nog veel te doen is voor de natuur en de bescherming van ons klimaat.

Essent is hoofdsponsor van het Wereld Natuur Fonds (WNF) en het enige bedrijf binnen de energiebranche dat samenwerkt met het WNF. Het WNF maakt dit op verschillende manieren kenbaar, o.a. in haar magazine Panda en op hun website.

De samenwerking komt voort uit een gemeenschappelijke doelstelling om de oorzaken van klimaatverandering tegen te gaan. De CO₂ die vrijkomt bij de opwekking van energie draagt bij aan de opwarming van de aarde. Wetenschappers zijn van mening dat

dit de belangrijkste veroorzaker is van klimaatverandering.

Essent onderschrijft de doelstellingen van het WNF. Wij associëren ons graag met de *goodwill*, sympathie en betrouwbaarheid van het merk WNF. Het logo van het WNF in onze reclameuitingen is een keurmerk voor onze klanten. Dit helpt ons bij de promotie van Groene Stroom en Groen voor Gas. Dit zijn duurzame producten die de warme aanbeveling krijgen van het

Samen sterk voor een duurzame wereld

WNF en waar zij in een onafhankelijke rol toezicht op houdt.

In 2006 is een verlenging van de samenwerking ondertekend tot en met 2009. Hierbij is een aantal thema's benoemd, waarop beide partijen hun aandacht zullen toespitsen. Allereerst zal de promotie van de duurzame energieproducten Groene Stroom en Groen voor Gas worden voortgezet. De ambitie is om de klantaantallen voor beide producten verder uit te bouwen. Het WNF zal daarbij een belangrijke aanbevelende rol blijven spelen. Voorts is energiebesparing een zeer prominent thema, naast verduurzaming van de energievoorziening. Het WNF en Essent zullen beide het publiek stimuleren om het gebruik van energie te reduceren. Een derde speerpunt is duurzame biobrandstoffen. Essent gaat samen met het WNF onderzoek doen naar beschikbare duurzame biobrandstoffen voor onze centrales.

*Essent staat
midden in de
samenleving*

Vrijwilligerswerk

Dat Essent midden in de samenleving staat komt ook tot uitdrukking in het vele vrijwilligerswerk dat de medewerkers doen, veelal in de regio waar zij wonen en/of werken. Individueel of in afdelingsverband. Zo zijn medewerkers actief als vrijwilliger bij de door Essent gesponsorde Weekendscholen en gaan complete afdelingen aan de slag voor een goed doel.

In 2006 heeft Essent de mogelijkheden onderzocht om vrijwilligerswerk extra te stimuleren. Daarbij nadrukkelijk kijkend in hoeverre kan worden aangesloten bij wensen die leven bij andere *stakeholders*, zoals aandeel-

houders. Dit heeft geresulteerd in een aantal proefprojecten die in het voorjaar van 2007 zullen worden uitgevoerd. Goed voor de ontwikkeling van de medewerkers, goed voor de regio, goed voor de maatschappij.

Weekendschool

Sinds januari 1998 bestaat de IMC-Weekendschool, een school voor aanvullend onderwijs voor jongeren van tien tot veertien jaar uit sociaal-economische achterstandswijken. De eerste school is ontstaan in Amsterdam Zuidoost, waarna andere steden volgden. Essent is sponsor van de Weekendscholen in Tilburg en Groningen.

Op de Weekendschool maken gemotiveerde jongeren uit sociaal-economische achterstandssituaties kennis met tal van interessante vakgebieden uit de wereld van wetenschap en kunst.

Weekendschoolvakken worden aangeboden door deskundigen met een passie voor hun vak. Het curriculum omvat onder meer geneeskunde, recht, filosofie, poëzie, wiskunde, sterrenkunde en beeldende kunst. In drie jaar volgen de leerlingen ongeveer vijftien Weekendschoolvakken van gemiddeld vier zondagen. Daarnaast volgen zij trainingen, zoals presenteren, informatie zoeken en college volgen. Bovendien worden zij aangemoedigd zelf ook gastcolleges te organiseren.

Doel van het Weekendschoolonderwijs is jongeren te steunen bij het verbreden van hun perspectieven en het verwerven van zelfvertrouwen. Tijdens een geslaagde loopbaan op de Weekendschool wordt intellectueel enthousiasme levend gehouden en gevoed. Bovendien krijgen de deelnemers in toenemende mate het gevoel dat ook zij deel kunnen uitmaken van maatschappelijke kringen waarin intellectuele of kunstzinnige prestaties worden gewaardeerd.

Alle Weekendscholen worden gefinancierd door bedrijven en fondsen. Essent heeft zich als hoofdsponsor verbonden aan de Weekendscholen in Tilburg en Groningen.

Daarnaast biedt het Essent de mogelijkheid om beroepen in de energie- en techniekwereld onder de aandacht te brengen van de kinderen. Doordat medewerkers van Essent zich via gastlessen en vrijwilligerswerk inzetten voor de Weekendschool, dragen zij bij aan een beter toekomstperspectief voor de deelnemende kinderen.

Het enthousiasme van de medewerkers van Essent heeft in 2006 geleid tot de eerste lesmodule energie. Het technische lesblok bevat onder andere een kijkje in de bussen van de storingsmonteurs van Essent, een proefjesdag en een discussie over energie in de toekomst. Gedurende de laatste lesdag waren de kinderen te gast in het opleidingscentrum van Essent Netwerk in Den Bosch.

105

“ Toen ik hoorde over de Weekendschool in Tilburg, sprak het concept me meteen aan en heb ik me opgegeven om daar een keer op zondag als vrijwilliger aan de slag te gaan. Het was heel leuk om te doen en ik vond het ook dankbaar werk; de kinderen waren gemotiveerd en hadden veel plezier. Wel heel intensief: als je in het dagelijks werk vooral bezig bent met het interpreteren van cijfers, is het begeleiden van kinderen van een jaar of twaalf toch wel iets heel anders! Mijn eerste ervaring is me zo goed bevallen dat ik inmiddels een tweede keer als begeleider heb meegedaan. In de toekomst zal ik me zeker weer aanmelden. **”**

Laura Lammers
controller datakwaliteit bij business
unit Netwerk

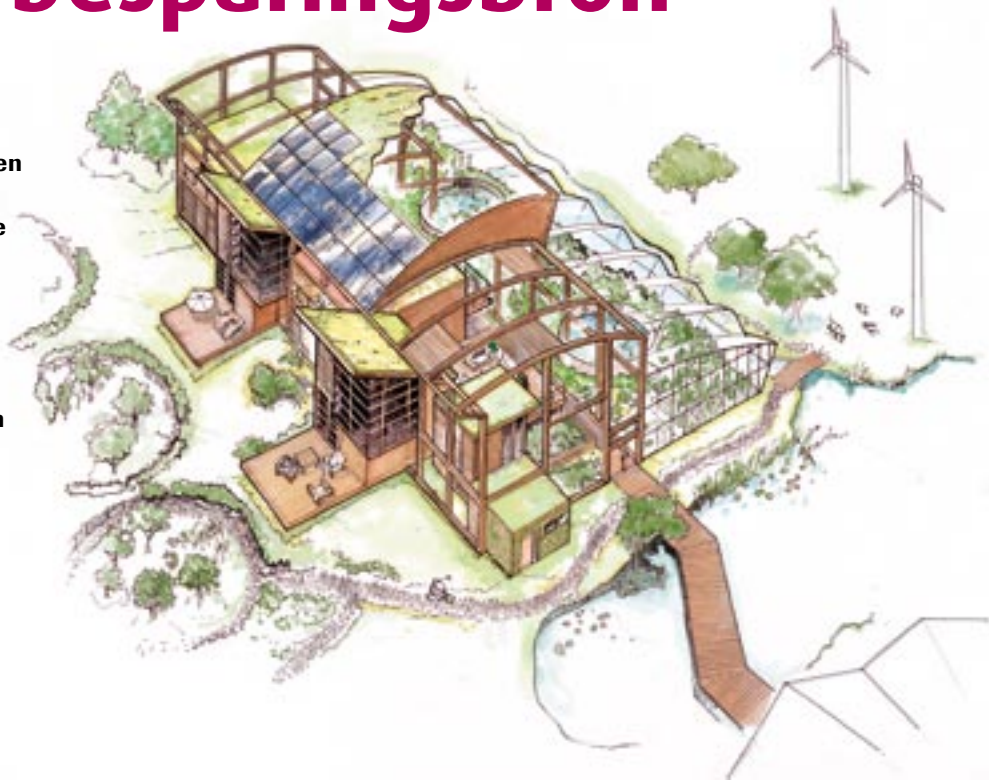
EcoVilla; duurzaam wonen en leven als besparingsbron

106

Verbeteren van welzijn, bevorderen van leefbaarheid, aansporen tot burgerzin en betrokkenheid bij de samenleving. Kortom, met elkaar bouwen aan een duurzame toekomst. Daarin is het concept Duurzaam Bouwen alléén niet genoeg, maar zullen bewoners hun leefpatroon opnieuw moeten 'ontwerpen'. Stichting EcoVilla helpt daarbij.

EcoVilla biedt concrete woonconcepten met als doelstelling het energieverbruik rondom wonen en leven drastisch te verlagen. Dit gebeurt door een integrale aanpak en met toepassing van duurzame technologie en kennis. EcoVilla brengt in praktijk wat nu al kan: modern en aantrekkelijk leven en wonen en tegelijkertijd onze verantwoordelijkheid tonen voor het milieu. Bewoners, bedrijven en deskundigen gaan met elkaar de uitdaging aan om de CO₂-uitstoot van EcoVilla-bewoners met een factor vijf terug te brengen.

In een EcoVilla wonen meerdere generaties bij elkaar in de buurt. In het concept vormen de bewoner en diens keuze het uitgangspunt.

Aspirant-bewoners, ondersteund door deskundigen, maken eigen keuzen voor een duurzame leefstijl. Die worden vertaald naar een duurzame leefomgeving op maat. De energie die zij gebruiken, wordt duurzaam opgewekt en een belangrijk deel van het benodigde voedsel wordt in de buurt verbouwd.

Er worden vier voorbeelden voor woonconcepten ontwikkeld:

City (flat in stad), *Suburban* (Vinex-wijk), *Water* (drijvend) en *Park* (de afbeelding op deze pagina toont de plattelandsvariant).

Essent is samen met DHV initiatiefnemer van EcoVilla. Inmiddels hebben meer dan tien gemeenten en grond-eigenaren interesse getoond in het EcoVilla-concept. De stichting wil in de komende tien jaar ten minste dertig projecten initiëren.

WAAROM ECOVILLA?

Wereldwijd is duurzaamheid misschien wel de grootste uitdaging voor de komende vijftig jaar. Klimaatverandering staat hoog op de agenda. Wereldleiders bevestigen het acute belang van klimaatbeleid. Wie de bioscoopfilm

'An Inconvenient Truth' heeft gezien, de kranten leest of de tv of radio volgt, beseft dat wij snel iets móéten veranderen aan onze manier van leven. Maar wat kunnen wij zelf doen? EcoVilla brengt de grote klimaatdreiging terug naar de

menselijke maat en laat concreet zien wat de mogelijkheden zijn van technische en sociale innovatie. Die innovatie kan door het integrale leef- en woonconcept van EcoVilla een grote bijdrage leveren aan klimaatbescherming.

Energy4All; energie als sleutel tot welvaart

Energie is de motor voor alle economische activiteit en daarmee een voorwaarde voor welvaart. Zonder welvaart is er een gebrek aan voedsel, water, medische voorzieningen, opleiding en kleding. Dit geldt terdege voor de ontwikkelingslanden, waar niet in deze behoeften kan worden voorzien zonder adequate energievoorzieningen.

Een betrouwbare en duurzame energievoorziening stelt de allerarmsten in de wereld in staat om te werken aan de verbetering van hun eigen leefomstandigheden. Afrika, met 13% van de wereldbevolking, verbruikt maar 3% van alle elektriciteit in de wereld. Ruim 90% van de ongeveer 850 miljoen Afrikanen onder de Sahara is aangewezen op een traditionele energievoorziening in de vorm van hout, afval en mest of op dure olie; slechts een enkeling is aangesloten op een elektriciteitsnetwerk. De vraag naar communicatie in de vorm van mobiele telefonie en internet is echter enorm. Eén van de beperkingen voor verdere uitbreiding van het communicatieverkeer, is het gebrek aan betrouwbare energievoorzieningen waarmee bijvoorbeeld mobiele telefoons opgeladen kunnen worden. De introductie van kleine en *stand-alone* energiesystemen biedt een snelle toegang tot elektriciteit.

Met dit doel is de *Energy4All Foundation* opgericht: het helpen doorbreken van de mondiale impasse in duurzame ontwikkeling door invoering van kleinschalige oplossingen op gebied van energie, telecommunicatie, internetfaciliteiten en andere nutsvoorzieningen. *Energy4All* zet zich in voor *micro utilities* die snel, duurzaam en economisch de lokale gemeenschappen in ontwikkelingslanden van energie, water en communicatie voorzien. Dit doet *Energy4All* nu in Afrika, maar zij wil op den duur in alle ontwikkelingsgebieden actief zijn. Essent ondersteunt *Energy4All* sinds 2006.

NICE; de eerste activiteiten van Energy4All in Gambia

Een voorbeeld van hoe Energy4All invulling geeft aan haar beleid is het in 2006 gestarte NICE *International*-project in Gambia. NICE *International* is voor Energy4All ontwikkeld. Het NICE-concept – *Next door Internet Cafe and Energy service shop* – is een centrum waarin diensten aangeboden worden, zoals internet, telefonie en tv. Hiervoor worden kleinschalige energiesystemen met een laag energieverbruik toegepast. De NICE-

eenheid biedt bovendien een ontmoetingsplaats voor de bevolking. Naast communicatiediensten wordt ook scholing verzorgd en worden cursussen gegeven op het gebied van bijvoorbeeld aidspreventie. Met deze NICE-pilot in Gambia maakt *Energy4All* het mogelijk dat de lokale bevolking toegang krijgt tot onderwijs, internet en telefonie.

10 Overige gegevens

Assurance-rapport

Aan:
belanghebbenden van Essent N.V.

108

Opdracht

Wij hebben een assurance-opdracht uitgevoerd overeenkomstig Standaard 3410 'Assurance standaard inzake maatschappelijke verslagen' aangaande het MVO-verslag 2006 van Essent N.V. (Essent). Onze assurance-opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de informatie in het MVO-verslag 2006 in alle van materieel belang zijnde opzichten, een betrouwbare en toereikende weergave is van het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen, de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties gedurende 2006. Met betrekking tot de HR-informatie is onze assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan de procedures die wij uitvoeren voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. Met betrekking tot milieu- en HR-informatie vormt de informatie over SWB AG, Deutsche Essent en minderheidsdeelnemingen (kleiner of gelijk aan 50%, waarbij Essent geen zeggenschap heeft over de bedrijfsvoering) geen onderdeel van onze assurance-opdracht. Door Essent N.V. is voor 2006 voor het eerst een MVO-verslag opgesteld. Derhalve zijn de in het verslag opgenomen vergelijkende gegevens geen onderdeel van onze assurance-opdracht.

Criteria

Als toetsingscriteria hebben wij gehanteerd de "Sustainability Reporting Guidelines" (G3) van Global Reporting Initiative, de handreiking maatschappelijke verslaggeving van de Raad voor de Jaarverslaggeving en het verslaggevingsbeleid van Essent. Wij zijn van mening dat deze criteria toereikend zijn voor het doel van onze assurance-opdracht. Verantwoordelijkheid van het bestuur Het bestuur van Essent is verantwoordelijk voor de inhoud van het MVO-verslag 2006, en het opmaken ervan in overeenstemming met bovenstaande criteria. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van een MVO-verslag dat betrouwbaar en toereikend is, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor het meten en presenteren van duurzaamheidsprestaties en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn. De door het bestuur gemaakte keuzes, de reikwijdte van het verslag en de verslaggevingsgrondslagen, inclusief de inherente specifieke beperkingen die de betrouwbaarheid van de in het verslag opgenomen informatie kunnen beïnvloeden, zijn uiteengezet in hoofdstuk 5 van dit verslag.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Het is onze verantwoordelijkheid om op basis van de boven beschreven opdracht een conclusie te formuleren over het MVO-verslag 2006 van Essent. Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Hierin staan onder meer gedragsregels, inclusief eisen voor de onafhankelijkheid van de assurance teamleden.

De belangrijkste werkzaamheden voor de informatie gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid waren:

- het verkrijgen van inzicht in de branche, de organisatie en haar meest relevante maatschappelijke issues;
- het beoordelen van de aanvaardbaarheid van de gehanteerde grondslagen voor verslaggeving en de consistente toepassing ervan, alsmede van belangrijke schattingen en berekeningen, die bij het opmaken van het MVO-verslag 2006 zijn toegepast;
- het beoordelen van de plausibiliteit van de informatie in het MVO-verslag van Essent door middel van het uitvoeren van werkzaamheden met betrekking tot de onderbouwing van de informatie in het verslag voornamelijk door een combinatie van cijferanalyses en het inwinnen van inlichtingen. Daarbij zijn onder meer interviews gehouden met verantwoordelijke functionarissen en zijn relevante bedrijfsdocumenten opgevraagd en

externe bronnen geraadpleegd.

Deze werkzaamheden hebben wij via deelwaarnemingen zowel op groepsniveau als op als op locaties in Nederland uitgevoerd;

- het beoordelen van het algehele beeld van het MVO-verslag 2006 aan de hand van bovengenoemde criteria.

Voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de HR-informatie waren de werkzaamheden bovendien:

- het identificeren van inherente risico's in de betrouwbaarheid van de HR-informatie en het beoordelen in hoeverre deze risico's worden afgedekt door interne beheersingsmaatregelen;
- het door gerichte werkzaamheden beoordelen van het bestaan en de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen gericht op de betrouwbaarheid en toereikendheid van de HR-informatie;
- het door middel van deelwaarnemingen volgen van de audittrail van brongegevens tot en met informatie in het MVO-verslag 2006;
- het door middel van deelwaarnemingen uitvoeren van detailcontroles gericht op de betrouwbaarheid van de primaire HR-informatie.

Conclusie

Met betrekking tot de informatie in het MVO-verslag 2006 van Essent waarbij onze werkzaamheden waren gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid hebben wij geen reden te concluderen dat deze niet in alle van materieel belang zijnde opzichten, een betrouwbare en toereikende weergave is van het beleid, de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen gedurende 2006, in overeenstemming met de bovengenoemde criteria.

Met betrekking tot de HR-informatie ten aanzien van Nederlandse entiteiten waarbij onze werkzaamheden waren gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid komen wij tot de conclusie dat deze in alle van materieel belang zijnde opzichten een betrouwbare en toereikende weergave is van de inzake dit onderwerp geleverde inspanningen en prestaties gedurende 2006.

Groningen, 7 maart 2007

Ernst & Young Accountants
Namens deze

D.A. de Waard RA MA

Overzicht gehanteerde GRI-richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging***Algemeen****1. Strategie en analyse**

1.1	Verklaring van de bestuursvoorzitter over relevante duurzame ontwikkelingen van de organisatie en strategie.
1.2	Beschrijving van de belangrijke gevolgen, risico's en mogelijkheden tav. duurzame ontwikkeling, duurzaamheidstrends en financiële prestaties.

2. Organisatieprofiel

2.1	Naam van de organisatie.
2.2	Voornaamste producten en diensten.
2.3	Operationele structuur.
2.4	Locatie van het hoofdkantoor.
2.5	Aantal landen waar de organisatie actief is.
2.6	Eigendomsstructuur en rechtsvorm.
2.7	Afzetmarkten.
2.8	Omvang van de verslaggevende organisatie.
2.9	Significante veranderingen voorgaande verslagen.
2.10	Onderscheidingen.

3. Verslagparameters*Verslagprofiel*

3.1	Verslagperiode.
3.2	Datum meest recente verslag.
3.3	Verslaggevingscyclus.
3.4	Contactpunt voor vragen.

Reikwijdte en afbakening van het verslag

3.5	Proces voor bepalen van de verslaginhoud.
3.6	Afbakening van het verslag.
3.7	Specifieke beperkingen afbakening.
3.8	Basis voor verslaglegging samenwerkingsverbanden.
3.9	Technieken en berekeningsgrondslagen.
3.10	Uitleg gevolgen herformulering eerdere informatie.
3.11	Significante veranderingen voorgaande verslagen.

GRI-inhoudsopgave

3.12	Tabel verwijzing informatievoorziening.

Assurance

3.13	Assurance + accountantsverklaring.

4. Bestuur, verplichtingen en betrokkenheid*Bestuursstructuur*

4.1	Bestuursstructuur van de organisatie.
4.2	Rol voorzitter.
4.3	Aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van het hoogste bestuurslichaam bij enkelvoudige bestuursstructuur.
4.4	Mechanismen die aandeelhouders en medewerkers zeggenschap geven.
4.5	Koppeling vergoeding leden Raad van Bestuur en prestaties.
4.6	Processen waarmee tegenstrijdige belangen worden vermeden.
4.7	Proces voor bepaling kwalificaties / expertise hoogste bestuurslichaam.
4.8	Intern ontwikkelde missie / gedragscode van belang voor economische, milieugerelateerde en sociale prestaties.
4.9	Procedures van het hoogste bestuurslichaam voor het overzien / beheer economische, milieugerelateerde en sociale prestaties + frequentie.

Hoofdstuk	Opmerking
Onze waarheid, voorwoord voorzitter Raad van Bestuur	Introductie MVO-beleid en - logo specifiek relevant voor MVO-ontwikkelingen.
Onze waarheid, voorwoord voorzitter Raad van Bestuur	Introductie MVO-beleid en - logo specifiek relevant voor MVO-ontwikkelingen.
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
2. Profiel van Essent N.V.	
	Publicatie eerste MVO-verslag.
	Niet gemeten.
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	Publicatie eerste MVO-verslag.
Colofon	
4. De dialoog met onze stakeholders +	
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	
5. De afbakening en inhoud van ons verslag	
	Niet weergegeven.
	Publicatie eerste MVO-verslag.
	Publicatie eerste MVO-verslag.
10. Overige gegevens	
10. Overige gegevens	
3. Corporate Governance	
3. Corporate Governance	Zie ook het financieel jaarverslag 2006.
	Niet relevant. Essent heeft een <i>two tier</i> structuur.
	Zie ook het financieel jaarverslag 2006.
3. Corporate Governance +	Zie ook het financieel jaarverslag 2006.
4. De dialoog met onze stakeholders	
	Financieel jaarverslag 2006.
3. Corporate Governance	
	Financieel jaarverslag 2006.
3. Corporate Governance	
3. Corporate Governance +	
4. De dialoog met onze stakeholders	

Algemeen

4.10	Processen voor evaluatie eigen prestaties van hoogste bestuurslichaam.
<i>Verplichtingen i.v.m. externe initiatieven</i>
4.11	Toelichting toepassing voorzorgsprincipe.
4.12	Extern ontwikkelde economische, milieugerelateerde en sociale handvesten die de organisatie onderschrijft.
4.13	Lidmaatschap van relevante en/of strategische verenigingen (in het kader van MVO).
<i>Overleg met belanghebbenden</i>
4.14	Lijst van belangenhebbenden die de organisatie heeft betrokken bij het opstellen van verslag.
4.15	Basis voor de inventarisatie van belanghebbenden die betrokken moeten worden.
4.16	Benadering van het betrekken van belanghebbenden.
4.17	Voornaamste onderwerpen en vraagstukken nav. inventarisatie belanghebbenden + reactie organisatie.

Prestatie indicatoren****Economische indicatoren***Economische aspecten*

EC 1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd.
EC 2	Financiële implicatie en andere risico's en mogelijkheden van de organisatie als gevolg van klimaatverandering.

EC 3	Dekking van de verplichtingen in verband met de het vastgestelde uitkeringsplan van de organisatie.
EC 4	Significante steun van de overheid.

Marktaanwezigheid

EC 6	Beleid, methoden en deel uitgaven betreffende lokaal gevestigde leveranciers.
EC 7	Procedures voor lokale personeelswerving.

Indirecte economische heffingen

EC 8	Ontwikkelingen en gevolgen van investeringen in infrastructuur en diensten ten behoeve van het algemeen nut.

Milieu indicatoren*Materialen*

EN 1	Totale hoeveelheid gebruikte materialen naar gewicht of volume.
EN 2	Percentage van de gebruikte materialen dat bestaat uit afval van externe bronnen.

Energie

EN 3	Direct energieverbruik door primaire energiebron.
EN 4	Indirect energieverbruik door primaire bron.
EN 6	Initiatieven ten behoeve van op duurzame energie gebaseerde producten en diensten.
EN 7	Initiatieven ter verlaging van de het indirecte energieverbruik.

Water

EN 8	Totale wateronttrekking per bron.

Biodiversiteit

EN 11	Locatie en oppervlakte van land dat grenst aan natuurgebied.
EN 12	Beschrijving significante gevolgen van activiteiten op biodiversiteit in beschermde gebieden.

Luchtemissies, afvalwater en afvalstoffen

EN 16	Totale directe en indirecte emissies van broeikasgassen.
EN 17	Andere relevante indirecte emissies van broeikasgassen.
EN 18	Initiatieven ter verlaging van de emissies van broeikasgassen.
EN 19	Emissie van ozonafbrekende stoffen naar type en gewicht.
EN 20	NOx en SOx en andere luchtemissies
EN 21	Totale waterafvoer naar kwaliteit en bestemming.
EN 22	Totaalgewicht afval naar type en verwijderingmethode.

Hoofdstuk	Opmerking
	Financieel jaarverslag 2006.
3. Corporate Governance	
3. Corporate Governance +	
7. Essent als marktspeler	
3. Corporate Governance	
4. De dialoog met onze stakeholders	
4. De dialoog met onze stakeholders	
4. De dialoog met onze stakeholders	
4. De dialoog met onze stakeholders	
	Zie ook het financieel jaarverslag 2006.
	Niet beschikbaar. Mogelijke uitwerking in 2007 via nog door GRI te publiceren specifiek op de energiesector gericht Sector Supplement.
	Financieel jaarverslag 2006.
6. Essent als bedrijfsvoerder	Zie ook het financieel jaarverslag 2006.
	Niet gemeten.
	Niet beschikbaar.
	Financieel jaarverslag 2006.
6. Essent als bedrijfsvoerder	Vermelding gebruikte brandstoffen en bulkchemicalien.
	Niet beschikbaar.
6. Essent als bedrijfsvoerder	Energieconsumptie is niet weergegeven, wel energieproductie en brandstofverbruik.
7. Essent als marktspeler	Indirecte energieconsumptie is niet weergegeven, wel milieu impact van geleverde stroom.
7. Essent als marktspeler +	
9. Essent als bedrijfsburger	
7. Essent als marktspeler	
6. Essent als bedrijfsvoerder	
	Niet beschikbaar en niet relevant.
	Niet beschikbaar en niet relevant.
6. Essent als bedrijfsvoerder	Alleen directe emissies opgenomen.
6. Essent als marktspeler	Niet vermeld.
6. Essent als bedrijfsvoerder	Niet relevant.
6. Essent als bedrijfsvoerder	
6. Essent als bedrijfsvoerder	
6. Essent als bedrijfsvoerder	Afval en restproducten uit energieproductie en afvalverwerking zijn vermeld. Bij afvalverwerking is uitgegaan van eigen afval uit ingrijpende processen.

Algemeen	
EN 23	Totaal aantal en volume van significante lozingen. <i>Producten en diensten</i>
EN 26	Initiatieven ter compensatie van de milieugevolgen van producten en diensten en omvang van deze compensatie.
EN 27	Percentage producten dat is verkocht en waarvan verpakking is ingezameld. <i>Naleving</i>
EN 28	Monetaire waarde van significante boetes en niet monetaire sancties wegens niet naleving milieuwetgeving.
Sociale indicatoren	
<i>Medewerkers</i>	
LA 1	Totale personeelsbestand naar type werk, arbeidsovereenkomst en regio.
LA 2	Totaal aantal en snelheid van personeelsverloop. <i>Verhouding tussen werkgever en werknemer</i>
LA 4	Percentage medewerkers dat onder een collectieve arbeidsovereenkomst valt.
LA 5	Minimale opzeggingstermijn in verband met operationele verandering. <i>Gezondheid en veiligheid</i>
LA 7	Letsel-, beroepsziekte-, uitvaldagen- en verzuimcijfers.
LA 8	Opleidings-, trainings-, advies-, preventie- en risicobeheersingsprogramma's ten behoeve van personeelsleden en hun families in verband met ernstige ziekten. <i>Opleiding en onderwijs</i>
LA 10	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleiding.
<i>Diversiteit en kansen</i>	
LA 13	Samenstelling van bestuurslichamen en onderverdeling van medewerkers per categorie naar geslacht, leeftijdsgroep en het behoren tot een maatschappelijke minderheid.
LA 14	Verhouding tussen basissalarissen van mannen en vrouwen per medewerkerscategorie.
Mensenrechten	
<i>Investerings- en inkoopbeleid</i>	
HR 1	Percentage van en totaal aantal aanmerkelijke investeringsovereenkomsten waarin clausules over mensenrechten zijn opgenomen.
HR 2	Percentage belangrijke leveranciers en aannemers die getoetst zijn op naleving van de mensenrechten. <i>Verbod op discriminatie</i>
HR 4	Totale aantal gevallen van discriminatie en de getroffen maatregelen.
<i>Vrijheid van vereniging en collectieve arbeidsonderhandelingen</i>	
HR 5	Activiteiten met een risico voor recht uitoefening vrijheid van vereniging etc.
<i>Kinderarbeid</i>	
HR 6	Activiteiten waarvan is <u>vastgesteld</u> dat er een aanzienlijk risico is van gevallen van kinderarbeid, alsmede de maatregelen die zijn getroffen gericht op uitbanning van gedwongen of verplichte arbeid.
<i>Gedwongen en verplichte arbeid</i>	
HR 7	Activiteiten waarvan is <u>vastgesteld</u> dat er een aanzienlijk risico is van gedwongen arbeid.

Hoofdstuk	Opmerking
9. Essent als bedrijfsburger	Opgenomen onder EN 28.
7. Essent als marktspeler	
	Niet relevant.
9. Essent als bedrijfsburger	
8. Essent als werkgever	
8. Essent als werkgever	
	Niet gemeten.
	Niet gemeten.
8. Essent als werkgever	
	Niet relevant; specifiek toegespitst op ziekten.
	Niet gemeten. Overzicht opleidingsprogramma's wel opgenomen in Hoofdstuk 8; Essent als werkgever.
8. Essent als werkgever	
	Niet gemeten.
	Niet gemeten.
7. Essent als marktspeler	
	Niet expliciet gemeten. Hoofdstuk 8; Essent als werkgever beschrijft wel het aantal meldingen bij vertrouwenspersonen.
	Niet relevant. Binnen Essent is een ondernemingsraad met hiervoor vrije verkiezingen. Zie ook Hoofdstuk 8; Essent als werkgever.
	Niet relevant. Voor hoe Essent is omgegaan met de vermeende nadelige effecten van het gebruik van palmolie, zie Hoofdstuk 7; Essent als marktspeler. Idem voor de inkoopvoorwaarden (<i>Supplier Code of Conduct</i>).
	Niet relevant. Voor hoe Essent is omgegaan met de vermeende nadelige effecten van het gebruik van palmolie, zie Hoofdstuk 7; Essent als marktspeler. Idem voor de inkoopvoorwaarden (<i>Supplier Code of Conduct</i>).

Algemeen**Maatschappelijke prestatie indicatoren**

SO 1	Aard en reikwijdte en effectiviteit van alle programma's en methoden die de effecten van activiteiten op gemeenschappen bepalen en beheren.
SO 2	Percentage van en totaal aantal bedrijfseenheden geanalyseerd op corruptiegerelateerde risico's.
SO 3	Percentage personeel dat trainingen in anticorruptiebeleid heeft gevolgd.
SO 4	Maatregelen die zijn getroffen naar aanleiding van gevallen van corruptie.
SO 5	Standpunten betreffende publiek beleid en deelname aan de ontwikkeling ervan evenals lobby.
SO 8	Monetaire waarde van significante boetes en niet monetaire sancties wegens niet naleven van wet- en regelgeving.

Productverantwoordelijkheid

PR 1	Levensduurstadia waarin de gevolgen van producten en diensten voor gezondheid en veiligheid worden beoordeeld met het oog op verbetering van het percentage van belangrijke producten en diensten die aan dergelijke procedures onderhevig zijn.
PR 3	Type informatie over producten en diensten dat verplicht wordt gesteld door procedures en het percentage van belangrijke producten en diensten die onderhevig zijn aan dergelijke informatie-eisen.
PR 5	Beleid ten aanzien van klanttevredenheid, met inbegrip van onderzoeken naar klanttevredenheid.
PR 6	Programma's voor de naleving van wetten, standaarden en vrijwillige codes met betrekking tot marketingcommunicatie.
PR 9	Monetaire waarde van significante boetes wegens niet-naleven van wet- en regelgeving betreffende levering producten en diensten.

* De gehanteerde beschrijvingen en indicatoren zijn verkort opgenomen. Voor een volledige beschrijving hiervan wordt verwezen naar GRI Richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging, versie 3.0, © 2002 - 2006 GRI. Meer informatie hierover is te vinden op www.globalreporting.org.

** GRI hanteert 'kern' en 'overige' indicatoren. Essent heeft er voor gekozen een weergave te geven van de 'kern' indicatoren. De 'overige' indicatoren zijn niet opgenomen in dit overzicht.

Hoofdstuk	Opmerking
	Niet gemeten. Hoofdstuk 4; de dialoog met onze stakeholders geeft inzicht hoe is omgegaan met stakeholders in 2006.
	Niet gemeten. Voor de wijze waarop Essent in algemene zin met omgaat met integriteitsvraagstukken, zie ook Hoofdstuk 3 Corporate Governance, taken en verantwoordelijkheden. De Essent Bedrijfscode is hier richtinggevend voor ons handelen.
	Zie SO 2.
	Zie SO 2.
6. Essent als bedrijfsvoerder	
	Niet gemeten voor concurrentiebelemmerend gedrag.
	Niet relevant.
7. Essent als marktspeler	Beschrijving van de brandstofmixen van de verschillende door Essent aangeboden producten en hun milieu consequenties.
7. Essent als marktspeler	
	Niet specifiek gemeten voor marketingcommunicatie. Zie ook SO 2 voor de Essent Bedrijfscode.
	Niet gemeten.

Aspecten die geen directe relatie hebben met bedrijfsactiviteiten van Essent zijn als niet relevant aangemerkt.

Aspecten waarover geen informatie beschikbaar was zijn als niet gemeten aangemerkt.

MVO-beleidsverklaring

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is voor ons een vanzelfsprekend onderdeel van onze bedrijfsvoering. Een van de eerste voorbeelden uit onze praktijk is de introductie van het product Groene Stroom, intussen ruim tien jaar geleden. Als toonaangevende producent en leverancier van duurzame energie in Nederland dragen wij zo in belangrijke mate bij aan het beperken van de CO₂-uitstoot die het gevolg is van de productie van elektriciteit.

Definitie

Onze definitie van maatschappelijk verantwoord ondernemen is: 'een wijze van bedrijfsvoering waarbij de onderneming haar positieve en negatieve invloed op de maatschappij in het algemeen, en op haar *stakeholders* in het bijzonder, in haar belangenafweging betreft en daaruit vervolgens een weloverwogen keuze afleidt, die een bijdrage levert aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken'.

Essent kan en wil een bijdrage leveren aan het oplossen van huidige en toekomstige maatschappelijke vraagstukken, of aan het voorkomen ervan. De invloed die wij met onze (kern)activiteiten op onze omgeving hebben, of kunnen en willen hebben, is bepalend voor de keuze van deze vraagstukken. Opvattingen en meningen in de maatschappij zijn daarbij eveneens van groot belang.

Onze rollen in de samenleving

Door onze activiteiten staan wij midden in de samenleving. Er zijn vier rollen die ons als organisatie kenmerken:

- Essent als bedrijfsvoerder produceert en vernieuwt haar producten en diensten en zorgt voor afstemming ervan op de wensen van klanten en andere belanghebbenden;
- Essent als marktspeler biedt haar producten en diensten aan in de markt en neemt producten en diensten af van andere leveranciers;
- Essent als werkgever biedt een werkplek aan mensen;
- Essent als bedrijfsburger neemt deel aan de maatschappij en is medeburger.

Voor elk van de genoemde rollen is geïnventariseerd welke invloed ons handelen heeft op de omgeving en welke maatschappelijke vraagstukken het dan betreft.

Maatschappelijke vraagstukken

Vanuit onze maatschappelijke rollen en bijbehorende verantwoordelijkheden willen wij een bijdrage leveren aan de oplossing van diverse (inter)nationale maatschappelijke vraagstukken, die tot 2010 en op langere termijn (2010-2030) spelen. Die bijdrage dient maatschappelijk uitgebalanceerd, maar ook bedrijfs-economisch verantwoord te zijn.

Onze inspanningen richten zich op de volgende zeven vraagstukken:

- het stimuleren van duurzame ontwikkeling (waaronder het beperken van de klimaatverandering);
- het versterken van de concurrentiekracht van de landen waar wij zijn gevestigd;
- het inachtnemen van de internationale mensenrechten bij onze toeleveranciers;
- het versterken van de arbeidsparticipatie van ondervertegenwoordigde groepen bij ons bedrijf;
- het vergroten van de kwaliteit van arbeid bij ons bedrijf;
- het vergroten van de leefbaarheid van de leefomgeving;
- het vergroten van de (externe) veiligheid.

Beleid

Dat wij kiezen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen komt naar voren in onze missie, bedrijfscode, leverancierscode (*Supplier Code of Conduct*) en ons veiligheidsbeleid. Ieder jaar toetsen wij onze ambities en formuleren wij concrete doelstellingen en acties.

Verantwoording afleggen

Door maatschappelijk verantwoord te ondernemen wil Essent een open en transparante bijdrage leveren aan de samenleving. Onze activiteiten op dat gebied worden zichtbaar in een jaarlijks te publiceren MVO-verslag. Dat verslag laat zien hoe wij in de praktijk invulling geven aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het maakt duidelijk wat onze bijdrage is aan het oplossen van eerdergenoemde vraagstukken. Ons eerste verslag heeft betrekking op het verslagjaar 2006. Het wordt begin 2007 gepubliceerd en komt ook via onze website beschikbaar. Waar dat relevant is, zullen wij tussentijds rapporteren.

People, Planet, Profit én Power

Maatschappelijk verantwoord ondernemen houdt in dat bij alle activiteiten wordt gezocht naar een balans tussen *People*, *Planet* en *Profit*. Aan die *triple P* heeft Essent een vierde *P* toegevoegd. Essents *Power* staat voor de (duurzame) energie die wij leveren, maar bovenal voor de energie en passie waarmee wij vorm geven aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

M.A.M. Boersma
voorzitter Raad van Bestuur

November 2006

Colofon

120

Essent N.V.

Nieuwe Stationsstraat 20
6811 KS Arnhem
Postbus 268
6800 AG Arnhem
tel. 088 851 1000
fax 026 851 1389
www.essent.eu

Redactie en coördinatie

Eduard Wijnoldij Daniëls, projectmanager MVO-rapportage
Marga Edens, secretaris vennootschap en manager MVO
Chris Arthers, projectmanager HSE-Milieu
Christina Lycklama à Nijeholt, HR-analist
Joke ten Hove, bestuursassistent

Realisatie

Tekstadviezen thema's

Wijvekate Wervende Teksten o.a., Leiderdorp

Art direction & design

Phasis Communication Works B.V., Eindhoven

Themafoto's

Paulien de Gaaij Fotografie, Utrecht

Overige foto's

Riesjard Schropp Fotografie en Essent N.V.

Portretfoto M.A.M. Boersma

Jeroen Bouman, Den Haag

Vertaling

Ernst & Young Vertaalbureau, Den Haag

Druk

Chevalier International, Hendrik-Ido-Ambacht

Gebruikte afkortingen

V	volt, eenheid van elektrische spanning
J	joule, eenheid van elektrische arbeid
A	ampère, eenheid van elektrische stroom
VA	volt x ampère, eenheid van elektrisch schijnbaar vermogen
W	watt, eenheid van vermogen
Wh	wattuur, geleverde eenheid van 1 watt gedurende 1 uur
k	kilo = 1.000 (kV = kilovolt, kWh = kilowattuur, kW = kilowatt)
M	mega = 1.000 kilo
G	giga = 1.000 mega
Fte	fulltime equivalents, aantal medewerkers omgerekend naar een volledige werkweek

Gehanteerd jaarlijks gemiddeld elektriciteitsverbruik per huishouden: 3.500 kWh.

Verschijningsdatum: 2 april 2007

Dit MVO-verslag wordt uitgegeven in het Nederlands en Engels. De Nederlandse gedrukte uitgave is leidend.

Dit MVO-verslag is gedrukt op papier dat is geproduceerd in een papierfabriek waaraan de International Environmental Management Standard (ISO 014001) is toegekend. Het papier is vervaardigd uit Elemental Chlorine Free (ECF) pulp, afkomstig uit commercieel aangelegde en herplantbare bossen.

